

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
FINANSŲ IR MOKESČIŲ KATEDRA**

ALGIRDĖ URBONAVIČIENĖ

**ĮMONĖS PELNINGUMO ANALIZĖ IR
PROGNOZAVIMAS**

Magistro baigiamasis darbas

**Vadovė
doc. dr. D. Daujotaitė**

VILNIUS, 2015

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
FINANSŲ IR MOKESČIŲ KATEDRA**

**ĮMONĖS PELNINGUMO ANALIZĖ IR
PROGNOZAVIMAS**

**Finansų valdymo magistro baigiamasis darbas
Studijų programa 621N30005**

**Vadovė
doc. dr. D. Daujotaitė
2015-04-20**

**Recenzentas
2015-04-**

**Atliko
FVmis3-01 gr. stud.
A. Urbonavičienė
2015-04-18**

VILNIUS, 2015

TURINYS

ĮVADAS	7
1. PELNO IR PELNINGUMO TEORINĖ ANALIZĖ	11
1.1. Finansinės analizės samprata ir rodikliai.....	11
1.2. Pelno ir pelningumo samprata ir analizės teoriniai aspektai	16
1.2.1. Pelno sudėtis.....	16
1.2.2. Veiksnių, darančių įtaką pelnui, teoriniai aspektai	18
1.3. Pelningumo rodikliai, jų klasifikavimas.....	20
1.3.1. Pardavimo pelningumo rodikliai.....	21
1.3.2. Turto pelningumo rodikliai	24
1.3.3. Kapitalo pelningumo rodikliai	26
2. ĮMONĖS PELNO IR PELNINGUMO PROGNOZAVIMO TEORINIAI ASPEKTAI	28
2.1. Prognozavimo samprata ir metodai	28
2.2. Pelno ir pelningumo prognozavimo poreikis ir svarba įmonės veikloje	33
3. PELNINGUMO TYRIMO ANALIZĖ IR PROGNOZAVIMAS	37
3.1. Finansinių ataskaitų horizontalioji ir vertikalioji analizė.....	37
3.2. Santykinių finansinių rodiklių analizė.....	38
3.3. Pelno ir pelningumo rodiklių prognozavimo metodai.....	40
4. UAB „ALKESTA“ PELNINGUMO ANALIZĖS IR PROGNOZAVIMO EMPIRINIS TYRIMAS	42
4.1. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų charakteristika.....	42
4.2. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų 2009-2013 m. pelno (nuostolių) ataskaitos analizė.....	43
4.2.1. Horizontalioji analizė	44
4.2.2. Vertikalioji analizė	49
4.3. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų 2009-2013 m. pelningumo rodiklių analizė.....	52
4.4. UAB „Alkesta“ pelningumo perspektyvų prognozavimas.....	58
4.4.1. Pelno (nuostolių) rodiklių prognozė 2014 m.....	59
4.4.2. Pelningumo rodiklių prognozė 2014 m.....	60
IŠVADOS IR SIŪLYMAI	62
LITERATŪRA	64
ANOTACIJA	70
ANNOTATION	71

SANTRAUKA	72
SUMMARY	74
PRIEDAI	76
1 priedas. UAB „Alkesta“ 2009-2013 metų horizontalioji pelno (nuostolių) ataskaitos analizė	
2 priedas. UAB „Alkesta“ 2009-2013 metų vertikalioji pelno (nuostolių) ataskaitos analizė	
3 priedas. UAB „Alkesta“ 2009-2013 metų pelningumo rodiklių analizė	
4 priedas. UAB „Alkesta“ 2009-2013 metų balanso duomenys	
5 priedas. UAB „Parama“ 2009-2013 metų horizontalioji pelno (nuostolių) ataskaitos analizė	
6 priedas. UAB „Parama“ 2009-2013 metų vertikalioji pelno (nuostolių) ataskaitos analizė	
7 priedas. UAB „Parama“ 2009-2013 metų pelningumo rodiklių analizė	
8 priedas. UAB „Parama“ 2009-2013 metų balanso duomenys	
9 priedas. UAB „Kamesta“ 2009-2013 metų horizontalioji pelno (nuostolių) ataskaitos analizė	
10 priedas. UAB „Kamesta“ 2009-2013 metų vertikalioji pelno (nuostolių) ataskaitos analizė	
11 priedas. UAB „Kamesta“ 2009-2013 metų pelningumo rodiklių analizė	
12 priedas. UAB „Kamesta“ 2009-2013 metų balanso duomenys	

LENTELĖS

1 lentelė. Finansinės analizės sampratų lyginamoji analizė	12
2 lentelė. Įmonės veiklos prognozavimo būdai	31
3 lentelė. Pardavimo pelningumo rodikliai	39
4 lentelė. Turto pelningumo rodikliai	39
5 lentelė. Kapitalo pelningumo rodikliai	40
6 lentelė. UAB „Alkesta“ pelno (nuostolių) ataskaitos pagrindinių straipsnių prognozavimas 2014 metams	59
7 lentelė. UAB „Alkesta“ pelningumo rodiklių prognozavimas 2014 metams	60

PAVEIKSLAI

1 pav. Pagrindiniai veiksniai, darantys įtaką pelnui	19
2 pav. Pardavimo pelningumo rodikliai	22
3 pav. Turto pelningumo rodikliai	25
4 pav. Kapitalo pelningumo rodikliai	27
5 pav. Įmonės veiklos prognozė	29
6 pav. Prognozavimo metodų klasifikacija	30
7 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų pardavimo pajamų, savikainos ir bendrojo pelno dinamika 2009-2013 metais (mln. litų)	44
8 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų bendrojo pelno (nuostolių), veiklos sąnaudų ir veiklos pelno (nuostolių) dinamika 2009-2013 metais (mln. litų)	46
9 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų grynojo pelno (nuostolių) dinamika 2009-2013 metais (mln. litų)	48
10 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų pardavimo savikainos ir bendrojo pelno (nuostolių) pokytis pardavimo pajamų struktūroje 2009-2013 metais (procentais)	49
11 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų veiklos sąnaudų pokytis pardavimo pajamose 2009-2013 metais (procentais)	51
12 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų pardavimų pelningumo rodiklių dinamika 2009-2013 metais (procentais)	53
13 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų turto pelningumo rodiklių dinamika 2009-2013 metais (procentais)	55
14 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų kapitalo pelningumo rodiklių dinamika 2009-2013 metais (procentais)	57

IVADAS

Pelnas – kiekvienos pelno siekiančios įmonės pagrindinis tikslas. Tai rezultatas, kuris atspindi įmonės gebėjimą uždirbti kuo daugiau pajamų, patiriant kuo mažiau sąnaudų, todėl galima teigti, kad pelnas ir pelningumas – tai vieni iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių įmonės veiklą.

Būna laikotarpiai, kai įmonių pelnas ir namų ūkių pajamos didėja ir tai įtakoja didesnius ir geresnius įmonių finansinius – pelno ir pelningumo – rodiklius. Įmonių veikla spartaus ekonominio proceso metu būna pelninga ir stiprėja, tačiau pasikeitus ekonominei aplinkai sumažėja įmonių pelnas ir pelningumas, išryškėja vis daugiau požymių, kad įmonės veikla ir gaunami finansiniai rezultatai bus kiek mažesni dėl lėtesnio ekonomikos augimo. Dažniausiai rizika kyla dėl padidėjusios įtampos, susijusios su likvidumo situacija pasaulio rinkose, ekonominių faktorių kaita pasaulyje, dėl mažesnių vartojimo sąnaudų. Infliacija taip pat tiesiogiai įtakoja įmonių pelno ir pelningumo rodiklius, kadangi sulėtėjęs šalies ekonominis augimas išaugina nedarbo lygį, sumažėja namų ūkių realiosios pajamos, o tai savo ruožtu pablogina įmonių finansinę būklę, pakeičia jų finansinius rodiklius. Anot R. Blekienės ir A. Stundžienės (2012), kiekvieną įmonę veikia išorinė aplinka, kaip ir kiekviena įmonė pati veikia ją. Vertinant įmonių veiklos pelną ir pelningumą bei prognozuojant tolimesnę įmonės veiklos eigą reikalinga vertinti finansinius rodiklius ir jų kaitą laike.

Vienu svarbiausių bet kurios įmonės veiklos aspektų yra įmonės finansinės veiklos analizė, apimanti įmonės praeities, esamos padėties ir perspektyvų įvertinimą (Šiaudytė, 2011). Pelno ir pelningumo rodiklių analizė ir prognozavimas yra vienas iš objektyviausių būdų tinkamai įvertinti informaciją. Ji padeda geriau suvokti įmonėje vykstančius reiškinius ir procesus, o svarbiausia - priimti optimalius valdymo sprendimus. Pelno ir pelningumo rodiklių analizė ir prognozavimas padeda nustatyti įmonės veiklos finansinius aspektus, įvertinti esamą padėtį ir ateities perspektyvas. Jos dėka įmonės vadovai gali priimti optimalius valdymo sprendimus, racionalius jų variantus. Pelno ir pelningumo rodiklių analizė atliekama remiantis apskaitos informacija, padeda laiku atskleisti įvairių veiklos sričių ir įmonės padalinių darbo trūkumus, numatyti jų šalinimo ir veiklos efektyvumo didinimo priemones. Pelno ir pelningumo rodiklių analizė įmonėse yra viena svarbiausių valdymo funkcijų. Pastarųjų rodiklių prognozavimas remiantis įmonės apskaitos informacija padeda laiku atskleisti atskirų įmonės veiklos sričių pelningumą, numatyti trūkumus bei imtis veiksmų jiems pašalinti.

Tyrimo aktualumas. Rinkos nestabilumas, paklausos ir pasiūlos kaita rinkoje daro įtaką įmonių pelnui ir pelningumui. Šie klausimai plačiai nagrinėjami tiek užsienio, tiek ir Lietuvos ekonominėje literatūroje. Daugelis autorių įmonių pelningumą analizuoja iš skirtingų perspektyvų, naudodant finansinius rodiklius ir galimus pelningumo prognozavimo modelius (Fan et al., 2010; Švabovič, Valkauskas, 2013). Įmonių veiklos rezultatus parodo pelnas ir pelningumas (Kėdaitis, Žilinskas, 2013; Špicas, Nekrošiūtė, 2012), nuo kurių priklauso ir įmonės vertė, įmonės turto ir nuosavybės įsigijimas

(Cole, 2013). Siekdamas savo veiklos perspektyvumo įmonės analizuoja veiklos pelningumą. Tokios analizės įgalina įmones ne tik sėkmingiau vystyti savo veiklą, bet ir išvengti rizikos (Christensen, Nikolaev, 2012). Pelningumas yra gražos norma įmonės investicijoms (Mathuva, 2009). Pelningumo analizė įgalina įvertinti įmonės veiklos patikimumą ir patvarumą rinkoje (Khizer et al., 2011). Įmonių pelnas ir pelningumas gali būti optimizuotas tik laiku gavus adekvačią informaciją apie įmonės veiklą (Janovič, 2012). Analizuojant pelno ir pelningumo rodiklius reikalinga nustatyti veiksnius, galinčius daryti neigiamą įtaką pelno ir pelningumo rodikliams (Mackevičius, 2010). Pastarųjų rodiklių prognozavimas lemia įmonių veiklos efektyvumą (Žilinskij, Rutkauskas, 2012), daro įtaką įmonės vertinimui ir pripažinimui rinkoje (Dharmapala, Edirisuriya, 2012). Todėl vienas svarbiausių įmonių veiklos perspektyvinių kriterijų yra pelno ir pelningumo rodiklių analizė ir prognozavimas (Janovič, 2012). Rinkoje įmonių veiklai visuomet kyla rizika, nes įmonės pelno ir pelningumo rodikliams daro įtaką įvairūs išoriniai ir vidiniai veiksniai (Čečkauskaitė, Legenzova, 2013). Siekiant pusiausvyros tarp pelningumo ir rizikos reikalinga nuolatinė įmonės veiklos pelningumo analizė ir prognozavimas (Mathuva, 2009), kuriais siekiama padidinti įmonės stabilumą rinkoje, vertinti veiklos rodiklius ir prognozuoti galimą jų kaitą, siekiant didžiausio galimo pelno ir rizikos optimizavimo (Čečkauskaitė, Legenzova, 2013). Parinkus reikiamus santykinis finansinius ir rodiklių ir nustčius jų analitinius kriterijus (Špicas, 2013; Mackevičius, 2012) analizuojami įmonių pelno ir pelningumo rodikliai, kuriais remiantis galima prognozuoti įmonės ateities finansinę situaciją, numatyti veiklos sėkmes ir nesėkmes (Karalevičienė, Bužinskienė, 2012).

Atliktais tyrimais nustatyta, kad nėra vieno modelio, kuris visoms įmonėms sudarytų galimybę gauti tikslią prognostinę informaciją apie įmonės pelno ir pelningumo rodiklius (Christauskas, Kazlauskienė, 2009). Tyrimais nustatyta, kad įmonės, kuriose yra atliekama nuolatinė pelningumo analizė ir prognozavimas sukuria pridėtinę vertę savo akcininkams, kurie gali rasti būdus, kaip efektyviau valdyti įmonės apyvartinį kapitalą (Falope, Ajilore, 2009). Įmonės pelningumas nepriklauso nuo įmonės dydžio, o priklauso nuo pelningumo analizės ir prognozavimo (Gill et al., 2010). Pelno ir pelningumo rodiklių valdymas sudaro galimybes įvertinti pelno pokyčius bei juos lemiančius veiksnius. Atliekant įmonės pelningumo analizę ir prognozuojant galimus rodiklius galima numatyti įmonės ateitį, kas daro teigiamą įtaką įmonės veiklai (Schaeck, Cihak, 2012). Finansinės prognozės yra svarbi kiekvienos įmonės veiklos dalis sudaranti galimybes įmonės augimui ir plėtrai rinkoje (Soininen et al., 2012). Todėl darbe siekiama išanalizuoti įmonės pelno ir pelningumo rodiklius bei susisteminti prognozavimo metodus ir juos empiriškai pagrįsti, atliekant UAB „Alkesta“ pelno ir pelningumo rodiklių analizę ir prognozavimą, o gautus rezultatus palyginti su pagrindinių konkurentų rinkoje analogiškais rodikliais.

Tyrimo problema. Globali ekonomika skatina spartų įmonių veiklos vystymą ir plėtrą. Tačiau šioje spartoje įmonės dažnai nepakankamai dėmesio skiria atskirų finansinių rodiklių, tokių kaip pelnas

ir pelningumas analizei ir jų prognozavimui. Šių rodiklių analizė ir prognozavimas yra svarbūs kiekvienos įmonės veikloje, nes atskleidžia ne tik realią įmonės finansinę situaciją, bet ir padeda nustatyti įmonės veiklos tobulinimo kryptis. Prognozuojami rodikliai leidžia įvertinti įmonės finansinę situaciją ateityje. Pelno ir pelningumo rodiklių vertinimas bei prognozavimas padeda sumažinti įmonės veiklos riziką. Tačiau dauguma įmonių vis dar mažai dėmesio skiria šių atskirų rodiklių išsamiai finansinei analizei, nepagrindžia šių rodiklių realiais faktais, neskiria pakankamai dėmesio šių rodiklių prognozavimui, dėl ko įmonės susiduria su įvairiomis rizikomis, kas gali žymiai pabloginti įmonių pelno ir pelningumo rodiklius ateityje. Pelno ir pelningumo rodiklių analizė leidžia planuoti priemones, padedančias išvengti grėsmių ir pavojų tolimesnėje įmonės veikloje.

Darbe keliamą problema: kokios yra galimos UAB „Alkesta“ pelno ir pelningumo rodiklių analizės ir prognozavimo alternatyvos, kurios būtų finansiškai naudingos įmonei ateityje?

Tyrimo objektas - įmonių pelningumo analizė ir šių rodiklių prognozės.

Tyrimo tikslas - įvertinti UAB „Alkesta“ pelno ir pelningumo rodiklius, gautus rezultatus palyginti su pagrindinių konkurentų rinkoje analogiškais rodikliais, ir atlikti įmonės finansinių rodiklių perspektyvinę prognozę.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti pelno ir pelningumo rodiklių bei jų prognozavimo teorinius aspektus;
2. Pateikti pelningumo rodiklių vertinimo ir prognozavimo metodikas;
3. Įvertinti UAB „Alkesta“ pelno ir pelningumo rodiklius ir gautus rezultatus palyginti su pagrindinių konkurentų rinkoje analogiškais rodikliais;
4. Atlikti UAB „Alkesta“ pelno ir pelningumo rodiklių perspektyvų analizę.

Hipotezės:

1. Įmonės pelno ir pelningumo rodiklių analizė sudaro galimybes įvertinti įmonės realią situaciją.
2. Pelno ir pelningumo prognozavimas leidžia įmonei išvengti nuostolių.
3. Pelno ir pelningumo rodiklių vertinimas bei jų prognozavimas leidžia įmonei išskirti pagrindinius veiksnius, lemiančius įmonės veiklos pelningumą.
4. Pelno ir pelningumo rodiklių analizė bei jų prognozavimas sudaro galimybes numatyti ir įvertinti įmonės veiklos perspektyvas ateityje.

Tyrimo metodai. Rengiant teorinę magistro baigiamojo darbo dalį buvo naudoti teoriniai tyrimo metodai: mokslinės literatūros ir kitų informacijos šaltinių analizė, lyginimo metodas, teorinės informacijos sintezė ir apibendrinimas.

Rengiant analitinę magistro baigiamojo darbo dalį buvo naudojami šie tyrimo metodai: finansinių rodiklių analizė (horizontalioji ir vertikalioji pelno (nuostolių) ataskaitų analizė, pelningumo rodiklių analizė), prognozavimo metodai (pelno ir pelningumo rodiklių prognozavimas), duomenų lyginamoji

analizė, grafinis duomenų atvaizdavimas, apibendrinimas.

Tyrimo reikšmingumas ir naujumas. Darbe susisteminta teorinė informacija apie pelno ir pelningumo rodiklius bei jų prognozavimo galimybes. Darbe atlikta UAB „Alkesta“ pelno ir pelningumo rodiklių analizė, kurioje panaudotas kompleksinis finansinių rodiklių vertinimo metodas, ir gauti rezultatai palyginti su pagrindinių konkurentų rinkoje analogiškais rodikliais. UAB „Alkesta“ nėra atliekami pelno ir pelningumo rodiklių analizės tyrimai ir nėra sudaromos ateities pelno ir pelningumo prognozės, todėl šis darbas naudingas tiek akademinio požiūriu, tiek ir pačiai įmonei. Tyrimo metu nustatyta, kokios yra probleminės įmonės veiklos sritys, galinčios ateityje kelti riziką įmonės pelnui ir pelningumui. UAB „Alkesta“ paslaugos yra paklausios, todėl darbe įvertinus įmonės pelną ir pelningumą bei sudarius ateities prognozes, sudaromos galimybės įmonei įvertinti savo veiklos aspektus, derinti teikiamų paslaugų kainą vartotojams bei sukurti įmonės konkurencinę poziciją rinkoje. Šis darbas taip pat naudingas ir kitoms įmonėms, kurios savo veikloje neatlieka išsamių pelno ir pelningumo rodiklių analizės ir nesudaro ateities prognozių. Atlikto tyrimo rezultatai taip pat padės įmonei įvertinti savo veiklos ateities perspektyvas ir veiklos tobulinimo kryptis, nes tik pagrįsti finansiniai sprendimai gali daryti teigiamą įtaką įmonės veiklai.

Darbo struktūra. Darbą sudaro įvadas, keturios pagrindinės dalys, išvados ir siūlymai, literatūros sąrašas, anotacijos ir santraukos lietuvių ir anglų kalba bei priedai. Pirmojoje darbo dalyje apibrėžiamos pelno ir pelningumo rodiklių sampratos, aptariama finansinės analizės reikšmė ir informacijos šaltiniai, atliekama pelną (pelningumą) lemiančių veiksnių ir pelno (pelningumo) vertinimo metodų analizė. Antrojoje darbo dalyje apžvelgiami pelno ir pelningumo rodiklių prognozavimo teoriniai aspektai. Pristatoma prognozavimo samprata ir metodai, analizuojamas pelno ir pelningumo prognozavimo poreikis ir svarba įmonių veikloje. Trečiojoje darbo dalyje pristatoma planuojamo atlikti tyrimo metodika. Metodinėje darbo dalyje pristatoma finansinių ataskaitų horizontalios ir vertikalios analizės, santykinų finansinių rodiklių tyrimo metodika bei aptariami pelno ir pelningumo rodiklių prognozavimo metodai. Ketvirtoji darbo dalis – praktinė. Šioje darbo dalyje pristatoma tyrimui pasirinkta įmonė UAB „Alkesta“. Pristatomi ir apskaičiuojami įmonės pelno ir pelningumo rodikliai, atliekamas gautų rezultatų palyginimas su pagrindinių konkurentų rinkoje (UAB „Parama“, UAB „Kamesta“) finansiniais rodikliais bei atliekama perspektyvinė šių rodiklių prognozė. Darbo pabaigoje pateikiamos apibendrinančios išvados ir siūlymai, literatūros sąrašas, anotacijos, santraukos ir priedai.

1. PELNO IR PELNINGUMO TEORINĖ ANALIZĖ

Įmonės pelno bei pelningumo rodiklių analizė – tai įmonės finansinės analizės, kurios metu taip pat analizuojami likvidumo, kapitalo struktūros, turto panaudojimo efektyvumo rodikliai, dalis. Finansinių rodiklių analizė yra viena iš svarbiausių įmonės valdymo funkcijų. Ji padeda įvertinti esamą įmonės padėtį bei numatyti perspektyvas, taip pat suteikia galimybę įvertinti anksčiau priimtus sprendimus bei numatyti būsimus. Tai didžiausias jos privalumas. Finansinė analizė atliekama remiantis įmonės finansinėmis ataskaitomis ar apskaitos duomenimis. Ji padeda atsakyti į klausimą, ar įmonė eina teisingu keliu, parodo įmonės padėtį rinkoje, rizikos laipsnį.

Kiekviena įmonė siekdama tikslingos ir efektyvios veiklos nuolatos analizuoja savo finansinius rodiklius. Finansiniai rodikliai parodo įmonės bendrąjį, grynąjį pelningumą, grynąsias pardavimų pajamas, turto pelningumą, nuosavo kapitalo pelningumą ir t. t.

Pirmojoje darbo dalyje nagrinėjami pelno ir pelningumo rodiklių teoriniai aspektai. Šioje darbo dalyje apžvelgiama finansinės analizės, pelno ir pelningumo samprata, pelno sudėtis bei veiksniai, darantys įtaką pelnui. Taip pat pristatomi pelningumo rodikliai ir jų klasifikavimo galimybės. Apibendrintai aptariami pardavimo pelningumo, turto pelningumo ir kapitalo pelningumo rodikliai.

1.1. Finansinės analizės samprata ir rodikliai

Finansinė analizė yra vienas iš objektyviausių būdų tinkamai įvertinti informaciją, ir tai yra jos didžiausia reikšmė bei privalumas. Ji padeda atsakyti į klausimą, ar įmonė eina teisingu keliu ir ypač naudinga nustatant įmonės pelningumą bei įmonės plėtros galimybes.

Finansinė analizė yra susieta su įmonės apskaita, kontrole, planavimu ir prognozavimu. Finansinė analizė yra vertinama kaip svarbiausias įmonės veiklos valdymo sistemos elementas (Šiaudytė, 2011). Finansinėje analizėje pateikiama informacija sudaro galimybes įmonėms tikslingai plėtoti savo veiklą, atsižvelgia į ekonomikos globalizaciją, vertinant konkurentus, siekiant susilyginti su jais. Finansinėse ataskaitose pateikiama informacija yra svarbi ne tik jos akcininkams, bet esamiems ir būsimiems investuotojams (Christauskas, Kazlauskienė, 2009).

Įvairūs Lietuvos ir užsienio autoriai pateikia skirtingas finansinės analizės sampratas, kurios pristatomos 1 lentelėje.

1 lentelė. Finansinės analizės sampratų lyginamoji analizė

Autorius	Samprata
V. Janovič (2012)	Autorė analizuodama įmonių perspektyvinę finansinę analizę pastarąją apibrėžia kaip ūkinių procesų pažinimo priemonę, kurios tikslas yra objektyviai įvertinti esamą įmonės finansinę būklę, kad būtų galima priimti adekvačius valdymo sprendimus bei projektuoti verslo plėtros perspektyvas.
J. Mackevičius (2012)	Autorius nurodo, kad finansinė analizė yra įmonės veiklos analizė, visapusiš ir objektyvus įmonės finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų tyrimas siekiant padėti įmonės vadovybei pasiekti numatytus tikslus.
N.O. Rule, N. Ambady (2011)	A autoriai nurodo, kad finansinė analizė yra ekonominė įmonės veiklos analizė, sukurianti galimybes įvertinti įmonės finansinę ir ūkinę veiklą.
A. Gill et al. (2010)	A autoriai nurodo, kad finansinė analizė apibendrina įmonės veikloje per tam tikrą laikotarpį vykstančius finansinius veiklos procesus, sudaro galimybes įvertinti įmonės veiklos prognozavimą, planavimą ir kontrolę.
A.R. E. Japertienė (2008)	A autorė finansinę analizę apibrėžia kaip ūkio subjekto veiklos rezultatų tyrimo būdų visumą.
G.D. Samaras et al. (2008)	A autoriaus vertinimu, finansinė analizė yra įmonės veiklos atspindys, kuriame pateikiama informacija apie įmonės atliktų veiksmų teisingumą/ neteisingumą praeityje.

Šaltinis: sudaryta pagal Janovič, 2012, Mackevičius, 2012, Rule, Ambady, 2011, Gill et al., 2010, Japertienė, 2008, Samaras et al., 2008

Lietuvos ir užsienio autoriai skirtingai apibrėžia finansų analizę. Tai rodo, kad nėra vienareikšmio finansinės analizės apibrėžimo. Nepriklausomai nuo to, skirtingų autorių finansinės analizės sampratose išskiriama tai, kad finansinė analizė yra informacija apie įmonės veiklą ir per tam tikrą laiką joje vykstančius finansinės veiklos procesus. Visi autoriai finansinės analizės sampratose pabrėžia tai, kad finansinė analizė padeda įvertinti įmonės veiklą, jos rezultatyvumą, planuoti ir kontroliuoti įmonės veiklą.

V. Janovič (2012) apibendrindama įvairių autorių pateikiamus finansinės analizės apibrėžimus finansinę analizę apibrėžia kaip vieną iš įmonės ūkinės veiklos analizės krypčių, kuri padeda pažinti įmonės finansinį mechanizmą, nustatyti, kaip yra panaudojami finansiniai ištekliai įmonės veikloje, kokia turto būklė bei kapitalo apyvartos greitis, koks yra naudojamų pagrindinių priemonių pelningumas (Janovič, 2012).

Finansine analize, anot T. Ushijima, F. Yoshitaka (2011), siekiama įvertinti įmonės finansinę

būklę, jos sprendimų teisingumą bei sudaryti prielaidas tikslingai ir pelningai įmonės veiklai ateityje.

L. Dagilienės (2008) vertinimu, įmonės finansų vertinimo procesas yra neatskiriamas nuo finansinių ataskaitų. Globalių ekonominių sąlygų kaita įmones įgalina vis daugiau dėmesio skirti įmonių finansinės veiklos analizei, kuri yra reikšminga įmonės perspektyvoms.

Apibendrinant pastarųjų autorių vertinimus paminėtina, kad finansinė analizė yra kiekvienos įmonės veiklos neatskiriama dalis. Finansinė analizė įgalina įvertinti ūkinės veiklos efektyvumą, įmonės turimų išteklių panaudojimą, nes įmonės sėkmė iš esmės priklauso nuo jos finansinės padėties.

Įmonių finansinės analizės įgalina įmones įvertinti jų finansus, t. y. lėšas, kuriomis disponuoja įmonė, jų visumą, paskirstymo bei panaudojimo tikslingumą. Finansinė analizė sudaro galimybes įmonėms įvertinti, kaip jos tvarko savo finansus bei sukaupti reikalingą finansinę informaciją, kurią būtų galima objektyviai įvertinti ir tokiu būdu priimti tikslus bei optimalius įmonių finansinių išteklių valdymo sprendimus bei įmonėms išlikti konkurencingoms rinkoje. Įmonių finansine analize siekiama įvertinti įmonės finansinių išteklių stabilumą, panaudojimo privalumus bei kylančias problemas, įmonės finansinių galimybių pokyčius, įmonės finansinę situaciją bei numatyti įmonės finansines perspektyvas. Finansinėje analizėje pateikiami įvairūs rodikliai, kurie atspindi įmonės veiklos efektyvumą ir patiriamus nuostolius.

Finansinė analizė gali būti panaudota įvairiems tikslams, tarp kurių pagrindiniais išskiriami (Janovič, 2012):

- Finansinė analizė gali būti išankstinio žvalgymo priemonė, siekiant pasirinkti investavimo objektą;
- Finansinė analizė gali būti prognozavimo priemonė, įgalinanti išsiaiškinti ateities finansines sąlygas ir rezultatus;
- Finansinė analizė gali būti kaip diagnozuojanti priemonė valdymo ir kitoms sritims.

Finansinės analizės atskleidimui reikalinga patikima informacija, kuri turi būti gaunama iš finansinės analizės šaltinių, kurie turi teikti kokybišką informaciją reikiamu laiku. Todėl pradedant analizuoti įmonių finansinę veiklą turi būti įvertinti informacijos patikimumas ir iškraipymo galimybės, kad būtų galima operatyviai ir nuodugnai išanalizuoti įmonės finansinę situaciją pagal pasirinktus rodiklius (Janovič, 2012). Finansinėse analizėse esančios informacijos šaltiniai yra tokia medžiaga, kuri sudaro galimybes analizuoti įmonės veiklą (Lakis, 2009).

Finansinės analizės rodikliai, jų tikslingas išskyrimas ir vertinimas iš skirtingų perspektyvų sudaro galimybes įmonėms ne tik vertinti savo veiklą, bet ir prognozuoti tolimesnę įmonės veiklos eigą (Dharmapala, Edirisuriya, 2012). Analizuojant ir laiku vertinant reikiamus rodiklius, pateikiamus finansinėse ataskaitose, įmonės turi daugiau galimybių prognozuoti savo tolimesnę veiklą bei įgyti konkurencingumą (Christauskas, Kazlauskienė, 2009). Kaip pažymi T. Ushijima, F. Yoshitaka (2011) įmonių finansinės analizės rodikliai ir jų analizė nulemia įmonių pelną ir pelningumą ateityje, skirtingų

jų kombinacijų vertinimas įgalina prognozuoti įmonės ateities finansines perspektyvas. V. Janovič (2012) vertinimu, kiekvienas finansų analitikas pasirenka tuos rodiklius, kurie gali geriausiai atskleisti finansinės analizės tikslus ir rezultatus pagal įmonės poreikius.

Įmonių finansinei būklei vertinti gali būti naudojama daug rodiklių, kurių praktikoje skaičiuojama iki šimto. Tačiau kiekviena įmonė pagal savo poreikius turi pasirinkti ir vertinti tuos rodiklius, kurie daro didžiausią įtaką įmonės pelnui ir pelningumui. Visų rodiklių vertinimas yra sudėtingas ir dažnu atveju netikslingas procesas (Švabovič, Valkauskas, 2012; Janovič, 2012). J.S. Toms (2011) vertinimu, finansinių rodiklių pasirinkimą lemia finansinės analizės tikslas. Esminiu veiksniu šiame procese išskiriamas logiškas ir matematiškai susijusių rodiklių pasirinkimas.

Įmonių veiklos rodikliai yra pasirenkami iš finansinių ataskaitų, tokių kaip balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų ir kt. (Švabovič, Valkauskas, 2012). V. Janovič (2012) pažymi, kad finansinių ataskaitų rodikliai skiriasi savo turiniu, struktūra, apskaičiavimo metodikomis, kurie padeda atskleisti atskirus įmonės veiklos aspektus, ypatybes ar dėsningumus. Pagrindinėmis rodiklių grupėmis išskiriami (Švabovič, Valkauskas, 2012):

- Pelningumo (12 rodiklių);
- Trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo (18 rodiklių);
- Veiklos efektyvumo (36 rodikliai);
- Kapitalo rinkos (15 rodiklių).

Pelningumo rodikliai. Įvairūs autoriai pelningumo rodiklius skirsto skirtingai. A. Anciūtė, A. Misiūnas (2006) pelningumo rodiklius skirsto į: bendrąjį pelningumą, veiklos pelningumą, grynąjį pelningumą, turto pelningumą (ROA), nuosavybės grąžą (ROE), investicijų pelningumą (ROI). CH. F. Huang (2012) pelningumo rodikliams priskiria: nuosavo kapitalo grąžą (ROE), turto grąžą (ROA), veiklos pelningumą (OPM), grynąjį pelningumą (NPM). Tuo tarpu G.D. Samaras et al. (2008) pagrindiniais pelningumo rodikliais nurodo bendrąjį turto pelningumą, turto pelningumą prieš mokant mokesčius, grynąjį nuosavo kapitalo pelningumą, bendrąjį pelningumą, veiklos pelningumą, pelningumą prieš mokant mokesčius. A. Anciūtė, A. Misiūnas (2006) nurodo, kad pelningumo rodikliai yra pagrindiniai rodikliai, kuriais remiantis yra atliekama finansinė analizė. Šie rodikliai įgalina geriausiai atskleisti galutinius įmonių finansinių pasiekimų rezultatus. Pagal šiuos rodiklius sprendžiama, kokią realią naudą gaus akcininkai ir investitoriai, rizikuodami investuoti savo kapitalą.

Trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodikliai. Tai svarbūs rodikliai įmonės veikloje, atskleidžiantys įmonės galimybes vykdyti prisiimtus įsipareigojimus. Pastarųjų savalaikis vykdymas yra svarbus kreditorių pasitikėjimui. Įmonės gebėjimą vykdyti trumpalaikius įsipareigojimus rodo įmonės likvidumo rodikliai, kurie apibūdina jos gebėjimą turimą turtą paversti grynaisiais pinigais. Pagrindiniais mokumo rodikliais skiriami: bendrasis likvidumo rodiklis, skubaus likvidumo rodiklis, apyvartinis kapitalas (Anciūtė, Misiūnas, 2006).

Veiklos efektyvumo rodikliai. J.Mackevičius (2006) vertindamas veiklos efektyvumo rodiklius išskiria: atsargų apyvartumo, gautinų sumų apyvartumo, mokėtinų sumų apyvartumo, ilgalaikio turto apyvartumo (FATR) ir turto apyvartumo (TATR) rodiklius, galinčius padėti įvertinti įmonės veiklos efektyvumą. Kaip pažymi A. Gill et al. (2010) įmonių veiklos efektyvumo rodikliai įgalina įmonių vadovus, akcininkus ir kitus suinteresuotuosius įvertinti, ar tikslingai ir efektyviai yra naudojamas įmonės turtas. Veiklos efektyvumo rodikliai atskleidžia įmonės gebėjimus pakeisti savo turimas atsargas, įgyti kreditorių pasitikėjimą, padengti įsiskolinimus savalaikiai ir teisingai panaudoti įmonės turimą turtą pajamoms gauti.

Kapitalo rinkos rodikliai. Pagrindiniai kapitalo rinkos rodikliai yra skolų – turto santykis (DR), palūkanų padengimo koeficientas (TIER), skolų – nuosavybės santykis (DTER). Šie rodikliai sudaro galimybes įmonėms ir kitiems suinteresuotiesiems įvertinti jų dabartinę finansinę situaciją (Lakis, 2009).

Č. Christauskas, V. Kazlauskienė (2009) nurodo, kad tradiciniu atveju įmonės finansinės situacijos vertinimui yra naudojami grynojo pelno, pinigų srautų, pardavimo rodikliai, arba šių rodiklių santykiai su įmonės kapitalu ar turtu. Pastarieji autoriai pabrėžia, kad išvardintų rodiklių vertinimas ne visuomet gali visapusiškai ir tikslingai įvertinti įmonės veiklą. Taip yra dėl to, kad grynojo pelno skaičiavimo atveju nėra įvertinami kapitalo kaštai, nes įmonės, net ir turinčios teigiamą grynojo pelno rodiklį gali patirti ekonominius nuostolius dėl priežasties, kad įmonės vertė nėra didinama, nevertinant kitų svarbių finansinių rodiklių. Tas pats paminėtina ir apie santykinius pelningumo rodiklius, kurie negali tikslingai atskleisti įmonės vertės. Todėl kiekviena įmonė vertinimui turi pasirinkti tokius rodiklius, kurių bendra sistema įgalintų įvertinti įmonės veiklą visapusiškai.

V. Kėdaitis, E. Žilinskas (2013) nustatė, kad siekiant įvertinti įmonių rizikingumą svarbiausi rodikliai yra grynojo pelno ir pajinio kapitalo, kapitalo ir turto, pajamų ir kapitalo, taip pat pajinio kapitalo ir turto, grynojo pelno ir vidutinio turto, paskolų ir kapitalo santykius nusakantys finansiniai rodikliai ir jų santykis.

Apibendrinant galima teigti, kad finansinė analizė yra įmonės veiklos rezultatų visuma, įgalinanti įvertinti įmonės finansinius gebėjimus ir finansinį mechanizmą. Finansinė analizė leidžia įvertinti įmonės finansinių išteklių panaudojimą, turto būklę bei naudojamų priemonių pelningumą. Finansinėje analizėje atsispindi įvairūs rodikliai, kurių svarbiausiais skiriami pelningumo, trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo, veiklos efektyvumo, kapitalo rinkos. Visi pastarieji rodikliai gaunami iš finansinių ataskaitų. Finansiniai rodikliai yra svarbūs vertinant įmonių finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus, prognozuojant bankroto tikimybę ir veiklos perspektyvas. Finansinių rodiklių reikšmingumas padidėja lyginant juos su praėjusių laikotarpių rodikliais, kai stebimas įmonių veiklos pelningumas arba galimi nuostoliai.

1.2. Pelno ir pelningumo samprata ir analizės teoriniai aspektai

Globalios ekonomikos sąlygomis labai svarbu turėti pakankamą ir tikslią informaciją apie įmonės finansinę būklę bei veiklos rezultatus (Janovič, 2012). Todėl kiekvienos įmonės veikloje pelno ir pelningumo analizė bei jų santykis atskleidžia įmonės veiklos patikimumą arba neigiamus įmonės veiklos veiksnius (Fun et al., 2010). Įmonės, veikiančios konkurencingos rinkos sąlygomis turi nuolatos analizuoti ir vertinti pelno ir pelningumo rodiklius, jų pokyčius, juos lemiančius veiksnius ir priežastis, ryšį su mokumo rodikliais (Mackevičius ir kt., 2008) tokiu būdu siekiant pagerinti įmonės finansinę būklę ir sumažinti finansinius nuostolius.

Pelnas geriausiai apibendrina visą įmonės veiklą – jis susijęs su visais įmonės veiklos rodikliais, tokiais kaip turtas, kapitalas, įsipareigojimai, pajamos, sąnaudos ir kt. Pelnas parodo viso įmonės kolektyvo veiklą, ūkinių reiškinių tarpusavio vidaus ryšius: naujos technikos ir technologijos taikymo efektyvumą, darbo našumo kilimą, produkcijos savikainos mažinimą ir kt. Dėl šių priežasčių pelnas yra vadinamas įmonės darbo efektyvumo ir jos veiklos vertinimo matu (Gudaitis, Žagonytė, 2013).

Pelno ir pelningumo analizė sudaro galimybę įmonėms vertinti veiklos finansines galimybes užsitikrinti savo pelningumą ateityje (Toms, 2010). Pelno ir pelningumo rodiklių analizė ir vertinimas pagal tinkamus metodus sudaro galimybes įvertinti, kiek nepriklausomos lyginamos įmonės uždirba pelno, sudarydamos analogiškus sandorius su neasocijuotais asmenimis (Mackevičius, Novikovas, 2011). Analizuojant įmonės veiklos pelną ir pelningumą galima objektyviau įvertinti ne tik finansinę, bet ir gamybinę, komercinę ir investicinę įmonės veiklą. Šie rodikliai yra svarbūs tiek įmonių vadovams, tiek suinteresuotiesiems, tiek ir išoriniams informacijos vartotojams (Mackevičius, 2008).

Šio darbo skyriaus poskyriuose apibrėžiama pelno sudėtis ir veiksnių, darančių įtaką pelnui teoriniai aspektai.

1.2.1. Pelno sudėtis

Pelnas yra uždirbtų pajamų ir patirtų sąnaudų rezultatas. Kiekviena įmonė, siekia įgyti kuo didesnę pelną. Tačiau, nežiūrint jo įgijimo, reikalinga gaunamą pelną tinkamai valdyti, nuolatos vertinti, prognozuoti jo panaudojimo ir augimo/ mažėjimo tendencijas bei įvertinti galimą riziką. Pelno sudėtis atspindi įmonės veiklos efektyvumą, kuris atsiskleidžia per įmonės finansinių rodiklių analizę (Mathuva, 2009).

Pelną sudaro gaunama nauda iš įmonės veiklos. Pelno sudėties išraiška yra piniginiai vienetai, didinantys įmonės turtą. Pelnas yra gaunamas tada, kai įmonės veikla yra pelninga, t. y. gauna tokias pajamas, kurios viršija įmonės sąnaudas. Pelno sudėties nevertinimas gali sukurti nuostolius įmonėje. Pelną sudaro tam tikros pinigų sumos, kurios yra gaunamos už įmonės atliekamus veiksmus (Young et

al., 2011).

J. Mackevičius ir kt. (2007) pažymi, kad nuo tinkamo pelno sudėties suformavimo ir įvertinimo priklauso įmonių veiklos rezultatai, jos konkurencingumas rinkoje ir plėtros galimybės. J. Mackevičius ir kt. (2008) akcentuoja, kad įmonių finansiniam pajėgumui palaikyti, veiklos plėtrai ir tęstinumui užtikrinti reikalingas pelno sudėties vertinimas. Tačiau pelno sudėties vertinimas ir pelno rodiklis dar neatskleidžia įmonės veiklos efektyvumo, kadangi skirtingos įmonės, gaunančios tokį patį pelną gali būti labai skirtingai vertinamos rinkoje.

J. Mackevičius ir kt. (2008) pažymi, kad pelningumas įvairiuose mokslinės literatūros šaltiniuose yra apibrėžiamas skirtingai: „pelnas, kurį gauna įmonė pagal savo veiklos dydį ir pobūdį; bendrojo pelno pagrindinių pajamų santykis arba grynojo pelno ir pardavimų bei paslaugų apimtys santykis; procentinis vieno pelno vieneto ir kito dydžio santykis; įmonės sugebėjimas gauti pelną; rodiklis, parodantis įmonės sugebėjimą gauti pajamų daugiau, negu sunaudojama turto; savininkų investuotų lėšų grąža, pasiekama veiksmingai valdant įmonę“ (p. 75).

Pelningumas – tai yra tam tikros finansinės pajamos arba nauda gaunama iš investicijų. Pelningumas apibrėžiamas kaip palankus įmonės veiklos ar gamybos finansinės veiklos rezultatas. Pelningumo išraiška yra metinė investicijų grąža, skaičiuojama nuo investicijų savikainos, investicijų rinkos vertės ar jų nominaliosios vertės. Pelningumas parodo ir metinę iki išpirkimo dienos išlaikytos obligacijos grąžos normą, atsižvelgiant į esamą rinkos kainą, jos nominaliąją vertę, atkarpos palūkanų normą ir iki išpirkimo likusį laiką. Pelningumas yra atvirkštinis dydis kapitalizacijos daugikliui, kuris dažniausiai yra išreiškiamas procentais (Tarptautiniai vertinimo standartai, 2011).

Įmonių pelningumas gali sumažėti kintant grynųjų pinigų ciklams. Taip atsitinka dėl to, kad padidėjusios sąnaudos ir išlaidos didėja greičiau nei įmonė gali gauti naudą iš savo veiklos. Įmonės turimas kapitalas gali turėti tiek teigiamą, tiek ir neigiamą poveikį įmonės veiklos pelningumui, kuris savo ruožtu gali turėti neigiamą ir teigiamą poveikį akcininkų turtui (Gill et al., 2010).

Pelningumo rodikliai įmonių veikloje yra skaičiuojami pagal tam tikros veiklos pelną, jį dalijant iš pardavimo pajamų. Dažniausiai didžiausias dėmesys pelno sudėtyje skaičiuojant pelningumą yra skiriamas bendrajam ir grynajam pardavimo pelningumui. Tačiau vien šių rodiklių vertinimas nėra pakankamas, kad būtų galima tiksliai ir efektyviai įvertinti įmonių pelno sudėtį ir pelningumą bei įmonių vadovams priimti reikiamus sprendimus dėl įmonės veiklos sričių tobulinimo, įmonių valdymo, kad būtų užtikrintas finansinis įmonės stabilumas ir konkurencingumas, kad įmonės veikla būtų plėtojama taip, jog būtų gaunamas pelnas per nustatytą laikotarpį (Mackevičius ir kt., 2008).

Apibendrinant galima teigti, kad įmonių pelną sudaro uždirbamos įmonės veikloje pajamos atėmus patirtas sąnaudas. Pelną sudaro įvairūs įmonės veiklos rodikliai, tarp kurių pagrindiniais rodikliais skiriami bendrasis ir grynasis įmonės pelnas, pardavimų pajamos, turtas ir kapitalas. Įmonių pelno sudėtis sudaro galimybes įvertinti įmonės veiklos pelningumą. Įmonių pelningumas parodo įmonės

veiklos efektyvumą ir finansines galimybes, kurias įmonė gauna iš pajamų, grynojo pelno, pardavimų ir paslaugų santykio. Pelningumas parodo įmonių gebėjimą gauti pelną ir veiksmingai plėtoti įmonės veiklą.

1.2.2. Veiksnių, darančių įtaką pelnui, teoriniai aspektai

Įmonės pelnas yra vienas svarbiausių veiksnių įmonės veikloje. Pelnui įtaką daro įvairūs veiksniai (Janovič, 2012). J. Mackevičius (2010) pažymi, kad vienas svarbiausių veiksnių, darančių įtaką įmonės pelnui yra mokumas, t. y. įmonių gebėjimas turimomis mokėjimo priemonėmis (grynaisiais pinigais, vertybiniais popieriais, gautinomis sumomis, atsargomis) padengti trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus. Taip yra dėl to, kad įmonės akcininkai ir kiti suinteresuotieji įmonės veikla, siekia dirbti su stabiliai finansiškai veikiančiomis įmonėmis, nes dabartinėmis ekonomikos sąlygomis vis dažniau susiduriama su nemokumo problemomis.

Anot P. Oržekausko ir kt. (2013) įmonės pelnui įtaką daro įvairūs veiksniai, kurie turi būti tinkamai, ekonomiškai ir efektyviai panaudoti, kad įmonės veikla būtų pelninga. Pelnui reikšmingą įtaką daro įmonės valdymas ir administravimas, kurie yra tiesiogiai susieti su įmonės veiklos rezultatais. Valdymo ir administravimo proceso kokybiškumas yra pagrindinis organizacijų sėkmės garantas, galintis užtikrinti įmonei pelną.

Įmonės, siekdamos maksimalaus pelno, turi analizuoti savo finansinės veiklos rezultatus ir siekti optimalaus santykio tarp gaunamų pajamų ir turimų išlaidų bei efektyvaus išteklių panaudojimo. Visi šie dalykai yra susieti su įmonės valdymu, kuris turi būti tikslingas ir pagrįstas tinkamais metodais, kad būtų galima planuoti ir prognozuoti įmonės veiklos sėkmes bei įvertinti rizikos veiksnius (Dharmapala, Edirisuriya, 2012).

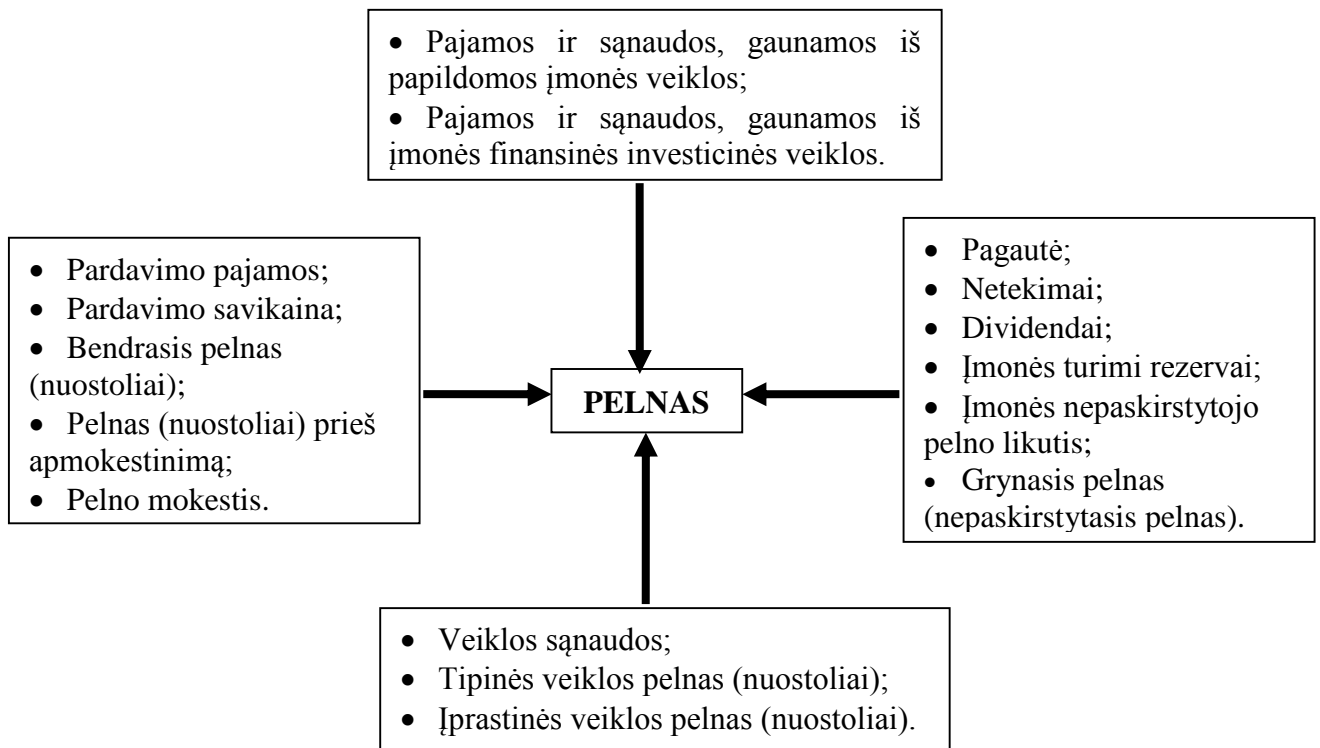
Pelnas gali būti vertinamas tik tuomet, kai jo didinimui naudojama greita reakcija ir lankstumas, kad reikalingi sprendimai būtų gauti laiku ir pagrįsti patikima informacija, žiniomis ir patirtimi apie išorine organizacijos aplinka ir vidinėmis galimybėmis (Janovič, 2012).

Įmonėse priimami įvairūs sprendimai, kurie yra svarbūs veiksniai sudarantys įmonei uždirbti arba prarasti pelną. Tarp tokių sprendimų turi būti priimami strateginiai sprendimai, nuo kurių priklauso įmonės veiklos finansavimas, įmonės valdomo turto dydis, gaunami dividendai, investicijos ir investiciniai projektai. Įmonėje turi būti apibrėžti ir įvertinti operatyviniai sprendimai, kurie yra susieti su įmonės turimais ištekliais ir jų panaudojimu (Japertienė, 2008). Apskritai įmonių pelnas yra tiesiogiai susietas su įmonės vadovų ir jų pavaldinių atliekama veikla. Tuo tikslu turi būti parenkami darbuotojai, išmanantys savo veiklos sritį, motyvuojami darbuotojai, nuolatos keliama jų kvalifikacija bei, kad numatomos įmonės veiklos strategijos būtų ne tik optimistinės, bet ir apgalvoti kiti įmonės veiklos eigos scenarijai, galintys turėti tiek teigiamą, tiek ir neigiamą poveikį įmonės pelnui.

A. Gill et al. (2010) vertinimu, pelnui svarbią reikšmę turi įmonės gautinos sumos, mokėtinos sumos, įmonės turimas turtas, pinigų vertės pasikeitimo ciklai, įmonės dydis, finansinės skolos, ilgalaikis finansinis turto santykis ir bendrasis likutinis pelnas.

Įmonės pelnui svarbus įmonės pelningumo ir jos likvidumo lygis vertinant pagal dabartinį jų santykį. Šis santykis yra siejamas su įmonių grynujų pinigų perskaičiavimo ciklais (Mathuva, 2009).

Pagrindiniai veiksniai, darantys įtaką įmonės pelnui pristatomi 1 paveiksle.

Šaltinis: adaptuota pagal Bagdžiūnienė, 2005, p. 37

1 pav. Pagrindiniai veiksniai, darantys įtaką pelnui

1 paveiksle pristatyti pagrindiniai veiksniai, kurie visi kartu ir kiekvienas atskirai daro įtaką įmonės pelnui.

Įmonių pelnui svarbią reikšmę turi ilgalaikio materialiojo turto grynas pelningumas, kuris yra dažniausiai skaičiuojamas įmonėse. Šio turto pelningumo lygiui ir jo pasikeitimui, palyginti su planu ar praėjusiais laikotarpiais, turi įtakos grynojo pelno ir turto vertė bei jų pasikeitimas. Tarp ilgalaikio materialiojo turto pelningumo ir grynojo pelno yra tiesioginis ryšys. Didėjant arba mažėjant pelno sumai, atitinkamai didėja arba mažėja pelningumas. O tarp pelningumo ir ilgalaikio materialiojo turto vertės yra atvirkštinis ryšys. Turto vertei mažėjant, pelningumas didėja, ir atvirkščiai, turto vertei didėjant, pelningumas mažėja (Mackevičius, 2008).

Apibendrinant galima teigti, kad pelną įtakoja įvairūs veiksniai. Pirmiausia tai yra įmonės veiklos

valdymas ir susitelkimas į tinkamą sprendimų priėmimo procesą, tinkamą strategijų parinkimą. Be to, pelno užtikrinimo procese turi būti nuolatos vertinamos finansinės ataskaitos, kurių pagalba vertinamas įmonių pelningumo lygis, pelno pokyčiai. Svarbiausiais finansiniais veiksniais, darančiais įtaką įmonės pelnui skiriami pardavimo pajamos, pardavimo savikaina, bendrasis pelnas (nuostoliai), veiklos sąnaudos, tipinės veiklos pelnas (nuostoliai), pajamos ir sąnaudos, gaunamos iš papildomos įmonės veiklos, pajamos ir sąnaudos, gaunamos iš įmonės finansinės investicinės veiklos, įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai), pagautė, netekimai, pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą, pelno mokestis, grynasis pelnas (nepaskirstytasis pelnas), dividendai, įmonės turimi rezervai, įmonės nepaskirstytojo pelno likutis.

1.3. Pelningumo rodikliai, jų klasifikavimas

Pagrindinis įmonės tikslas yra gauti pelną, o siekiant įvertinti, kaip šio tikslo siekiama įmonėje, reikalinga įvertinti jos veiklos pelningumo rodiklius. Pelningumo rodiklių analizė padeda atskleisti įmonės pelningumą atskirais laikotarpiais, palyginti jo kaitą bei ateities tendencijas (Khizer et al., 2011).

Pelningumo rodikliai sudaro galimybes įvertinti įmonės veiklos rezultatus per jos gaunamą pelną. Pelningumo rezultatai yra reikšmingi akcininkams, kurie pagal šiuos rodiklius įvertina, kokią realią naudą jie gavo ir gaus iš įmonės veiklos ateityje (Rabindra, 2013). Pelningumo rodikliai įgalina įvertinti įmonės veiklos pelningumą. Įmonės pelningumo rodiklių vertinimas yra svarbus procesas, kuris sudaro galimybes įvertinti įmonės veiklos sėkmingumą (Khizer et al., 2011). Pelningumo rodikliai įgalina apibendrinti ir įvertinti įmonės veiklos rezultatus. Jie sudaro galimybes įvertinti realią įmonės gaunamą naudą akcininkams ir investuotojams (Soininen et al., 2012).

Įmonių pelningumo rodikliai yra skaičiuojami remiantis įvairiu pelnu – bendruoju, įprastinės veiklos, grynuoju ir t. t., priklausomai nuo analizės tikslų. Kiekviena įmonė pasirenka vertinti tuos pelningumo rodiklius, kurie yra aktualiausi jos veiklai. Pardavimų pelningumas aktualus įmonių vadovams, taip pat verslo partneriams, kreditoriams. Turto pelningumas svarbus įmonių vadovybei, nes ji sprendžia apie turto panaudojimo efektyvumą įmonėje, apie jos padalinių veiklos efektyvumą. Kapitalo pelningumas aktualus esamiems ir potencialiems akcininkams, nes kiekvieną domina, kiek pelno yra gaunama iš kiekvieno jų investuoto į įmonę lito (Gudaitis, Žagūnytė, 2013).

Pelningumo rodikliais skiriami: bendrasis pelningumas (gross profit ratio, gross margin), pelningumas prieš apmokestinimą (pretax margin, EBT profit ratio), grynasis pelningumas (net profit ratio, net income ratio), veiklos pelningumas (operating profitability, EBIT margin) EBITDA pelningumas (EBITDA profitability), turto pelningumas (ROA, return on assets), pastovaus kapitalo pelningumas (ROCE, return on capital employed), nuosavo kapitalo pelningumas (ROE, return on equity), investicijų pelningumas (ROI, return on investment). (Khizer et al, 2011).

Pagrindiniais pelningumo rodikliais yra skiriami (Mackevičius, 2005; Khizer et al., 2011; Rabindra, 2013):

- Pardavimų pelningumas. Tai rodiklis, atskleidžiantis pelno ir pardavimų apimties santykį.
- Vidutinė pelningumo norma. Tai pelno ataskaitiniais metais ir balansinės turto vertės (išskaičius nusidėvėjimą) santykis.
  - Nuosavo kapitalo pelningumas. Tai santykis tarp pelno ir nuosavo kapitalo.
  - Pardavimų apimties ir apyvartinių lėšų (aktyvų) santykis. Tai apyvartinių lėšų cirkuliacija ir jos efektyvumas.
    - Pardavimų apimties ir ilgalaikio turto vertės santykis. Atskleidžia ilgalaikio turto panaudojimo tikslingumą ir efektyvumą.
    - Ilgalaikio turto pelningumas. Pagal šį rodiklį apskaičiuojamas pelnas ir ilgalaikio turto vertė apskaičiavus nusidėvėjimą.
    - Parduotos produkcijos savikainos ir pardavimų apimties santykis. Gaunamas pelnas iš parduotos produkcijos priklauso nuo produkcijos gamybos savikainos, nuo kurios pelningumas didėja arba mažėja.

Išskirti pelningumo rodikliai įgalina teigti, kad pelningumo vertinimas ir rodiklių skaičiavimas yra reikalingas veiksnys kiekvienos įmonės veikloje, siekiant užtikrinti jos veiklos efektyvumą ir pelningumą.

Šiame darbo skyriuje išskiriami ir išsamiau aptariami pardavimo pelningumo, turto pelningumo ir kapitalo pelningumo rodikliai.

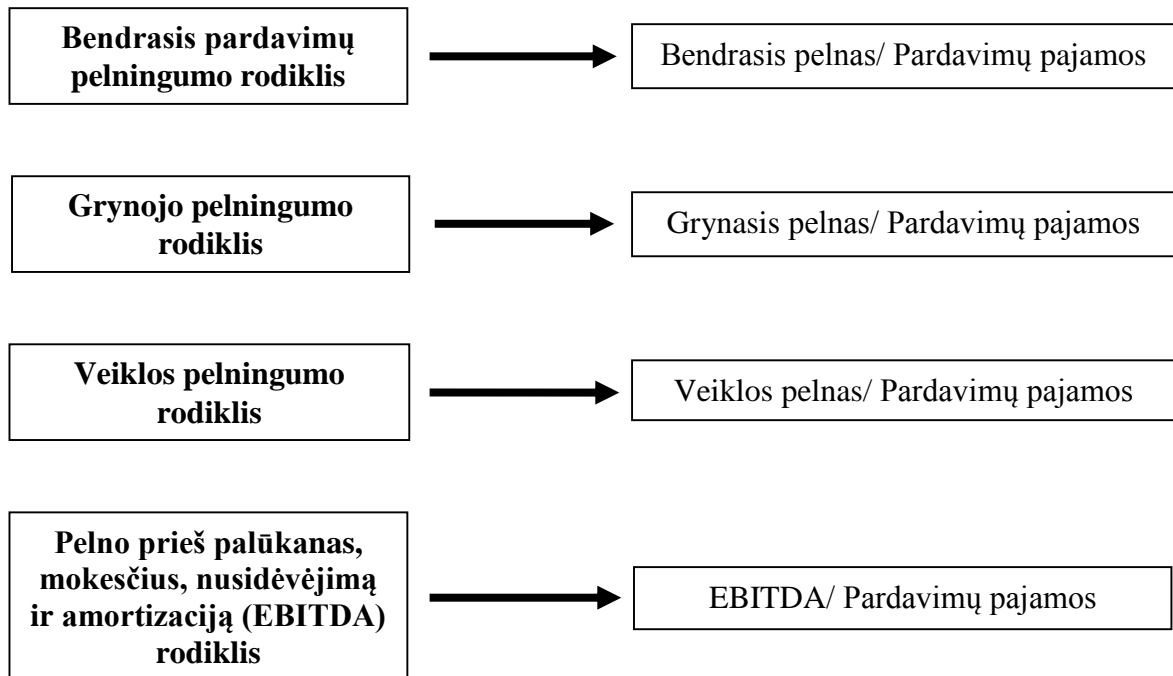
1.3.1. Pardavimo pelningumo rodikliai

Kiekvienos įmonės veiklos tikslas yra gauti pelną. Siekiant įgyvendinti šį tikslą įmonė turi nuolatos analizuoti pardavimo pelningumo rodiklius, kurie įgalina įvertinti įmonės pelningumą bei priimti tinkamiausius uždavinius pelningumo didinimui.

Pelningumo rodikliais yra apibrėžiami įmonės veiklos rezultatai. Šie rodikliai sudaro galimybes įvertinti realią įmonės veiklos naudą. Pelningumas yra esminis rodiklis, parodantis investicijų į kapitalą grąžą. Pardavimo pelningumo rodikliai apsprendžia pelno santykį su pagrindinėmis pajamomis arba grynojo pelno santykį su pardavimų ir paslaugų apimtimi (Liaubienė, Martirosianienė, 2008).

Įmonės finansinės situacijos įvertinimui skaičiuojamas grynasis pardavimų pelningumas, parodantis, ar pardavimų procesas buvo pelningas, ar ne. Grynojo pelno rodikliai matuoja įmonės veiklos rezultatą po finansinių išlaidų ir mokesčių. Veiklos pelningumo rodiklis rodo įmonės vadovų gebėjimą įvertinti ir kontroliuoti veiklos sąnaudų formavimąsi ir veiklos pelningumą. EBITDA (pelno prieš palūkanas, mokesčius, nusidėvėjimą ir amortizaciją) pelningumas suteikia informacijos apie

bendrovės veiklos pelningumą, kuris nepriklauso nuo bendrovės finansavimo, mokesčių pozicijos ir su nusidėvėjimu susijusiais skaičiavimais (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Pardavimo pelningumo rodiklis yra svarbus kiekvienos įmonės veikloje, nes sudaro galimybes įvertinti įmonės veiklos pelningumą (žr. 2 pav.)

Šaltinis: adaptuota pagal Gudaitis, Žagūnytė, 2013, p.91

2 pav. Pardavimo pelningumo rodikliai

Kaip matyti iš 2 paveiksle pateiktos informacijos, skiriami keturi pagrindiniai pardavimo pelningumo rodikliai, kurių išraiškos skaičiavimas yra nurodytas greta. Atskiri pardavimo pelningumo rodikliai yra skaičiuojami juos dalinant iš pardavimų pajamų arba pardavimų savikainos (bendrasis pelnas). Kiekvienas pardavimo pelningumo rodiklis įgalina įmones įvertinti savo veiklos pelningumą ir galimą vertę rinkoje.

Bendrojo pelningumo rodiklis atskleidžia įmonės veiklos ribinį pelningumą. Šio rodiklio esmė yra ta, kad juo parodomas įmonės veiklos efektyvumas, jeigu įmonėje nebūtų valdymo išlaidų. *Grynojo pelningumo rodiklis* sudaro galimybes įvertinti grynojo pelno ir pardavimų lito vieneto santykį. *Veiklos pelningumo rodiklis* atskleidžia įmonės gebėjimą kontroliuoti sąnaudas bei uždirbtą pelną. *EBITDA rodiklis* atskleidžia įmonės investicinės, finansinės ir kitos veiklos efektyvumą (Rizvi et al., 2012).

Bendrasis pelningumas skaičiuojamas bendrąjį pelną dalinant iš grynujų pardavimų pajamų. Bendrasis pelningumas nustato, kiek pelno tenka kiekvienam grynujų pardavimų pajamų vienetui. Jis apibūdina tiriamo subjekto pagrindinės veiklos pelningumą, parodo, ar naudinga parduoti prekes (Mackevičius, 2008). Pagal šį rodiklį galima spręsti, ar yra pakankamas skirtumas tarp parduodamų

prekių kainų ir jų gamybos išlaidų, t. y., bendrasis pelningumas atspindi įmonės produkcijos gamybos operacijų efektyvumą. Šio rodiklio didėjimas paprastai rodo teigiamus ryšius tarp kainų politikos, veiklos sąnaudų ir prekių pardavimo pajamų, racionalų marketingą, teisingą konkurencinės politikos orientaciją. Vienas pagrindinių bendrojo pelningumo privalumų yra tas, kad jis geriausiai atspindi įmonės atliekamų prekių paskirstymo (perpardavimo) funkcijų kompleksiškumą (kuo atliekama daugiau funkcijų ir kuo jos sudėtingesnės, tuo įmonės bendrasis pelningumas didesnis), todėl panašias funkcijas atliekančių ir panašiose rinkose veikiančių įmonių bendrojo pelningumo rodikliai turi būti panašūs. Tačiau yra ir nemažai atvejų, kai šis rodiklis negali būti patikimu rodikliu (Liaubienė, Martirosianienė, 2008).

Veiklos pelningumo rodiklis rodo įmonės vadovų gebėjimą kontroliuoti veiklos sąnaudų formavimąsi ir veiklos pelningumą (Mackevičius, 2008). Kadangi kiekvienos įmonės ūkinės veiklos tikslas – uždirbti pelną, tai jo apskaičiavimas yra pagrindinis uždavinys tiek analitikams, tiek ir įmonės vadovams. Pelningumas gali būti matuojamas, siejant įmonės pajamas su pardavimų apimtimi, turto verte, kapitalo kaina arba akcijos rinkos verte (Anciūtė, Misiūnas, 2006). Apskaičiuotas bendras įmonės veiklos pelningumas neparodo, kokį pelną ar nuostolį generuoja atskiros veiklos. Todėl, siekiant apskaitos priemonėmis formuojamus duomenis apie įmonės sąnaudas padaryti tikslesnius ir informatyvesnius, būtina įmonėje įdiegti veikla pagrįstą išlaidų apskaitą, kurios esmė - įmonėje daromos netiesioginės (produktų ar paslaugų atžvilgiu) išlaidos kaupiamos pagal atskiras įmonės veiklas ir tada priskiriamos konkrečių produktų (ar paslaugų) savikainai, atsižvelgiant į tų veiklų indėlį į produktų (ar paslaugų) kūrimą, gamybą ar pardavimą (Liaubienė, Martirosianienė, 2008).

Grynasis pelningumas (grynojo pelno marža) skaičiuojamas grynąjį pelną dalinant iš gryųjų pardavimų pajamų. Grynasis pelningumas nusako, kiek grynojo pelno tenka kiekvienam gryųjų pardavimų pajamų vienetui. Grynasis pelningumas apibūdina visos tiriamo subjekto veiklos (gamybinės, komercinės, investicinės, finansinės) galutinį pelningumą. Rodiklio mažėjimas parodo, kad būtinos naujovės, įspėja, kad prekių konkurencingumas smunka (Mackevičius, 2008). Jeigu rodiklis lygus nuliui, vadinasi, pardavimai neduoda jokie grynojo pelno, įmonė dirba neefektyviai, be raidos perspektyvų. Be to, grynasis pelningumas visapusiškiau rodo įmonės veiklos efektyvumą, nes jis apima ne tik administracinių, pardavimo ir finansinių operacijų išlaidų, bet ir įsipareigojimų mokėti mokesčius įtaką (kuri dažnai įmonei yra svari) pardavimų pelningumui (Liaubienė, Martirosianienė, 2008).

EBITDA rodiklis įgalina įvertinti įmonės veiklos pelningumą kitų tos šakos ar srities įmonių tarpe. Šis rodiklis gali padėti įvertinti veiklos pinigų srautų pelningumą. Kuo šio rodiklio reikšmė yra didesnė, tuo yra geriau. Šis rodiklis atskleidžia įmonės pajėgumą atsiskaityti su kreditoriais, tiekėjais ir t. t. (Liaubienė, Martirosianienė, 2008).

Visi pardavimo pelningumo rodikliai yra skaičiuojami naudojantis duomenimis iš pelno (nuostolių) ataskaitos. Visų pardavimo rodiklių pelningumo skaičiavimas yra paremtas įmonės gaunamu

pelnu (Soininen et al., 2012).

Pardavimų pelningumo rodikliai atspindi pardavimų efektyvumą įvairiuose įmonės veiklos etapuose. Bendrojo pardavimų pelningumo rodiklio dėka galima spręsti, ar yra pakankamas skirtumas tarp produktų kainų ir jų gamybos išlaidų (Gudaitis, Žagūnytė, 2013).

Apibendrinant galima teigti, kad yra skiriami keturi pagrindiniai pardavimo pelningumo rodikliai, t. y. bendrojo pelningumo, grynojo pelningumo, veiklos pelningumo ir pelno prieš palūkanas, mokesčius, nusidėvėjimą ir amortizaciją (EBITDA) rodikliai. Visi šie rodikliai parodo įmonės veiklos pelningumą. Jų skaičiavimui yra naudojami duomenys iš įmonės finansinių ataskaitų. Pardavimo pelningumo rodikliai yra apskaičiuojami atskirus jos vienetų dalinant iš pardavimų pajamų bei pardavimų savikainos (veiklos pelningumo rodiklis).

1.3.2. Turto pelningumo rodikliai

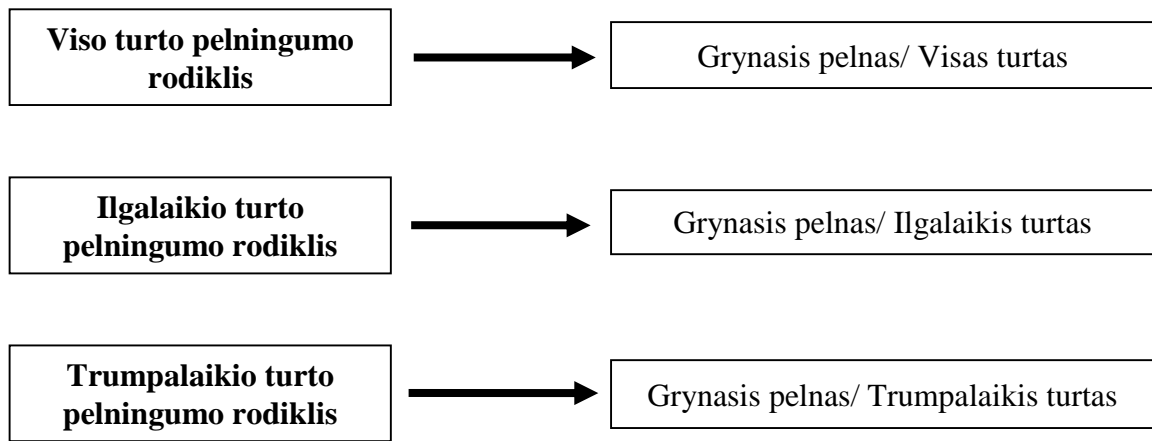
Įmonės veikloje jos turimas ir planuojamas įsigyti turtas yra svarbus veiksnys, parodantis įmonės veiklos pelningumą ir įmonės turimą turtą, kurio įsigijimui įmonė tikslingai panaudoja savo turimas pajamas ir pelną.

Turto pelningumo rodiklis parodo įmonės gamybinės – ūkinės veiklos efektyvumą. Šio rodiklio skaičiavimui dažniausiai imamas pelnas, į kurį nėra įtrauktos palūkanos ir mokesčiai. Šiuo atveju turto pelningumui reikšmės neturi jokia įmonės finansinė veikla, o vertinama tik gamybinė – ūkinė veikla. Turto pelningumas apskaičiuojamas parenkant veiksnius, kurie lemia turto pelningumą (Schaeck, Cihak, 2012).

Turto pelningumas (turto grąža) parodo, kiek grynojo pelno tenka kiekvienam viso turto piniginiam vienetui. Turto grąža apibūdina sugebėjimą pelningiau naudoti visą turtą. Parodo, kokia viso turto dalis susigrąžinama pelno pavidalu (Krivka, 2013).

Pagrindiniai turto pelningumo rodikliai yra pristatomi 3 paveiksle.

Šaltinis: adaptuota pagal Valkauskas, Mackevičius, 2010, p. 215

3 pav. Turto pelningumo rodikliai

Kaip matyti iš 3 paveiksle pateiktos informacijos, pagrindiniais turto pelningumo rodikliais yra skiriami: *bendrasis turto pelningumas*, įgalinantis įvertinti grynojo pelno santykį su vienu turto litu arba kiek vienas turto litas sukūrė įmonei grynojo pelno; *ilgalaikio turto pelningumas*, atskleidžiantis, kiek ilgalaikio turto vienetas sukūrė įmonei pelno; *trumpalaikio turto pelningumas*, padedantis išsiaiškinti, kiek vienas trumpalaikio turto litas, sukūrė įmonei grynojo pelno.

Turto pelningumo rodikliai atskleidžia įmonės naudojamo turto efektyvumą. Turto pelningumo vertinimas atliekamas jį lyginant su duodama vieno lito grąža, t. y. kokią grąžą duoda vienas litas, investuotas į įmonę. Turto pelningumo rodikliai dažniausiai skaičiuojami vertinant bendros įmonės turto santykį su vienu turto litu (Gudaitis, Žagūnytė, 2013).

Turto pelningumo rodikliai skaičiuojami išskaidant atskirus veiksnius, kurie daro įtaką turto pelningumui. Turto pelningumo rodikliai (ROA) atskleidžia, ar įmonės turtas yra efektyviai valdomas ir yra vienas svarbiausių ir dažniausiai vertinamų rodiklių įmonių veikloje (Christensen, Nikolaev, 2012).

Turto pelningumo rodiklį įmonės naudoja siekdamos įvertinti, kaip naudingai yra naudojamas įmonės turtas. Be to, šis rodiklis įgalina įvertinti ir įmonės veiklos efektyvumą. Pagal šį rodiklį vertinamas įmonės veiklos pelningumas. Jei ROA yra mažiau nei 5-8 proc., tai rodo, kad įmonės turto pelningumas yra per žemas arba netinkamas, tačiau rodiklio procentas gali vyrauti ir pagal įmonės veiklos sritį, kai tam tikrose veiklos srityse šis rodiklis gali būti ir mažesnis nei 5 proc. ir laikomas teigiamu (Cole, 2013).

Apibendrinant galima teigti, kad turto pelningumo rodikliai yra skaičiuojami siekiant įvertinti įmonės gamybinę – ūkinę veiklą. Pagrindiniai turto pelningumo rodikliai yra viso turto bendras pelningumas, ilgalaikio turto ir trumpalaikio turto pelningumas. Visi šie rodikliai sudaro galimybes apskaičiuoti įmonės naudojamo turto efektyvumą, t. y. kaip yra panaudojamas įmonės turtas. Turto pelningumas yra rodiklis, geriausiai atskleidžiantis įmonės gamybinės ir investicinės veiklos

efektyvumą.

1.3.3. Kapitalo pelningumo rodikliai

Finansinės įmonės veiklos efektyvumą geriausiai atskleidžia kapitalo pelningumo rodikliai (Krivka, 2013). Kapitalo pelningumo rodikliai apibūdina įmonės pelningumą, atsižvelgiant į jos veiklos finansavimo šaltinius. Kapitalo pelningumo rodikliai padeda įvertinti kokią grąžą duoda vienas litas, investuotas į įmonės kapitalą (Gudaitis, Žagūnytė, 2013).

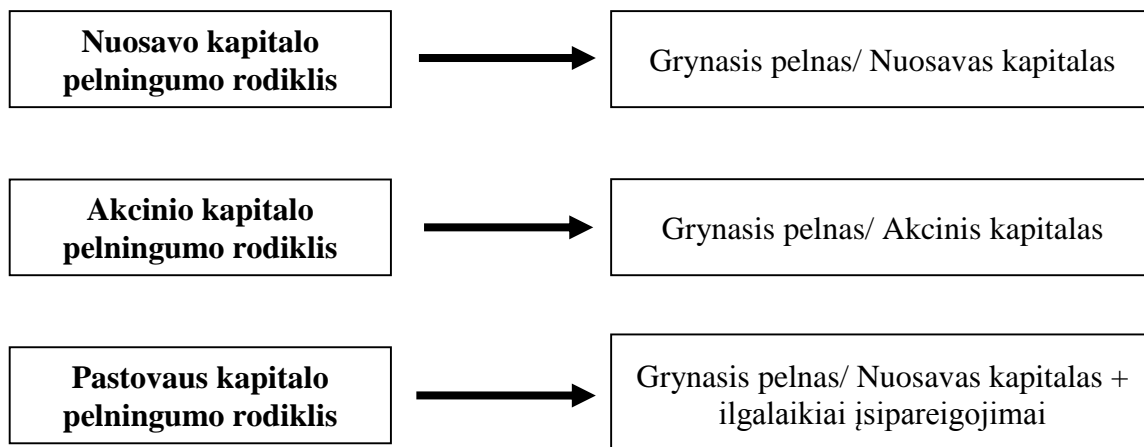
Kapitalo pelningumo rodikliai yra ypač įdomūs įmonės investuotojams, nes šie rodikliai parodo įmonės sukurtą pelną iš nuosavo kapitalo. Šie rodikliai parodo įmonės turimo kapitalo panaudojimo efektyvumą (Christensen, Nikolaev, 2012). Kapitalo pelningumo rodikliai teikia informaciją apie įmonės veiklos pelningumą pagal jos turimus finansavimo šaltinius. Kapitalo pelningumo rodikliai apskaičiuojami pagal duomenis, pateikiamus pelno (nuostolių) ataskaitose ir balansuose (Cole, 2013).

Nuosavo kapitalo pelningumas – vienas svarbiausių įmonės veiklos rodiklių, kadangi jis atspindi pagrindinių įmonės veiklos dalyvių - savininkų - investuoto kapitalo grąžą ir tam tikru mastu parodo įmonės vadovybės darbo efektyvumą naudojant investuotą kapitalą (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Skaičiuojant nuosavo kapitalo pelningumo rodiklius gaunama informacija apie įmonės uždirbtą grynąjį pelną, kurio uždirbimui buvo panaudotas turimas nuosavas kapitalas (Schaeck, Cihak, 2013).

Akcinio kapitalo pelningumas parodo akcinio kapitalo panaudojimo efektyvumą. Remiantis šiuo rodikliu įmonės padėtis vertinama nepalankiai, jeigu akcinio kapitalo pelningumo rodiklis mažesnis už ilgalaikių kreditų palūkanų normą (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Šio rodiklio apskaičiavimas įgalina įvertinti įmonės grynąjį pelną ir jo įtaką vienam akcininkų investicijų litui (Valkauskas, Mackevičius, 2010).

Pastovaus kapitalo pelningumas parodo įmonės funkcionavimo ir potencialios plėtros lygį, be to, kaip vadovai sugeba panaudoti nuosavą kapitalą ir ilgalaikius įsipareigojimus. Šis rodiklis yra vertinamas kaip vienas objektyviausių įmonės finansinės būklės matų. Dėl šios priežasties šis rodiklis yra nuolatos analizuojamas įmonės vadovų, akcininkų, kreditorių bei įvairių finansinių institucijų (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Šis rodiklis atskleidžia įmonės funkcionavimo ir plėtros pokyčius bei nuolatinį lygį (Cole, 2013).

Kapitalo pelningumo rodikliai yra pristatomi 4 paveiksle.

Šaltinis: adaptuota pagal Gudaitis, Žagūnytė, 2013, p. 92

4 pav. Kapitalo pelningumo rodikliai

Kaip matyti iš 4 lentelėje pateiktos informacijos, visi kapitalo pelningumo rodikliai skaičiuojami grynąjį pelną dalinant iš tam tikros kapitalo dalies.

Apibendrinant galima teigti, kad įmonės veiklos pelningumui labai svarbūs yra kapitalo pelningumo rodikliai. Pagrindiniais rodikliais skiriamas nuosavo kapitalo, akcinio kapitalo ir pastovaus kapitalo pelningumo rodikliai. Šių rodiklių analizė įgalina įvertinti įmonės veiklos pelningumo ir jos finansavimo šaltinių santykius. Kapitalo rodikliai atskleidžia įmonės sukurto pelno iš nuosavo kapitalo lygį.

2. ĮMONĖS PELNO IR PELNINGUMO PROGNOZAVIMO TEORINIAI ASPEKTAI

Kiekvienos įmonės veikla yra paremta jos pelnu ir pelningumu. Siekiant tikslingai įvertinti įmonės pelną ir pelningumą reikalinga juos prognozuoti.

Pasiektais įmonių pelno ir pelningumo rezultatais yra grindžiamos įmonių pelningumo prognozės. Pagal šias prognozes yra vertinami įmonių veiklos rezultatai. Pelno ir pelningumo prognozes vertina įmonės vadovai, savininkai, akcininkai, kreditoriai ir kiti suinteresuotieji asmenys, kuriems yra aktuali tokio pobūdžio informacija (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Įmonės praeities finansinė informacija įgalina įvertinti esamą įmonės padėtį bei ateities perspektyvas. Be to, pelno ir pelningumo prognozės sudaro galimybes kontroliuoti įmonės apskaitą, planuoti įmonės veiklą, įvertinti jos ekonominę būklę ir finansinius rezultatus, kad ateityje jie būtų galimai pagerinti (Das et al., 2012).

Prognozavimas yra svarbus kiekvienos įmonės veikloje, nepriklausomai nuo jos įgyvendinamos veiklos. Prognozės įgalina numatyti įmonių gaunamą pelną bei nuostolius, pagerina sprendimų priėmimą įmonėje. Iš anksto įvertinti ateities sprendimai gali teigiamai paveikti įmonės veiklą ir sudaryti naujas galimybes įmonių veiklos plėtrai (Bath et al., 2013).

Šioje darbo dalyje analizuojami įmonių pelno ir pelningumo prognozavimo teoriniai aspektai, apibrėžiant prognozavimo sampratą ir išskiriant prognozavimo metodus. Taip pat šioje darbo dalyje analizuojama pelno ir pelningumo prognozavimo poveikis bei svarba kiekvienos įmonės veikloje.

2.1. Prognozavimo samprata ir metodai

Įmonės funkcionuoja nuolat kintančioje aplinkoje, todėl siekiant įmonių veiklos efektyvumo ateityje, reikalinga prognozuoti įmonės veiklą bei numatyti jos planus ateičiai. Įmonės veiklos sėkmė priklauso nuo to, ar įmonės sugeba teisingai identifikuoti savo veiklą ateičiai, sudaryti tam tikslui teisingą strategiją ir ją plėtoti (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Įmonių veiklos vertinimui bei perspektyvų ateityje numatymui reikalinga prognozuoti įmonių finansinę būklę.

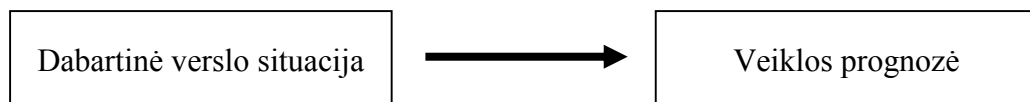
Anot T. Gudaičio ir U. Žagūnytės (2013), prognozė yra aiškaus tikimybinio pobūdžio sprendimas apie ateitį, tam tikrais duomenimis pagrįstas numatymas, kokia bus reiškinio eiga. Kaip pažymi J. Hollister et al. (2008), prognozavimas yra svarbi kiekvienos įmonės veiklos dalis. Tačiau nežiūrint į tai, prognozavimas turi ir tam tikrų trūkumų, kurių pagrindinis yra rinkos neapibrėžtumas. Rinka daro įtaką kiekvienos įmonės veiklai, o jos kaita dažnai nėra visapusiškai numatoma, todėl ir finansinės ateities prognozės gali būti netinkamos arba nenaudingos. Visgi, prognozavimas yra būtinas, kadangi jis sudaro galimybes įmonei nuspėti galimus savo veiklos sprendimus, o ne priimti juos intuityviai. Įmonės pelno ir pelningumo prognozavimas yra tiesioginė verslo vystymo dalis, apimanti sprendimų priėmimą dabar

ir ateityje. Prognozavimo pagalba įmonės gali numatyti daugelį būsimų aspektų verslo operacijoms.

Įmonių veiklos pelningumo prognozavimas numato būsimas ekonomines įmonės veiklos sąlygas. Remiantis prognozėmis galima numatyti įmonės veiklos etapus, padidinti įmonės veiklos pelningumą, išvengti rizikos ir bankroto (Huang, 2012).

Prognozavimas yra veiksnys, kurio pagalba yra analizuojami įmonės veiklos duomenys. Remiantis prognozavimo galimybėmis yra numatoma įmonės veiklos eiga bei galimi rezultatai. Prognozavimas apima spėjimus, kurie yra grindžiami įmonės veiklos rezultatais. Prognozavimo metu, vadovaujantis tam tikrais nustatytais metodais, yra numatomi pagrindiniai įmonės veiklos tikslai, pagal kuriuos gaunama informacija apie galimą ateityje įmonės finansinę veiklą bei jos tęstinumą (Das et al., 2012).

Prognozuojant pelningumą naudojama įmonės turima informacija, pagal kurią įvertinama įmonės verslo situacija bei jos perspektyvos ir suformuluojamos pagrindinės prielaidos įmonės veiklos rezultatų prognozei. Prognozavime atsispindi verslas ir jo aplinka bei įmonės finansinė būklė. Įmonių veiklos pajamos prognozuojamos atsižvelgiant į verslo plėtros perspektyvas. Tokiu būdu vertinama dabartinė ir laukiama rinkos situacija. Pagal gautus rezultatus sudaroma verslo strategija ir numatomi konkurenciniai pranašumai. Atsižvelgiant į pastaruosius aspektus sudaroma pajamų prognozė, tyrinėjami įmonės veikloje esantys ir planuojami produktai bei paslaugos, numatomas fizinės apimties (kiekio) augimas ir su tuo susietas kainos augimas (Jonuška, 2012). Prognozavimo išraiška pristatoma 5 paveiksle.

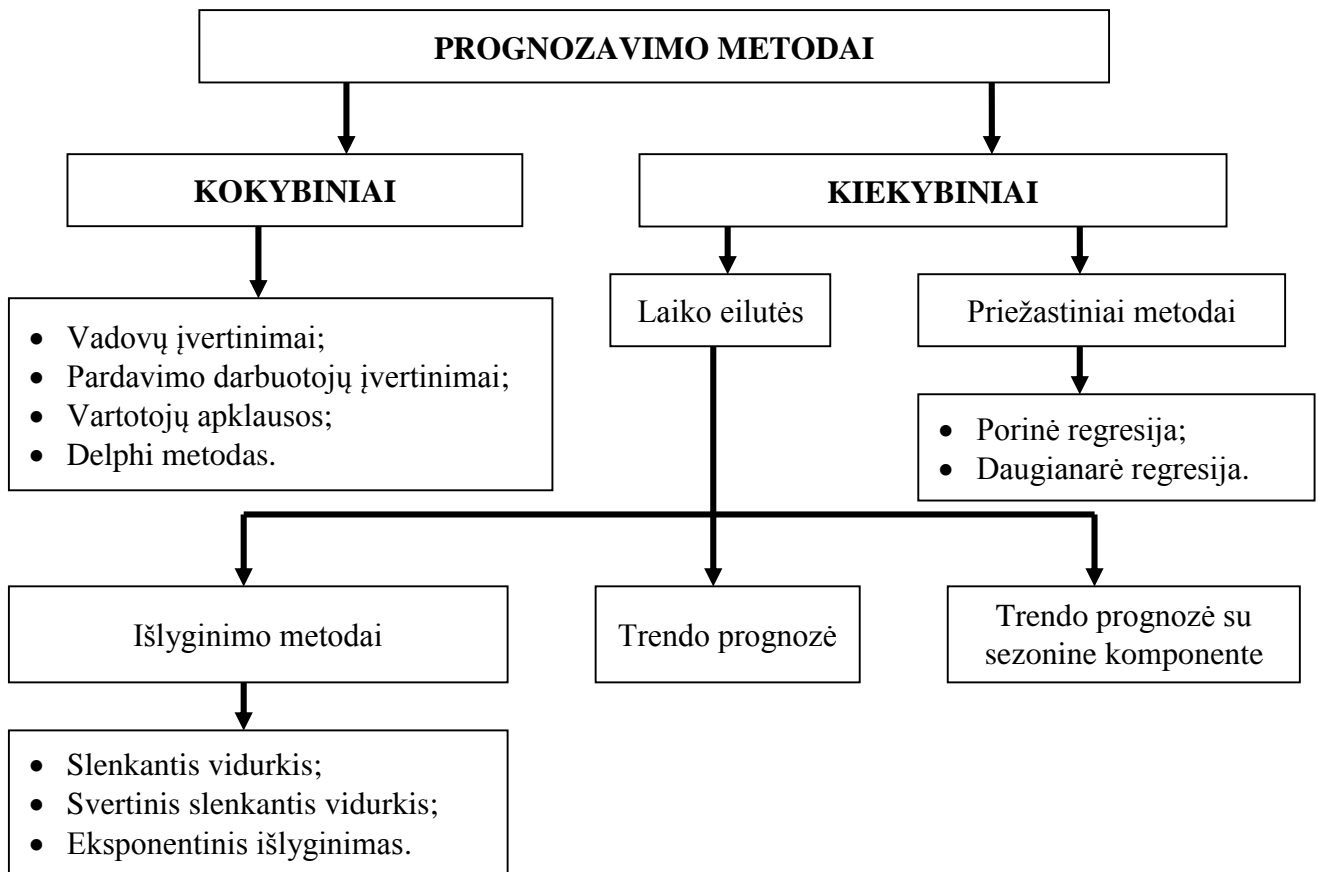

Šaltinis: adaptuota pagal Jonuška, 2012, p. 2

5 pav. Įmonės veiklos prognozė

Kaip matyti iš 5 paveiksle pateiktos informacijos, įmonių veiklos prognozė yra atliekama remiantis dabartine įmonės veiklos situacija. Pagal esamus įmonės veiklos duomenis yra formuojamos įmonės veiklos prognozės.

Bendrovių veiklos prognozavimas atliekamas įvairiais metodais, kurių labiausiai paplitę yra kokybiniai (intuityviniai) ir kiekybiniai (sisteminiai) prognozavimo metodai (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Prognozavimo metodų klasifikacija yra pristatoma 6 paveiksle.

Šaltinis: adaptuota pagal Čėčkutė, Pabedinskaitė, 2002, p. 27

6 pav. Prognozavimo metodų klasifikacija

Kaip matyti iš 6 paveiksle pateiktos informacijos, pagrindiniai prognozavimo metodai yra kokybiniai ir kiekybiniai. Kokybiniai prognozavimo metodai yra paremti įvairiais vertinimais, t. y. darbuotojų, pardavimų skyriaus atstovų, vartotojų ir ekspertų apklausomis (Delphi metodas). Kiekybiniai prognozavimo metodai yra skiriami į laiko eilutes ir priežastinius metodus. Priežastinių metodų pagalba yra prognozuojama porinė ir daugianarė regresija. Laiko eilutės yra skirstomos į trendo prognozę ir trendo su sezonine komponente prognozę bei išlyginimo metodus, kuriais prognozuojami slenkantis, svertinis slenkantis vidurkiai ir eksponentinis išlyginimas. Kiekybiniai metodai yra paremti sisteminiu prognozavimu, o kokybiniai intuityviniu. Tiek vienos, tiek kitos grupės prognozavimo metodai yra svarūs prognozuojant įmonės pelningumą ateityje bei vertinant įmonės esamą situaciją.

T. Gudaitis ir U. Žagūnytė (2013) nurodo, kad kokybinės prognozės atliekamos remiantis *pirkėjų apklausomis*, leidžiančiomis priimti tinkamiausius prognozuojamus rodiklius. *Pardavimų darbuotojų* vertinimo pranašumas yra tai, kad prognozuojama atsižvelgiant į rinkos artumą ir to sąlygotą realų rinkos vystymosi įvertinimą. Pelningumo perspektyvos vertinamos pačių *įmonės vadovų ir ekspertinių įvertinimų* Delphi metodu. Įmonės vadovai yra asmenys, išmanantys ir žinantys esamą informaciją apie įmonę, todėl galintys nubrėžti pagrindines įmonės veiklos vystymo kryptis. Delphi metodu nustatomi

paklausos bei kiti įmonę dominantys reiškiniai.

Anot J. Hollister et al. (2008) kiekybiniai vertinimo metodai yra pranašesni prognozuojant įmonių veiklos pelningumą. Taip yra dėl to, kad kiekybiniai duomenys yra paremti įmonės veiklos rezultatais, kurie yra susisteminti ir įgalina įvertinti realią įmonės veiklos analizę bei prognozes. Be to, šiuos rodiklius galima palyginti su rinkoje esančia statistine informacija bei kitų įmonių veiklos rodikliais ir prognozėmis. T. Gudaitis ir U. Žagūnytė (2013) nurodo, kad *slenkančio vidurkio metodas* taikomas duomenims, neturintiems nei ryškaus trendo, nei ciklinės ar sezoninės komponentės. Taikant šį metodą, kiekvienas stebėjimas, jo reikšmė turi tą patį svorį, yra vienodai patikimi. *EkspONENTINIO išlyginimo metodas*, tai prognozavimo metodas, kai prognozei naudojamas svertinis analizuojamų reikšmių vidurkis. EkspONENTINIO išlyginimo metodo pranašumai yra paprasta procedūra ir nedidelis praeities duomenų skaičius, būtinas skaičiavimams. *Eilutės trendo* prognozavimo metodo tikslas – analizuojant kelių ar keliolikos periodų duomenis, nustatyti ilgesnio laikotarpio rodiklių kitimo pagrindines tendencijas, dėsningumus ir atlikti prognozes ateinantiems metams. *Trendas* atspindi pagrindinę reikšmių kitimo tendenciją. Įmonės finansų prognozavimą supa didelis neapibrėžtumas, todėl įmonėms rekomenduotina nepasikliauti vienu pasirinktu prognozavimo metodu. Patartina tą patį įmonės rodiklį prognozuoti keliais prognozavimo metodais, taip sumažinant netikslios prognozės išvados riziką.

Kiekvienas prognozavimo metodas turi savo privalumų bei trūkumų. Tikslingiausia įmonės pelningumą prognozuoti remiantis įvairiais prognozavimo metodais, siekiant gauti kaip įmanoma išsamesnę informaciją apie įmonės veiklos ateitį bei ją įvertinus siekti įmonės veiklos pelningumo. Kiekvienu metodu gauta prognostinė informacija turi būti pagrįsta logika. Tik esant logiškam prognozių pagrindimui, prognozavimas gali sukurti įmonei pridėtinę vertę bei numatyti įmonės veiklos efektyvumą. Atskiri įmonės veiklos prognozavimo būdai pristatomi 2 lentelėje.

2 lentelė. Įmonės veiklos prognozavimo būdai

Veikla	Lemiantys veiksniai
Sąnaudos ir pelningumas	Sąnaudas ir pelningumą lemia kaštų struktūra ir kiekvieno faktoriaus brangimo perspektyvos, konkurencinis spaudimas, efektyvumo didinimo galimybės (masto ekonomija). Išsamus prognozavimas - kiekvieno prognozuojamo kašto faktoriaus pokyčiai. Paprastas prognozavimas – tiesioginė prielaida apie tam tikro pelno veiksnio įtaką kiekvienam produktui/ paslaugai.

2 lentelės tęsinys kitame puslapyje

2 lentelės tęsinys

Veiklos sąnaudos	Mažiau priklauso nuo veiklos apimties. Prognozuojant šias sąnaudas reikalinga jas sieti su darbuotojų skaičiumi arba prognozuoti individualiai.
Palūkanų sąnaudos	Jos įvertinamos prognozuojant verslo finansavimo poreikį ir įmonės skolų lygį bei pelno mokesčio sąnaudas.
Investicijos	Kapitalinių investicijų prognozės priklauso nuo numatomos veiklos apimties bei įmonėje esančių pajėgumų išnaudojimo, įsigyjamo turto brangimo perspektyvų. Investicijos prognozuojamos atsižvelgiant į poreikį palaikyti ir plėsti gamybai/paslaugoms naudojamą turtą.
Apyvartinis kapitalas	Jis priklauso nuo numatomos veiklos apimties. Apyvartinis kapitalas prognozuojamas atsižvelgiant į atsargų gaunamų ir mokėtinų sumų apyvartumą. Sparti įmonės plėtra gali reikalauti daugiau investicinio kapitalo ir reikšmingų investicijų, ypač tais atvejais, kai įmonės apyvartumas yra mažas.
Nusidėvėjimas ir amortizacija	Šie veiksniai vertinami analizuojant nepinigines sąnaudas, nusidėvėjimą ir turto atstatymo poreikį. Prognozuojant šiuos rodiklius skaičiuojamos realios ekonominės, o ne buhalterinės nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos. Prognozuojant reikalinga įvertinti visą investicijų poreikį per ateinančius 5 ar 15 metų ir paskaičiuoti vidutines investicijas, kurios bus tolygios būsimoms bei realioms nusidėvėjimo/ amortizacijos sąnaudoms.

Šaltinis: sudaryta pagal Jonuška, 2012

Kaip matyti iš 2 lentelėje pateiktos informacijos siekiant prognozuoti atskirus įmonių veiklos aspektus yra pasirenkami įvairūs prognozavimo metodai, kurių pagalba įmonė gali numatyti savo veiklos ateitį.

Apibendrinant galima teigti, kad prognozavimas yra įmonės veiklos ateities prognozių sudarymas, remiantis turimais duomenimis apie įmonės veiklą. Pagrindiniai prognozavimo metodai yra kokybiniai ir kiekybiniai. Kokybiniai prognozavimo metodai yra paremti intuityviniu prognozavimu. Jie yra atliekami remiantis pirkėjų apklausomis, pardavimų darbuotojų, įmonės vadovų ir ekspertų vertinimais. Kiekybiniai prognozavimo metodai yra paremti sisteminiu prognozavimu. Jie yra skirstomi į laiko eilutes ir priežastinius metodus. Priežastinių metodų pagalba yra prognozuojama porinė ir daugianarė regresija. Laiko eilutės yra skirstomos į trendo prognozę ir trendo ir sezonine komponente prognoze bei išlyginimo metodus, kuriais prognozuojami slenkantis, svertinis slenkantis vidurkiai ir eksponentinis išlyginimas. Visi prognozavimo metodai yra svarūs ir įgalinantys įvertinti įmonės ateities situaciją. Įmonės pelningumo prognozavimo tikslas yra įgalinti įmones pasirinkti tikslingiausią veiklos vystymo variantą, kad remiantis prognozavimo metu gautais rezultatais būtų priimti alternatyvūs įmonės veiklos

sprendimai bei išvengta galimos rizikos.

2.2. Pelno ir pelningumo prognozavimo poreikis ir svarba įmonės veikloje

Dabartiniu laikotarpiu verslas yra labai nenuspėjamas. Įmonės veikla vieną dieną gali būti teigiama ir pelninga, tačiau jau po kelių dienų ji gali tapti nevaldoma ir rizikinga, galinčia privesti prie įmonės bankroto. Siekiant pastebėti realias grėsmes įmonei reikalinga nuolatinė veiklos prognozė, kadangi besikeičianti rinka sukelia daugiausiai įvairių problemų įmonėms, kurių dažniausiai yra veiklos nuosmukis ir bankrotas (Krancevičiūtė, 2012). Veiklos pelningumo didinimu yra suinteresuotos visos verslo įmonės, nepriklausomai nuo jų veiklos srities ar dydžio. Siekiant objektyviai įvertinti įmonės veiklos efektyvumą įvairiais aspektais, jos konkurencingumą ir tęstinumo galimybes, nepakanka analizuoti absoliutinius pelno rodiklius ir jais remiantis priimti tam tikrus sprendimus, kadangi absoliutus pelno rodiklis neatspindi realios įmonės finansinės būklės. Išsamesnė informacija yra gaunama apskaičiavus pelningumo rodiklius ir juos lyginant su pelningumu, kuris galėjo būti gautas pasirinkus alternatyvaus investavimo būdus (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Laisvos konkurencinės rinkos sąlygomis galioja nuostata, kad įmonės veiklos prognozavimas yra būtinas visais laikotarpiais, net ir tuo atveju, kai įmonė dirba pelningai (Mackevičius, 2008).

Pelnas ir pelningumas yra siektinas kiekvienos įmonės tikslas. Pelno ir pelningumo prognozės įgalina įmones įvertinti galimą įmonės pelną bei nuostolius. Prognozavimu yra pagerinamas įmonės veiklos sprendimų priėmimo procesas, todėl prognozavimas yra neatskiriama kiekvienos įmonės veiklos dalis. Prognozuodama savo pelną ir pelningumą įmonė pati sau sudaro galimybes efektyviau veikti rinkoje ir išvengti galimos rizikos.

Įmonės pelnas yra uždirbtų pajamų ir patirtų sąnaudų rezultatas, o pelningumas yra potencialas, kuris projektuoja, kas įvyks įmonės ateityje. Todėl prognozavimas padeda įvertinti įmonės buvusią, esamą ir ateities situaciją. Pelningumo prognozės įgalina įmones sudaryti naudingus ateities pelningumo planus ir verslo pajėgumą. Pelningumo prognozės padeda atskleisti įmonės gebėjimą uždirbti pelną, gauti kuo daugiau pelno iš kiekvieno investuoto į įmonę lito, o pelningumo rodikliai – pagrindiniai rodikliai, kuriais remiamasi atliekant finansinio rezultato analizę, jie geriausiai parodo galutinį veiklos rezultatą ir pagal juos sprendžiama, kokią naudą galima gauti, rizikuojant investuoti savo kapitalą (Gudaitis, Žagūnytė, 2013).

Pelno ir pelningumo prognozėms įmonėse priklausomai nuo poreikio gali būti naudojami įvairūs prognozavimo metodai (pristatyti darbo 2.1. skyriuje). Prognozavimas įgalina įmones laiku pastebėti neigiamus pokyčius ir jų išvengti bei įvertinti teigiamus pokyčius ir skatinti jų plėtrą (Khizer et al., 2011). Kiekvienos įmonės vadovas, siekdamas užtikrinti sėkmingą ir ilgalaikį įmonės funkcionavimą turi įvertinti ir prognozuoti įmonės veiklos perspektyvas ir finansinę būklę. Tik esant tikslingai

sudarytoms prognozėms įmonių vadovai gali priimti tikslingus ir įmonės veiklai palankius sprendimus. Prognozavimo poreikis grindžiamas tuo, kad įmonė, prognozuodama savo veiklą, privalo vertinti ją ir remiantis prognozėmis gebėti dirbti pelningai (Krancevičiūtė, 2012).

Įmonių veiklą lemia mokumas, kuris yra viena pagrindinių sąlygų lemiančių įmonių veiklos sėkmę. Siekiant išvengti įmonės nemokumo ir bankroto rizikos, įmonės turi prognozuoti savo veiklos pelną ir pelningumą. Pastarųjų prognozavimas sudaro prielaidas įmonės veiklos stabilumui ir tęstinumui. Be to, įmonė yra konkurencinga rinkoje, kai prognozuoja galimą pelną ir pelningumą. Taip yra dėl priežasties, kad įmonės veikla suinteresuoti asmenys, stebėdami įmonės veiklos pelną ir pelningumą gali įvertinti verslo ryšių užmezgimą su jomis (Mackevičius, 2010).

Siekiant identifikuoti galimybes didinti bendrovės pelningumo rodiklius yra būtina išanalizuoti jos finansinę veiklą bei nustatyti vidinius ir išorinius veiksnius, kurie turi įtakos bendrovės pelningumui ir sudaryti prognozes. Pelnas dažnai pripažįstamas vienu iš svarbiausių įmonės veiklos vertinimo kriterijų. Pagrindinis verslo tikslas yra pelno siekimas. Todėl įmonės pelnas ir pelningumas yra laikomi pagrindu tolimesniam verslo plėtimuisi (Gudaitis, Žagūnytė, 2013).

Pelno ir pelningumo svarbą įmonių veikloje atskleidžia tai, kad sudarytos trumpalaikės ir ilgalaikės verslo prognozės sudaro galimybę įmonės veikla suinteresuotiems asmenims ją išanalizuoti ir įvertinti, kaip pvz. prognozavimas sudaro galimybes investuoti į įmonės veiklą, tiekėjai žinodami įmonės pelningumo prognozes gali pasirinkti bendradarbiavimą su įmone. Pelno ir pelningumo prognozės įgalina įvertinti lėšų judėjimą įmonėje, jos finansinius įsipareigojimus ir mokumą. Prognozėse yra numatomas įmonės stabilumas (Hollister et al., 2008). Pelningumo didinimu yra suinteresuotos visos verslo įmonės, nepriklausomai nuo jų veiklos srities ar dydžio. Pelningumas yra pripažįstamas kaip viena svarbiausių įmonės veiklos vertinimo kriterijų. Būtent šis kriterijus atskleidžia galutinį įmonės veiklos rezultatą bei pagal jį sprendžiama, kokią naudą gali gauti skirtingos įmonės interesų grupės – savininkai, darbuotojai, kreditoriai ir pan. Pakankamas pelningumas laikomas pagrindu tolimesniam verslo plėtimuisi. Nuolatinė ir pagrįsta pelningumo analizė, jo didinimo priemonių taikymas bei aiški jo perspektyvų vizija verslo įmonėms padeda nukreipti finansinių rodiklių raidą pelninga kryptimi (Gudaitis, Žagūnytė, 2013).

Pelno ir pelningumo prognozavimas padeda įmonės vadovybei pasiekti numatytus tikslus, įvertinti įmonės atliktos veiklos rezultatus, kokie buvo gauti rezultatai, kokios priežastys nulėmė geresnius ar prastesnius veiklos rezultatus. Prognozės įgalina įvertinti priežastis, turėjusias įtakos įmonės veiklos rezultatams ir jų pokyčiams, juos palyginti su ankstesniais laikotarpiais bei planiniais rezultatais. Prognozavimas sukuria prielaidas įvertinti kur ir kaip buvo panaudoti įmonės ištekliai ir ar priimti sprendimai buvo ekonomiškai naudingi įmonės veiklai. Prognozavimas apima įvairių įmonės veiklos rodiklių analizę, tarpusavio ryšius ir priklausomybę. Prognozių pagalba yra įvertinama, kokie veiksniai darė įtaką kokiems pokyčiams (Mackevičius, 2008). Įmonės pelno ir pelningumo prognozės padeda

nustatyti įmonių galimybes ir pranašumą konkurencinėje rinkoje bei numatyti krizines situacijas, įgalinančias laiku pastebėti rizikiniausias veiklos sritis. Prognozavimas įgalina ištirti įmonės turimus rezervus bei įvertinti galimybes, padedančias priimti strateginius ir taktinius valdymo sprendimus (Mackevičius, 2008). Pelno ir pelningumo prognozės gali būti pateiktos savo investuotojams, akcininkams ir tiekėjams. Prognozavimas padeda suinteresuotiems asmenims gauti pakankamą informaciją apie įmonės veiklą bei investuoti į įmonę, kas pačiai įmonei garantuoja didesnę verslo sėkmę (Rabindra, 2013), kas sukuria įmonei pridėtinę vertę.

Prognozavimo pagalba įmonės gali planuoti savo veiklą ateičiai. Perspektyviniai sprendimai turi būti priimami pagrįstai, remiantis logiška ir patvirtinta informacija, kad sudaryti planai būtų logiški ir darytų teigiamą įtaką įmonės veiklai. Prognozės turi būti nuolatos atnaujinamos ir vertinamos visapusiškai, kadangi praityje parengtos prognozės kitu laikotarpiu gali būti visiškai neveiksmingos ir neužtikrinančios įmonių veiklos pelningumo (Mackevičius, 2008). Pelno ir pelningumo prognozavimo metodus pasirenka kiekviena įmonė pagal savo poreikius ir galimybes. Tačiau visi metodai yra svarbūs ir reikalingi įmonės veikloje prognozuojant įmonės veiklą. Išsami informacija apie įmonės veiklą yra gaunama ne tik atliekant ateities pelningumo prognozavimą, bet ir vertinant praityų laikotarpių prognozes ir analizuojant, kas buvo ar nebuvo įgyvendinta praityje. Remiantis pastarąja informacija įmonės veiklą galima prognozuoti vengiant galimų klaidų.

T. Gudaitis ir U. Žagūnytė (2013) nurodo, kad norint objektyviai įvertinti įmonės veiklos efektyvumą įvairiais aspektais, jos konkurencingumą ir tęstinumo galimybes, nepakanka analizuoti absoliutinius pelno rodiklius ir jais remiantis priimti tam tikrus sprendimus, kadangi absoliutus pelno rodiklis neatspindi realios įmonės finansinės būklės. Išsami informacija apie įmonės veiklą yra gaunama apskaičiavus pelningumo rodiklius ir juos lyginant su pelningumu, kuris galėjo būti gautas pasirinkus alternatyvaus investavimo būdu. Prognozės įgalina atskleisti įmonės veiklos rezultatus, kurie jau buvo pasiekti bei išskirti priežastis, dėl kurių tam tikri įmonės tikslai ir planuotas gauti pelnas bei pelningumas nebuvo pasiekti. Toks vertinimas suponuoja, kad pelno ir pelningumo prognozavimas yra neatskiriama kiekvienos įmonės veiklos dalis.

Pelno ir pelningumo prognozavimas reikalauja iš įmonių kompleksinių jos veiksmų žinojimo ir įvertinimo. Prognozavimas yra sudėtinga įmonės veiklos dalis, tačiau būtina, siekiant įmonės veiklos perspektyvumo ir efektyvumo užtikrinimo. Prognozės turi būti sudaromos remiantis realiais įmonės veiklos rezultatais ir apibrėžtos taip, kad atskleistų realią įmonės situaciją. Prognozavimo rezultatų išpildymas turi būti įvertintas keliais variantais – optimistiniu, galimu ir pesimistiniu. Įmonė, remdamasi šiomis prognozėmis, turi siekti įgyvendinti optimistinį variantą bei siekti išvengti pesimistinių prognozių (Soininen et al., 2012).

Apibendrinant galima teigti, kad pelno ir pelningumo prognozavimas yra neatskiriama kiekvienos įmonės veiklos dalis. Šių prognozių poreikį nulemia siekis įvertinti įmonės veiklą bei išsiaiškinti jos

pokyčius ateityje. Pelno ir pelningumo prognozavimas sudaro galimybes įvertinti įmonės pelną, nuostolius bei riziką ateityje. Prognozavimas įgalina įmones efektyviau vykdyti savo veiklą bei remiantis prognozėmis priimti tinkamus ir įmonės veiklai geriausius sprendimus.

3. PELNINGUMO TYRIMO ANALIZĖ IR PROGNOZAVIMAS

Siekiant tikslingai išanalizuoti įmonės pelningumą bei sudaryti prognozes reikalinga tinkamai pasirengti šiam procesui, išskiriant tyrimo instrumentus įmonės pelningumo tyrimo analizei ir prognozavimui.

Bendrovių pelningumo vertinime tikslinga ir pagrįsta naudoti finansinės analizės būdus – horizontaliąją, vertikaliąją bei santykinų rodiklių finansinę analizę. Įmonėms parenkami pelningumo didinimo būdai tiesiogiai priklauso nuo jų pelningumą lemiančių konkrečių veiksnių detalios analizės (Gudaitis, Žagūnytė, 2013).

Šioje darbo dalyje pristatoma įmonės pelningumo analizės ir prognozavimo taikymo metodika. Atskiruose poskyriuose pristatoma finansinių ataskaitų horizontaliosios ir vertikaliosios analizės atlikimo metodologija, santykinų finansinių rodiklių analizės metodologija bei pelno ir pelningumo rodiklių prognozavimo metodai.

3.1. Finansinių ataskaitų horizontalioji ir vertikalioji analizė

Finansinių ataskaitų horizontalioji analizė – tai vertinimas, kokie buvo tam tikrų straipsnių pokyčiai lyginant skirtingus laikotarpius (ataskaitose pateikiami palyginamieji skaičiai) (Finansinių ataskaitų rengimas ir jų analizė, 2011). Tai yra rodiklių dinamikos laike analizė, naudojant bazinius dinamikos rodiklius ir grandininis dinamikos rodiklius (Bagdžiūnienė, 2005).

Horizontalioji analizė atliekama lyginant kelių laikotarpių duomenis (Bagdžiūnienė, 2005). Horizontalioji analizė atliekama tada, kai finansinių ataskaitų duomenys lyginami su praėjusių laikotarpių ar biudžetų duomenimis, o nuokrypis išreiškiamas santykiniais dydžiais, kurie rodo rodiklių pokytį laiko atžvilgiu, jo dinamika. Ši analizė dažniausiai atliekama lyginant 2-5 metų duomenis (Finansinės analizės samprata, 2009).

Horizontalioji analizė parodo įvairių finansinių rodiklių pokyčius. Horizontalioji analizė atliekama lyginant kelių laikotarpių duomenis. Šios analizės rezultatai įgalina nustatyti veiksnius, turinčius įtakos tam tikriems veiklos rodikliams (Bagdžiūnienė, 2005).

Darbe bus atliekama pelno (nuostolių) ataskaitų horizontalioji analizė, kuria siekiama išanalizuoti UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurenčių UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ pelno (nuostolių) ataskaitų rodiklių dinamiką 2009-2013 metais. Atliekant horizontaliąją analizę, bus vertinamos tiriamų įmonių pardavimo pajamos, pardavimo savikaina, bendrasis pelnas (nuostoliai), veiklos sąnaudos, veiklos rezultatas, grynasis pelnas (nuostoliai).

Finansinių ataskaitų vertikalioji analizė – tai vertinimas, kokią dalį atskiri straipsniai sudaro nuo tam tikro rodiklio (Finansinių ataskaitų rengimas ir jų analizė, 2011). Tai yra struktūrinių rodiklių apskaičiavimas (Bagdžiūnienė, 2005).

Vertikalioji analizė atliekama kiekvieną finansinės ataskaitos rodiklį lyginant su bendroju baziniu tos ataskaitos rodikliu, o gautas dydis išreiškiamas procentais (Mackevičius ir kt., 2008). Atliekant vertikaliąją analizę, galima įvertinti: ar optimaliai bei racionaliai naudojamas turtas, finansavimo struktūros pokyčius – nuosavomis ir skolintomis lėšomis, įmonės pajamų ir sąnaudų struktūra ir jų kitimo priežastis, įmonės finansinės būklės kitimo tendencijas ir kita (Finansinės analizės samprata, 2009).

Vertikalioji analizė parodo analizuojamo objekto struktūrą (Finansinės analizės samprata, 2009). Ji leidžia operatyviai pastebėti neigiamus įmonės veiklos pokyčius, įvertinti, ar įmonė yra patikima investuotojų ir kreditorių požiūriu (Bagdžiūnienė, 2005).

Darbe bus atliekama pelno (nuostolių) ataskaitų vertikalioji analizė, kuria siekiama išanalizuoti UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurenčių UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ pelno (nuostolių) ataskaitų rodiklių struktūros pokyčius 2009-2013 metais. Atliekant vertikaliąją analizę, bus apskaičiuojami UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų pardavimo savikainos ir bendrojo pelno (nuostolių) pokyčiai pardavimo pajamų struktūroje, veiklos sąnaudų struktūros pokyčiai 2009-2013 metais.

3.2. Santykinių finansinių rodiklių analizė

Santykinė finansinių rodiklių analizė – tai pelningumo rodiklių, apyvartumo (efektyvumo, aktyvumo) rodiklių, likvidumo rodiklių, skolų (įsipareigojimų) valdymo rodiklių, rinkos vertės rodiklių skaičiavimas ir analizavimas (Bagdžiūnienė, 2005). Santykinė analizė dar yra vadinama koeficientų analize, kai šiame kontekste koeficientai išreiškia finansinių ataskaitų bei kitos informacijos duomenų tarpusavio ryšius (Mackevičius ir kt., 2011).

Santykiniai rodikliai – tai vieno ar kelių absoliutinių rodiklių santykis, apibūdinantis tam tikrą įmonės veiklos sritį (Mackevičius ir kt., 2011).

Santykinių finansinių rodiklių analizė atskleidžia įmonės finansinių ataskaitų ir jose išdėstyty straipsnių tarpusavio santykius. Santykinių finansinių rodiklių analizės rezultatai yra išreiškiami sumomis, santykiais (procentais ar koeficientais). Šios analizės rezultatai atsispindi įmonės veikloje, jos finansiniuose procesuose. Santykinių finansinių rodiklių analizė fiksuoja įmonės finansinės būklės pakitimus, identifikuoja ir trendus ir kitimus, taip pat vertinama įmonės veikla remiantis santykiniais finansiniais rodikliais. Finansinių santykinių rodiklių naudojimas leidžia lyginti skirtingų dydžių įmonių veiklą (Mackevičius, 2006).

Pelningumo rodiklių (profitability ratios) grupė yra pati svarbiausia todėl, kad leidžia įvertinti, ar įmonės veikla pelninga. Jie geriausiai apibendrina galutinius įmonės laimėjimus, pagal juos yra nustatoma, kokią realią naudą gaus akcininkai ir investitoriai, rizikuodami investuoti savo kapitalą.

Pardavimo pelningumo rodikliai parodo, kaip įmonės pardavimai generuoja pelną. Visi šie rodikliai svarbiausi yra įmonės savininkams, nes kaip jau minėjome atspindi pagrindinio tikslo – pelno - pasiekimo lygį. Pardavimo pelningumo rodiklių apskaičiavimas ir apibūdinimas pateikiamas 3 lentelėje.

3 lentelė. Pardavimo pelningumo rodikliai

Rodiklis	Formulė	Rodiklio paskirtis
Bendrasis pardavimo pelningumas	$\frac{\text{Bendrasis pelnas}}{\text{Pardavimo pajamos}}$	Parodo, kiek bendrojo pelno tenka vienam pardavimo pajamų litui.
Veiklos pelningumas	$\frac{\text{Veiklos pelnas}}{\text{Pardavimo pajamos}}$	Parodo, kaip kontroliuojamos įmonės pridėtinės išlaidos.
Grynasis pardavimo pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Pardavimo pajamos}}$	Parodo, kiek grynojo pelno tenka vienam pardavimo pajamų litui.

Šaltinis: sudaryta pagal Mackevičius ir kt., 2011, p. 70-71

Turto pelningumo rodikliai parodo įmonės turto panaudojimo efektyvumą. Šių rodiklių apskaičiavimas ir apibūdinimas pateikiamas 4 lentelėje.

4 lentelė. Turto pelningumo rodikliai

Rodiklis	Formulė	Rodiklio paskirtis
Viso turto pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Visas turtas}}$	Parodo įmonės viso turto pelningumą.
Ilgalaikio turto pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Ilgalaikis turtas}}$	Parodo, kiek pelno per metus uždirbama iš ilgalaikio turto.
Trumpalaikio turto pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Trumpalaikis turtas}}$	Parodo, kiek pelno per metus uždirbama iš trumpalaikio turto.

Šaltinis: sudaryta pagal Mackevičius ir kt., 2011, p. 76-77

Kapitalo pelningumo rodikliai parodo įmonės kapitalo panaudojimo efektyvumą. Šiuo rodikliu labiausiai domisi kapitalo savininkai, kreditoriai ir investuotojai, kadangi iš šios grupės rodiklių galima spręsti apie investicijų pelningumą, jų naudojimo efektyvumą ir galimybę gauti dividendų. Kapitalo pelningumo rodiklių apskaičiavimas ir apibūdinimas pateikiamas 5 lentelėje.

5 lentelė. Kapitalo pelningumo rodikliai

Rodiklis	Formulė	Rodiklio paskirtis
Akcinio kapitalo pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Akcinis kapitalas}}$	Parodo, kiek įmonė gavo grynojo pelno akcininkų investicijų vienam litui.
Nuosavo kapitalo pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Nuosavas kapitalas}}$	Parodo, nuosavo kapitalo sukurtą pelną ir įmonės vadovybės darbo efektyvumą naudojant investuotą kapitalą.
Pastovaus kapitalo pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Nuosavas kapitalas} + \text{Ilgalaikiai įsipareigojimai}}$	Parodo, kaip vadovai sugeba panaudoti nuosavą kapitalą ir ilgalaikius įsipareigojimus.

Šaltinis: sudaryta pagal Mackevičius ir kt., 2011, p. 80-82

Darbe bus atliekama UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurenčių UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ 2009-2013 metų pelningumo analizė, bus apskaičiuojami visi aukščiau pristatyti ir apibrėžti pelningumo rodikliai.

3.3. Pelno ir pelningumo rodiklių prognozavimo metodai

Prognozavimas - kiekybinės ir kokybinės analizės procesas, kuriuo remiantis siekiama numatyti galimas prognozuojamo objekto (proceso) būsenas ateityje arba tokių būsenų pasiekimo ateityje alternatyvius kelius (būdus) (Pabedinskaitė, 2005).

Darbe bus atliekama UAB „Alkesta“ pardavimo pajamų, savikainos, bendrojo ir grynojo pelno ir veiklos sąnaudų prognozė pagal tokius metodus: eksponentinis išlyginimas, slenkantis vidurkis bei dinamikos eilučių ekstrapoliacija pagal vidutinį didėjimo tempą. Pagal gautus rezultatus bus perskaičiuojami pelningumo rodikliai.

Eksponentinės eilutės išlyginimo metodas - tai savotiška slenkamųjų vidurkių metodo atmaina, pateikianti eksponentiškai pasvertą, laiko progresijoje judantį vidurkį (Molienė, 2004). Tai pelno ir pelningumo rodiklių prognozavimo metodas, kai prognozei yra naudojamas svertinis visų laiko eilutės reikšmių vidurkis (Pabedinskaitė, 2005).

Ekspontinės eilutės išlyginimo metodas apskaičiuojamas pagal 1 formulę.

$$\check{Y}_{t+1} = \alpha Y_t + (1 - \alpha)\check{Y}_t; \quad (1)$$

Čia: $\check{Y}_{t+1}$ - laiko eilutės prognozė laikotarpiui $t+1$;

Y_t - aktuali eilutės reikšmė laikotarpyje t ;

$\check{Y}_t$ - laiko eilutės prognozė laikotarpiui t ;

α - išlyginimo konstanta ($0 < \alpha < 1$).

Slenkantis vidurkis – tai prognozavimo metodas, kuris yra taikomas laiko eilutėms, neturinčioms nei ryškaus trendo, nei ciklinės ar sezoninės komponentės (Pabedinskaitė, 2005). Taikant šį metodą prognozavimui, kiekvienas stebėjimas ir jo reikšmė yra vienodai patikimi ir turi tą patį lyginamąjį svorį. Slenkantis vidurkis apskaičiuojamas kaip aritmetinis vidurkis, tik ne iš visų, o kelių dinamikos eilutės narių, ir kiekvieną kartą atmetant oi vieną ankstesnį ir įtraukiant naują eilutės narį. Dažniausiai vidurkis skaičiuojamas iš nelyginio eilutės narių skaičiaus, taip apskaičiuotas vidurkis pakeičia vidurinį narį (Gabrevičienė, 2012).

Slenkantis vidurkis yra apskaičiuojamas pagal 2 formulę.

$$\text{Slenkantis vidurkis} = \frac{n \text{ paskutinių reikšmių suma}}{n}; \quad (2)$$

Dinamikos eilučių ekstrapoliacija pagal vidutinį didėjimo tempą – tai duotos dinamikos eilutės analizės metu nustatytų dėsningumų perkėlimas ateičiai (perspektyvai) (Molienė, 2004).

Dinamikos eilučių ekstrapoliacija pagal vidutinį didėjimo tempą apskaičiuojama pagal 3 formulę.

$$\hat{Y}_{n+L} = Y_n \cdot (\bar{T}_d)^L; \quad (3)$$

Čia: $\hat{Y}_{n+L}$ – laiko eilutės prognozė;

Y_n – paskutinis žinomas laiko eilutės lygis;

$\bar{T}_d$ - vidutinis didėjimo tempas;

L – būsimojo laikotarpio trukmė.

4. UAB „ALKESTA“ PELNINGUMO ANALIZĖS IR PROGNOZAVIMO EMPIRINIS TYRIMAS

Ši darbo dalis skirta empirinio tyrimo rezultatų pristatymui ir pagrindimui. Pristatomos UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ charakteristikos, atliekama įmonės UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų 2009-2013 metų pelno (nuostolių) ataskaitų analizė – horizontalioji ir vertikalioji analizė. Taip pat šioje darbo dalyje pristatoma UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų 2009-2013 metų pelningumo rodiklių analizė. Atlikus tiriamos įmonės UAB „Alkesta“ finansinių rodiklių analizę, pristatomas tiriamos įmonės pelningumo perspektyvų prognozavimas, sudarytos pelno (nuostolių) rodiklių ir pelningumo rodiklių prognozės 2014 metams.

4.1. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų charakteristika

UAB „Alkesta“ yra viena didžiausių kelių tiesimo ir tiltų statybos bendrovių Lietuvoje. Kelių tiesimo ir tiltų statybos plėtrai Pietų Lietuvoje vystyti 1966 metais Alytuje buvo įkurta Kelių statybos valdyba. 1993 metais, atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, sukurta uždaroji akcinė bendrovė „Alkesta“ (Alytaus kelių statyba), kuri sėkmingai tęsia ilgametę Kelių statybos valdybos veiklą ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų. UAB „Alkesta“ yra asociacijos „Lietuvos keliai“ narė, o bendrovės kelių laboratorija – Statybos produktų bandymų laboratorijų asociacijos narė.

Bendrovės pagrindinės veiklos sritys:

- Tiltų bei viadukų statyba ir remontas;
- Kelių ir gatvių tiesimas ir remontas;
- Aplinkos įrangos darbai;
- Oro uostų nusileidimo ir pakilimo takų tiesimas;
- Geležinkelių remontas;
- Bitumo saugyklos;
- Asfalto mišinių ir betono mišinių gamyba;
- Lengvųjų automobilių prekyba ir remontas;
- Statybinių mašinų ir įrengimų nuoma;
- Akmenskaldė ir sijotuvai;
- Stambiagabaričių krovinių pervežimas;
- Interjero ir fasado dažų gamyba.

UAB „Parama“ įsteigta 1991 metais Lazdijų rajone. Bendrovė vykdė smulkius kelių remonto darbus Alytaus, Marijampolės, Kalvarijos, Vilkaviškio ir Šakių rajonuose. Įsigijusi modernios kelių

statybos technikos ir mechanizmų ėmėsi sudėtingesnių kelių statybos darbų.

Bendrovės pagrindinės veiklos sritys:

- Susisiekimo komunikacijų: automobilių kelių ir statinių keliuose, geležinkeliuose, oro transporto bei pėsčiųjų judėjimo vietų statyba;

- Išorės vandentiekio ir nuotekų statyba;
- Bendrieji statybos darbai;
- Automobilių kelių projektavimas;
- Kelių remontas.

UAB „Kamesta“ įkurta 1950 metais, kaip „Kauno melioracijos mašinų stotis“, 1956 metais perorganizuota į Respublikinį melioracijos ir vandens ūkio statybos trestą. 1994 metais bendrovė buvo privatizuota ir reorganizuota į uždarąją akcinę bendrovę „Kamesta“.

Bendrovės pagrindinės veiklos sritys:

- Kelių tiesimas, remontas ir rekonstrukcija;
- Tiltų ir viadukų remontas bei statyba;
- Inžinerinių tinklų statyba;
- Vandens uostų statyba;
- Sąvartynų statyba;
- Melioracija ir aplinkotvarka;
- Asfaltbetonio ir betono gamyba;
- Langų gamyba;
- Vamzdynų TV diagnostika;
- Kitos statybinės paslaugos.

Apibendrinant galima teigti, kad visos įmonės yra panašios savo atliekama veikla ir turi daugiau nei 20 metų patirtį. Jose teikiamas platus paslaugų spektras. Visų tiriamų įmonių teikiamos paslaugos yra sertifikuotos. Įmonėse dirba kvalifikuoti įvairių sričių specialistai.

4.2. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų 2009-2013 m. pelno (nuostolių) ataskaitos analizė

Atliekant įmonių horizontaliąją pelno (nuostolių) ataskaitų analizę siekiama atsakyti, kas nulėmė vieną ar kitą pokytį bei ar šis pokytis pageidautinas, ar ne. Horizontaliosios analizės metu gauti duomenys sudaro sąlygas nustatyti įmonių stipriąsias bei silpnąsias vietas ir pastebėti finansinės galios bei pelningumo tendencijas.

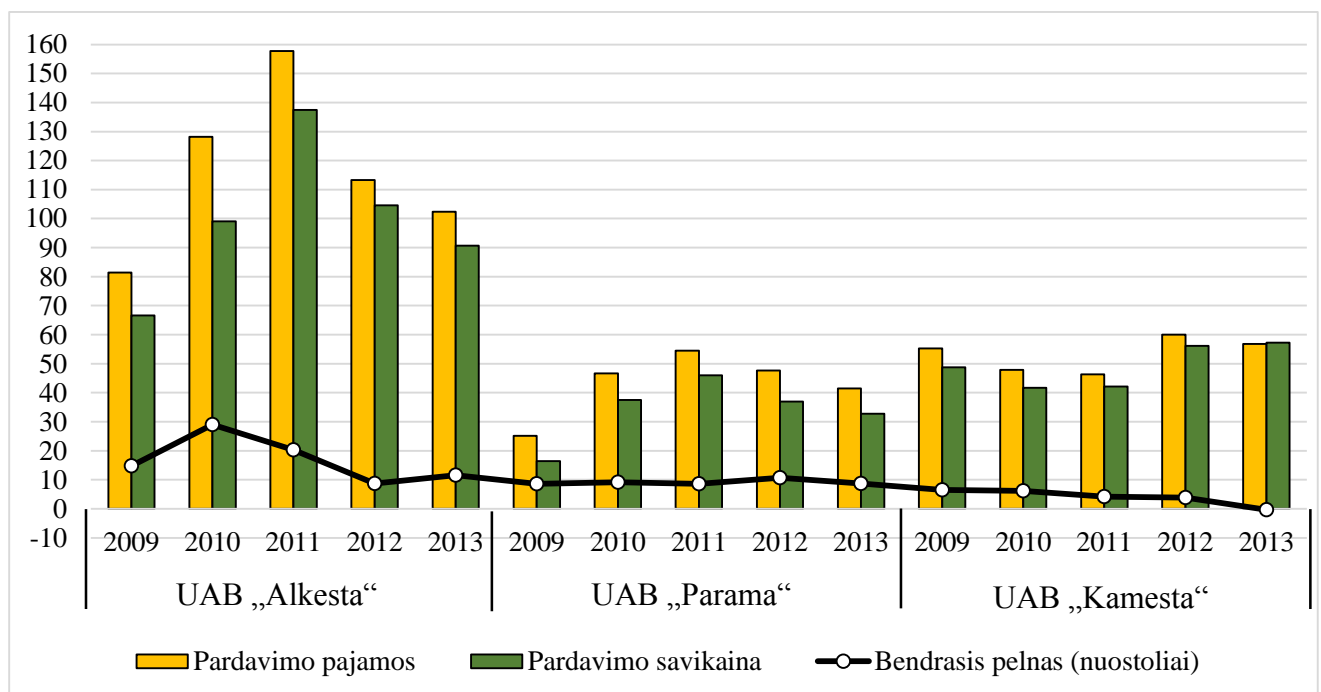
Atliekant įmonių vertikaliąją pelno (nuostolių) ataskaitų analizę, galima įvertinti įmonės pajamų

ir sąnaudų struktūrą ir jų kitimo priežastis.

4.2.1. Horizontalioji analizė

Atliekant pelno (nuostolių) ataskaitų horizontaliąją analizę, siekiama išanalizuoti UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurenčių UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ pelno (nuostolių) ataskaitų rodiklių dinamiką 2009-2013 metais.

Remiantis 1, 5 ir 9 priedų duomenimis, 7 paveiksle pavaizduota UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ pardavimo pajamų, savikainos ir bendrojo pelno (nuostolių) dinamika 2009-2013 metais.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

7 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų pardavimo pajamų, savikainos ir bendrojo pelno dinamika 2009-2013 metais (mln. litų)

Kaip matyti iš 7 paveiksle pateiktos informacijos, UAB „Alkesta“ 2009-2013 metais pardavimo pajamos ir pardavimo savikaina pasižymėjo ta pačia kitimo tendencija. 2009-2011 metais pardavimo pajamos ir savikaina tendencingai augo, o 2012-2013 metais šie rodikliai mažėjo. Lyginant 2009 metus su 2011 metais, pardavimo pajamos padidėjo 93,76 proc. ir siekė 157 712 515 Lt, pardavimo savikaina – 106,39 proc. ir siekė 137 443 441 Lt. Lyginant 2011 metus su 2013 metais, pardavimo pajamos sumažėjo 35,10 proc. ir siekė 102 357 606 Lt, pardavimo savikaina – 34 proc. ir siekė 90 718 068 Lt. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, pardavimo pajamos padidėjo 25,75 proc., pardavimo savikaina -

36,23 proc. UAB „Alkesta“ bendrasis pelnas 2009-2013 metais kito netolygiai. Didžiausias pelno padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais. Šis rodiklis padidėjo 96,08 proc. ir siekė 29 026 615 Lt. Tai rodo, kad pardavimo savikaina augo mažesniu tempu nei pardavimo pajamos. Didžiausias pelno sumažėjimas pastebimas 2011-2012 metais. Šis rodiklis sumažėjo 56,89 proc. ir siekė 8 736 993 Lt. Tai rodo, kad pardavimo pajamos mažėjo didesniu tempu nei pardavimo savikaina. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, bendrasis pelnas sumažėjo 21,37 proc. ir siekė 11 639 520 Lt.

UAB „Parama“ 2009-2013 metais pardavimo pajamos ir pardavimo savikaina pasižymėjo ta pačia kitimo tendencija. 2009-2011 metais pardavimo pajamos ir savikaina tendencingai augo, o 2012-2013 metais šie rodikliai mažėjo. Lyginant 2009 metus su 2011 metais, pardavimo pajamos padidėjo 117,23 proc. ir siekė 54 548 851 Lt, pardavimo savikaina – 179,41 proc. ir siekė 45 965 628 Lt. Lyginant 2011 metus su 2013 metais, pardavimo pajamos sumažėjo 24,03 proc. ir siekė 41 441 585 Lt, pardavimo savikaina – 28,82 proc. ir siekė 32 718 804 Lt. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, pardavimo pajamos padidėjo 65,03 proc., pardavimo savikaina – 98,88 proc. UAB „Parama“ bendrasis pelnas 2009-2013 metais kito netolygiai. Didžiausias pelno padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais. Šis rodiklis padidėjo 24,37 proc. ir siekė 10 044 378 Lt. Tai rodo, kad pardavimo savikaina mažėjo didesniu tempu nei pardavimo pajamos. Didžiausias pelno sumažėjimas pastebimas 2012-2013 metais. Šis rodiklis sumažėjo 18,29 proc. ir siekė 8 722 781 Lt. Tai rodo, kad pardavimo pajamos mažėjo didesniu tempu nei pardavimo savikaina. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, bendrasis pelnas padidėjo 0,73 proc.

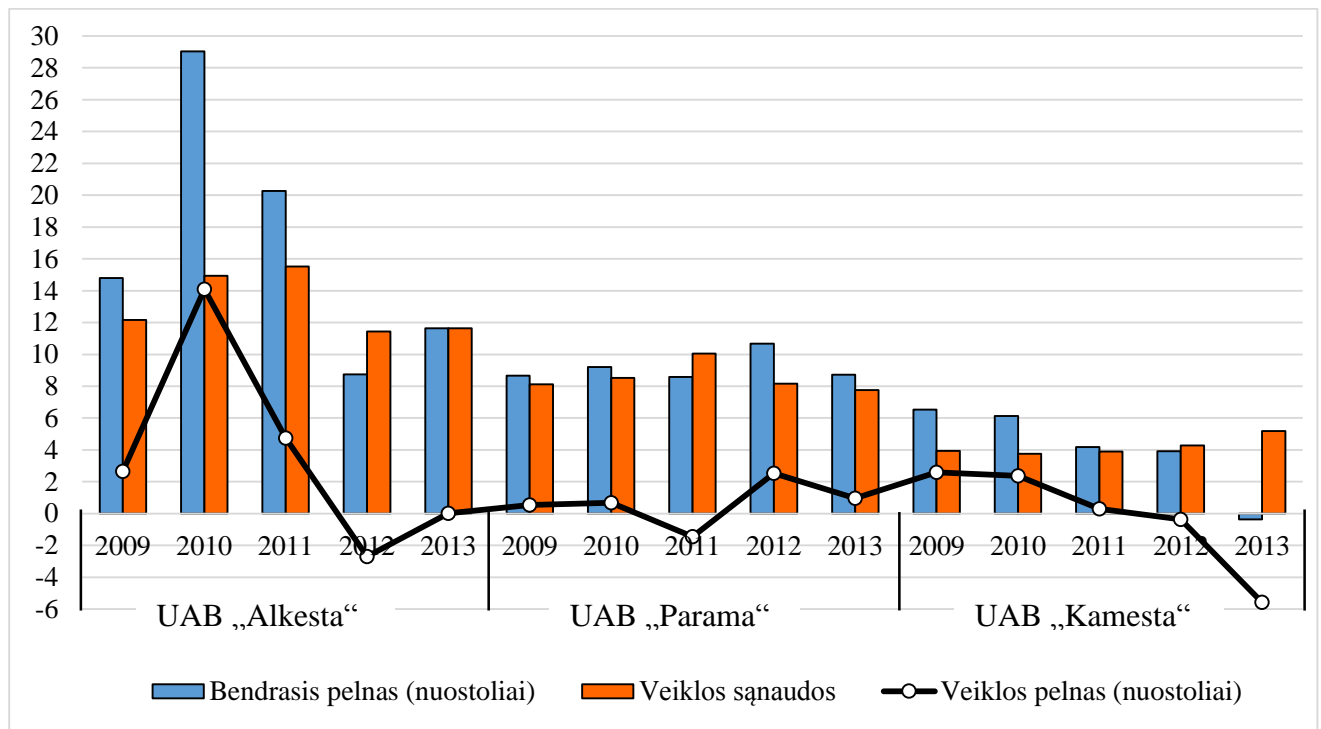
UAB „Kamesta“ 2009-2013 metais pardavimo pajamos ir pardavimo savikaina kito netolygiai. Lyginant 2009 metus su 2011 metais, pardavimo pajamos sumažėjo 16,17 proc. ir siekė 46 335 675 Lt. Lyginant 2011 metus su 2012 metais, šis rodiklis padidėjo 29,54 proc. ir siekė 60 024 316 Lt. 2013 metais pardavimo pajamos vėl sumažėjo 5,33 proc. ir siekė 56 827 768 Lt. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, šis rodiklis padidėjo 2,81 proc. Pardavimo savikaina, lyginant 2009 metus su 2010 metais, sumažėjo 14,37 proc. ir siekė 41 744 874 Lt. Lyginant 2010 metus su 2013 metais, šis rodiklis padidėjo 37,03 proc. ir siekė 57 202 173 Lt. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, pardavimo savikaina padidėjo 17,34 proc. Bendrasis pelnas 2009-2013 metais nuolatos mažėjo. Didžiausias bendrojo pelno sumažėjimas pastebimas 2012-2013 metais. Šis rodiklis sumažėjo 109,56 proc. ir siekė 374 405 Lt nuostolių. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, šis rodiklis sumažėjo 105,74 proc.

Lyginant tiriamas įmones pagal uždirtbų pajamų dydį 2009-2013 metais, lyderė buvo UAB „Alkesta“, antroji – UAB „Kamesta“. Mažiausios pardavimo pajamos pastebimos UAB „Parama“. Tačiau vertinant pagal pajamų pokytį per visą analizuojamą laikotarpį, didžiausias pokytis pastebimas UAB „Parama“ (65,03 proc.), kai tuo tarpu UAB „Alkesta“ pajamų pokytis buvo 25,75 proc., o UAB „Kamesta“ tik 2,81 proc.

Lyginant tiriamas įmones pagal bendrojo pelno dydį 2009-2013 metais, lyderė išliko UAB „Alkesta“, antroji – UAB „Parama“. Mažiausias bendrasis pelnas pastebimas UAB „Kamesta“, o 2013

metais įmonė patyrė nuostolių. Tačiau vertinant pagal bendrojo pelno pokytį per visą analizuojamą laikotarpį, bendrojo pelno padidėjimas pastebimas tik UAB „Parama“ (0,73 proc.), kai tuo tarpu UAB „Alkesta“ bendrasis pelnas sumažėjo 21,37 proc., o UAB „Kamesta“ – net 105,74 proc.

Remiantis 1, 5 ir 9 priedų duomenimis, 8 paveiksle pavaizduota UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ bendrojo pelno (nuostolių), veiklos sąnaudų ir veiklos pelno (nuostolių) dinamika 2009-2013 metais.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

8 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų bendrojo pelno (nuostolių), veiklos sąnaudų ir veiklos pelno (nuostolių) dinamika 2009-2013 metais (mln. litų)

Kaip matyti iš 8 paveiksle pateiktos informacijos, UAB „Alkesta“ 2009-2013 metais bendrasis pelnas (nuostoliai), veiklos sąnaudos ir veiklos pelnas (nuostoliai) kito netolygiai. Apie bendrąjį pelną (nuostolius) buvo jau aptarta, todėl toliau bus analizuojami veiklos sąnaudos ir veiklos pelnas (nuostoliai). Lyginant 2009 metus su 2011 metais, veiklos sąnaudos padidėjo 27,69 proc. ir siekė 15 518 687 Lt. Lyginant 2011 su 2012 metais, šis rodiklis sumažėjo 26,30 proc. ir siekė 11 437 051 Lt. 2013 metais veiklos sąnaudos vėl padidėjo 1,68 proc. ir siekė 11 629 761 Lt. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, šis rodiklis sumažėjo 4,31 proc. Didžiausias veiklos pelno padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais. Šis rodiklis padidėjo 431,94 proc. ir siekė 14 098 525 Lt. Tai įtakojo didelis bendrasis pelnas ir nedidelės veiklos sąnaudos (lyginant su bendroju pelnu). Didžiausias veiklos pelno sumažėjimas pastebimas 2010-2011 metais. Šis rodiklis sumažėjo 66,31 proc. ir siekė 4 750 387 Lt. Tai

įtakojo bendrojo pelno sumažėjimas ir didelės veiklos sąnaudos. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, veiklos pelnas sumažėjo 99,63 proc. ir siekė 9 759 Lt.

UAB „Parama“ 2009-2013 metais veiklos sąnaudos ir veiklos pelnas (nuostoliai) kito netolygiai. Lyginant 2009 metus su 2011 metais, veiklos sąnaudos padidėjo 23,79 proc. ir siekė 10 044 378 Lt. Lyginant 2011 su 2013 metais, šis rodiklis sumažėjo 22,82 proc. ir siekė 7 752 160 Lt. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, veiklos sąnaudos sumažėjo 4,46 proc. Didžiausias veiklos pelno padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais. Šis rodiklis padidėjo 272,48 proc. ir siekė 2 520 231 Lt. Tai įtakojo didelis bendrasis pelnas ir nedidelės veiklos sąnaudos (lyginant su bendroju pelnu). Didžiausias veiklos pelno sumažėjimas pastebimas 2010-2011 metais. Šis rodiklis sumažėjo 317,53 proc. ir siekė 1 461 155 Lt nuostolių. Tai įtakojo didelės veiklos sąnaudos, viršijančios bendrąjį pelną. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, veiklos pelnas padidėjo 77,86 proc. ir siekė 970 621 Lt.

UAB „Kamesta“ 2009-2013 metais veiklos sąnaudos kito netolygiai. Lyginant 2009 metus su 2010 metais, šis rodiklis sumažėjo 4,28 proc. ir siekė 3 760 343 Lt. Lyginant 2010 su 2013 metais, veiklos sąnaudos padidėjo 38,01 proc. ir siekė 5 189 820 Lt. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, šis rodiklis padidėjo 32,11 proc. Veiklos pelnas 2009-2013 metais nuolatos mažėjo. 2012-2013 metais šis rodiklis buvo neigiamas, kas rodo, kad bendrovės pagrindinė veikla buvo nuostolinga. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, veiklos rezultatas sumažėjo 314,40 proc. ir siekė 5 564 225 Lt nuostolių.

Lyginant įmones pagal veiklos sąnaudų pokytį per visą analizuojamą laikotarpį, didžiausias veiklos sąnaudų sumažėjimas pastebimas UAB „Parama“ (4,46 proc.), tuo tarpu UAB „Alkesta“ veiklos sąnaudos sumažėjo 4,31 proc. UAB „Kamesta“ veiklos sąnaudos per visą laikotarpį padidėjo net 32,11 proc. Todėl galima teigti, kad iš visų tiriamų įmonių UAB „Parama“ efektyviausiai valdė veiklos sąnaudas.

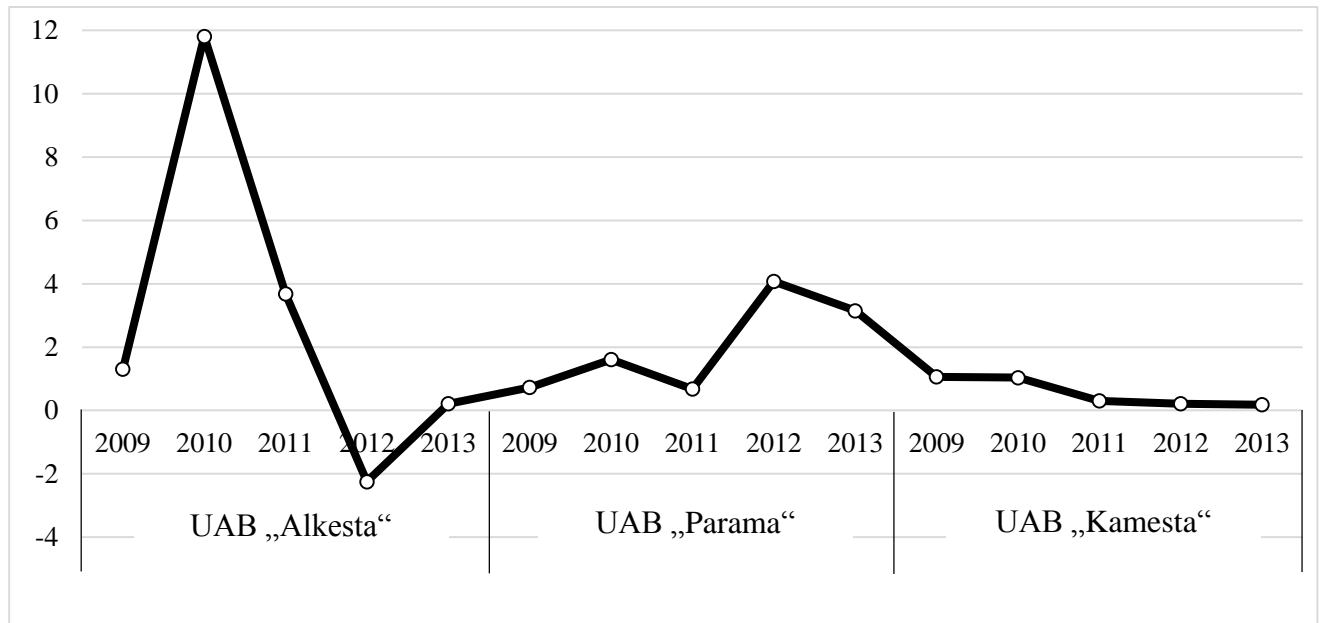
Lyginant tiriamas įmones pagal veiklos rezultato dydį 2009-2013 metais, pastebima, kad lyderė buvo UAB „Alkesta“, 2010 metais uždirbusi net 14 098 525 Lt pelno iš pagrindinės veiklos. Didžiausius nuostolius patyrė UAB „Kamesta“, 2013 metais nuostoliai siekė net 5 564 225 Lt.

Vertinant pagal veiklos pelno pokytį per visą analizuojamą laikotarpį, pelno padidėjimas pastebimas tik UAB „Parama“ (77,86 proc.), kai tuo tarpu UAB „Alkesta“ veiklos pelnas sumažėjo 99,63 proc., o UAB „Kamesta“ – net 314,40 proc.

Remiantis 1, 5 ir 9 priedų duomenimis, 9 paveiksle pavaizduota UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ grynojo pelno (nuostolių) dinamika 2009-2013 metais.

Kaip matyti iš 9 paveiksle pateiktos informacijos, UAB „Alkesta“ 2009-2013 metais grynasis pelnas kito netolygiai. Didžiausias pelno padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais. Šis rodiklis padidėjo net 8 kartais ir siekė 11 815 140 Lt. Tai buvo didžiausias grynasis pelnas per visą analizuojamą laikotarpį. Didžiausias pelno sumažėjimas pastebimas 2010-2011 metais. Šis rodiklis sumažėjo 68,83 proc. ir siekė 3 682 324 Lt. Tai lėmė sumažėjęs bendrasis pelnas ir padidėjusios veiklos sąnaudos. Taip

pat pastebima, kad 2012 metais šis rodiklis buvo neigiamas, kas rodo, kad bendrovė dirbo nuostolingai ir patyrė 2 249 413 Lt nuostolių. Tai lėmė didelės veiklos sąnaudos, viršijusios net bendrąjį pelną. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, grynasis pelnas sumažėjo 83,79 proc. ir siekė 211 676 Lt.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

9 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų grynojo pelno (nuostolių) dinamika 2009-2013 metais (mln. litų)

UAB „Parama“ 2009-2013 metais grynasis pelnas kito netolygiai. Didžiausias pelno padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais. Šis rodiklis padidėjo 499,47 proc. ir siekė 4 076 871 Lt. Tai buvo didžiausias grynasis pelnas per visą analizuojamą laikotarpį. Didžiausias pelno sumažėjimas pastebimas 2010-2011 metais. Šis rodiklis sumažėjo 57,79 proc. ir siekė 680 079 Lt. Tai lėmė sumažėjęs bendrasis pelnas ir padidėjusios veiklos sąnaudos. Tai buvo mažiausias grynasis pelnas per visą analizuojamą laikotarpį. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, grynasis pelnas padidėjo 331,08 proc. ir siekė 3 151 347 Lt.

UAB „Kamesta“ 2009-2013 metais grynasis pelnas nuolatos mažėjo. Tai lėmė mažėjantis bendrasis pelnas ir didėjančios veiklos sąnaudos. Didžiausias pelno sumažėjimas pastebimas 2010-2011 metais. Šis rodiklis sumažėjo 70,82 proc. ir siekė 303 408 Lt. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, grynasis pelnas sumažėjo 82,85 proc. ir siekė 182 716 Lt.

Lyginant tiriamas įmones pagal grynojo pelno dydį 2009-2013 metais, pastebima, kad UAB „Alkesta“ 2010 metais uždirbo net 11 815 140 Lt grynojo pelno, tačiau ji vienintelė iš tiriamų įmonių per analizuojamą laikotarpį patyrė nuostolių, kurie siekė 2 249 413 Lt.

Vertinant tiriamas įmones pagal grynojo pelno pokytį per visą analizuojamą laikotarpį, pelno

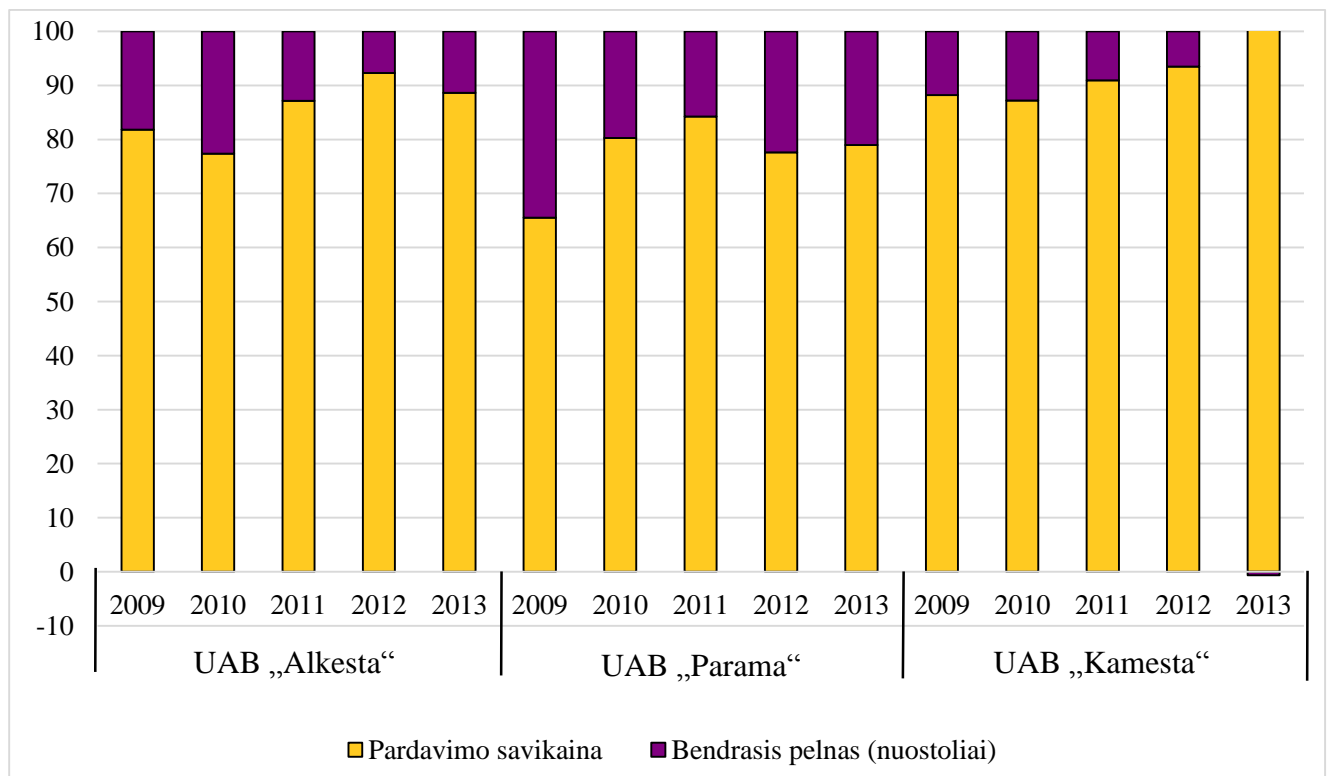
padidėjimas pastebimas tik UAB „Parama“ (331,08 proc.), kai tuo tarpu UAB „Alkesta“ grynasis pelnas sumažėjo 83,79 proc., o UAB „Kamesta“ – 82,85 proc.

Apibendrinant galima teigti, kad 2009-2013 metais didžiausiais pelno rodikliais pasižymėjo UAB „Alkesta“. Tačiau vertinant įmones pagal pelno rodiklių pokyčius per visą analizuojamą laikotarpį, padidėjimai pastebimi tik UAB „Parama“. Taip pat pastebima, kad iš visų tiriamų įmonių UAB „Parama“ analizuojamu laikotarpiu dirbo stabiliausiai. Todėl galima teigti, kad UAB „Alkesta“ pagrindinė konkurentė yra UAB „Parama“.

4.2.2. Vertikaloji analizė

Atliekant pelno (nuostolių) ataskaitų vertikaliąją analizę, siekiama išanalizuoti UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurenčių UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ pelno (nuostolių) ataskaitų rodiklių struktūros pokyčius 2009-2013 metais.

Remiantis 2, 6 ir 10 priedų duomenimis, 10 paveiksle pavaizduota UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ pardavimo savikainos ir bendrojo pelno (nuostolių) pokytis pardavimo pajamų struktūroje 2009-2013 metais.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

10 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų pardavimo savikainos ir bendrojo pelno (nuostolių) pokytis pardavimo pajamų struktūroje 2009-2013 metais (procentais)

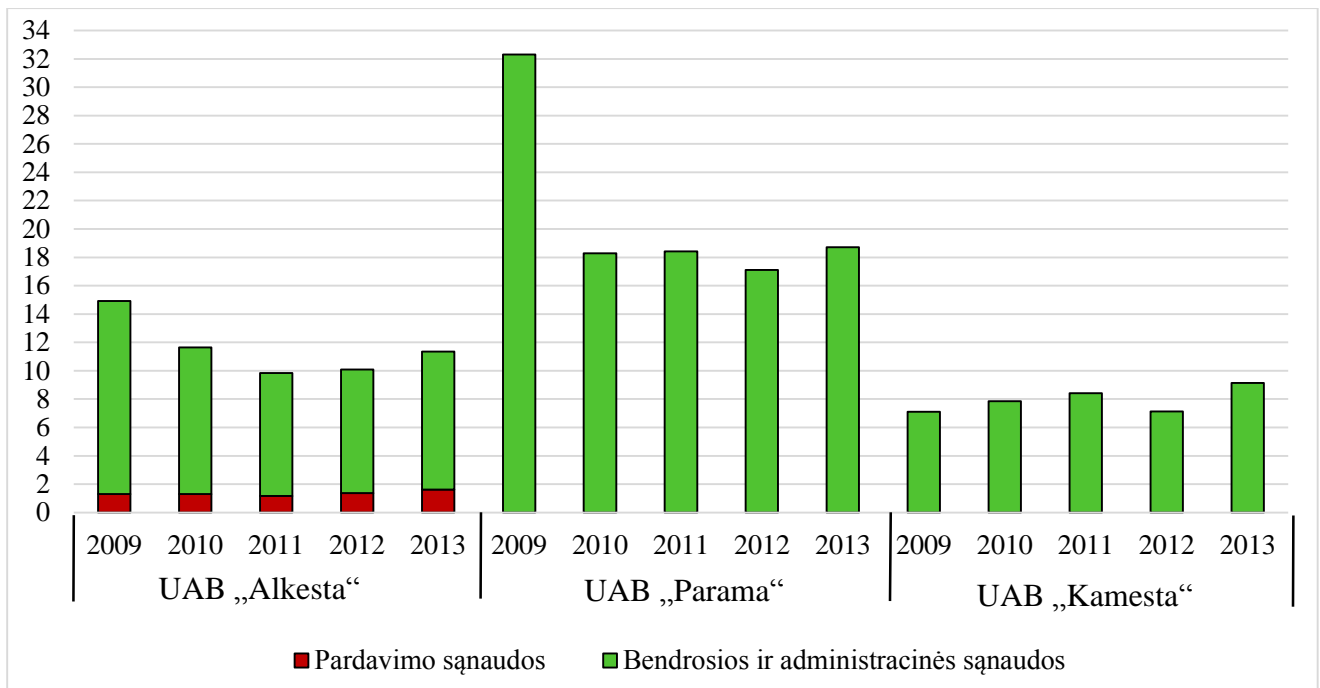
Kaip matyti iš 10 paveiksle pateiktos informacijos, UAB „Alkesta“ 2009-2013 metais pardavimo savikainos ir bendrojo pelno lyginamasis svoris pardavimo pajamų struktūroje nuolatos kito. Didžiausias pardavimo savikainos lyginamasis svoris buvo 2012 metais ir sudarė 92,29 proc. pardavimo pajamų, mažiausias – 2010 metais ir sudarė 77,35 proc. pardavimo pajamų. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, pardavimo savikainos lyginamasis svoris pajamų struktūroje padidėjo 6,82 proc. Didžiausias bendrojo pelno lyginamasis svoris pardavimo pajamų struktūroje buvo 2010 metais ir sudarė 22,65 proc. pardavimo pajamų, mažiausias – 2012 metais ir sudarė 7,71 proc. pardavimo pajamų. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, bendrojo pelno lyginamasis svoris pajamų struktūroje sumažėjo 6,82 proc.

UAB „Parama“ 2009-2013 metais pardavimo savikainos ir bendrojo pelno lyginamasis svoris pardavimo pajamų struktūroje nuolatos kito. Didžiausias pardavimo savikainos lyginamasis svoris buvo 2011 metais ir sudarė 84,27 proc. pardavimo pajamų, mažiausias – 2009 metais ir sudarė 65,51 proc. pardavimo pajamų. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, pardavimo savikainos lyginamasis svoris pajamų struktūroje padidėjo 13,44 proc. Didžiausias bendrojo pelno lyginamasis svoris pardavimo pajamų struktūroje buvo 2009 metais ir sudarė 34,49 proc. pardavimo pajamų, mažiausias – 2011 metais ir sudarė 15,73 proc. pardavimo pajamų. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, bendrojo pelno lyginamasis svoris pajamų struktūroje sumažėjo 6,82 proc.

UAB „Kamesta“ 2009-2013 metais pardavimo savikainos ir bendrojo pelno lyginamasis svoris pardavimo pajamų struktūroje nuolatos kito. Didžiausias pardavimo savikainos lyginamasis svoris buvo 2013 metais ir sudarė 100,66 proc. pardavimo pajamų, mažiausias – 2010 metais ir sudarė 87,20 proc. pardavimo pajamų. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, pardavimo savikainos lyginamasis svoris pajamų struktūroje padidėjo 12,46 proc. Didžiausias bendrojo pelno lyginamasis svoris pardavimo pajamų struktūroje buvo 2010 metais ir sudarė 12,80 proc. pardavimo pajamų, mažiausias – 2013 metais ir sudarė -0,66 proc. pardavimo pajamų. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, bendrojo pelno lyginamasis svoris pajamų struktūroje sumažėjo 12,46 proc.

Lyginant tiriamas įmones pagal pardavimo pajamų struktūrą 2009-2013 metais, visose įmonėse ji nuolat kito, tačiau neigiama linkme, t. y. didėjant pardavimo savikainos lyginamajam svoriui mažėjo bendrojo pelno lyginamasis svoris pardavimo pajamose. Tai rodo, kad tiriamų įmonių bendrasis pelnas mažėjo. Didžiausi pardavimo savikainos ir mažiausi bendrojo pelno lyginamieji svoriai pastebimi UAB „Kamesta“, o mažiausi pardavimo savikainos ir didžiausi bendrojo pelno lyginamieji svoriai – UAB „Parama“.

Remiantis 2, 6 ir 10 priedų duomenimis, 11 paveiksle pavaizduota UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ veiklos sąnaudų pokytis pardavimo pajamose 2009-2013 metais.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

11 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų veiklos sąnaudų pokytis pardavimo pajamose 2009-2013 metais (procentais)

Kaip matyti iš 11 paveiksle pateiktos informacijos, UAB „Alkesta“ 2009-2013 metais veiklos sąnaudas sudarė pardavimo sąnaudos ir bendrosios ir administracinės sąnaudos. Veiklos sąnaudos pardavimo pajamose 2009-2013 metais nuolatos kito. Didžiausios veiklos sąnaudos pardavimų pajamose buvo 2009 metais ir siekė 14,93 proc., mažiausios – 2011 metais ir siekė 9,84 proc. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, veiklos sąnaudos pardavimo pajamose sumažėjo 3,57 proc.

UAB „Parama“ 2009-2013 metais veiklos sąnaudas sudarė tik bendrosios ir administracinės sąnaudos. Veiklos sąnaudos pardavimo pajamose 2009-2013 metais nuolatos kito. Didžiausios veiklos sąnaudos pardavimų pajamose buvo 2009 metais ir siekė 32,31 proc., mažiausios – 2012 metais ir siekė 17,12 proc. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, veiklos sąnaudos pardavimo pajamose sumažėjo 13,61 proc.

UAB „Kamesta“ 2009-2013 metais veiklos sąnaudas sudarė tik bendrosios ir administracinės sąnaudos. Veiklos sąnaudos pardavimo pajamose 2009-2013 metais nuolatos kito. Didžiausios veiklos sąnaudos pardavimų pajamose buvo 2013 metais ir siekė 9,13 proc., mažiausios – 2009 metais ir siekė 7,11 proc. Lyginant 2009 metus su 2013 metais, veiklos sąnaudos pardavimo pajamose padidėjo 2,03 proc.

Lyginant tiriamas įmones pagal veiklos sąnaudų dydį pardavimo pajamose 2009-2013 metais, visose įmonėse jis nuolatos kito, tiek teigiama, tiek neigiama linkme. Didžiausios veiklos sąnaudos analizuojamu laikotarpiu pastebimos UAB „Parama“, mažiausios – UAB „Kamesta“. Tačiau vertinant

įmones pagal veiklos sąnaudų pokytį per visą analizuojamą laikotarpį, didžiausias veiklos sąnaudų sumažėjimas pastebimas UAB „Parama“ (13,61 proc.), o padidėjimas pastebimas tik UAB „Kamesta“ (2,03 proc.). Todėl galima teigti, kad UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“ kontroliavo veiklos sąnaudas jas mažinant.

Apibendrinant galima teigti, kad 2009-2013 metais visose tiriamose įmonėse pardavimo pajamų struktūra nuolat kito, tačiau neigiama linkme, t. y. didėjant pardavimo savikainos lyginamajam svoriui mažėjo bendrojo pelno lyginamasis svoris pardavimo pajamose. Tai rodo, kad įmonės susidūrė su sunkumais kontroliuojant išlaidas. Lyginant tiriamas įmones pagal veiklos sąnaudų dydį pardavimo pajamose, visose įmonėse jis nuolatos kito, tiek teigiama, tiek neigiama linkme. Didžiausios veiklos sąnaudos analizuojamu laikotarpiu pastebimos UAB „Parama“, mažiausios – UAB „Kamesta“. Tačiau vertinant įmones pagal veiklos sąnaudų pokytį per visą analizuojamą laikotarpį, didžiausias veiklos sąnaudų sumažėjimas pastebimas UAB „Parama“, o padidėjimas pastebimas tik UAB „Kamesta“. Todėl galima teigti, kad UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“ kontroliavo veiklos sąnaudas jas mažinant.

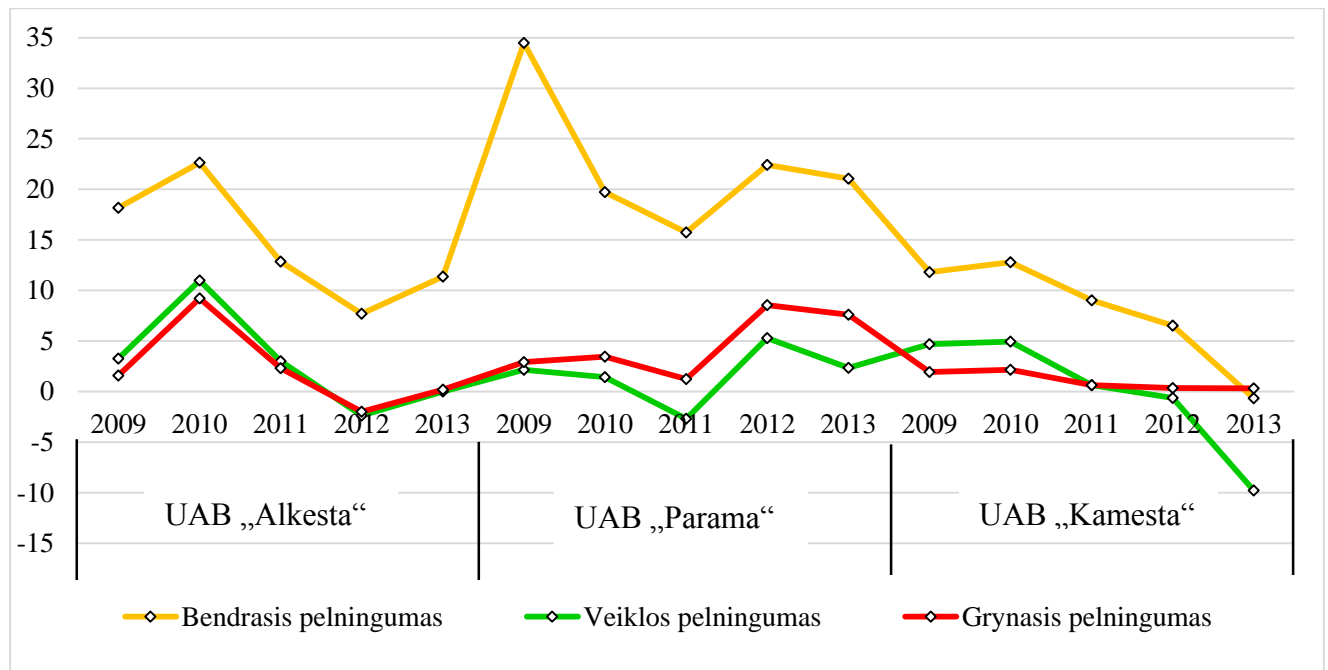
4.3. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų 2009-2013 m. pelningumo rodiklių analizė

Atlikus UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurenčių UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ horizontaliąją ir vertikaliąją pelno (nuostolių) ataskaitų analizę, naudinga atlikti pelningumo analizę, nes absoliutūs pelno rodikliai neparodo įmonių veiklos efektyvumo. Todėl reikia apskaičiuoti pelningumo rodiklius.

Remiantis 3, 7 ir 11 priedų duomenimis, 12 paveiksle pavaizduota UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ pardavimų pelningumo rodiklių pokytis 2009-2013 metais.

Kaip matyti iš 12 paveiksle pateiktos informacijos, UAB „Alkesta“ 2009-2013 metais bendrasis pelningumas, veiklos pelningumas ir grynasis pelningumas kito netolygiai. Didžiausias bendrojo pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 23 centus bendrojo pelno, mažiausias – 2012 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 8 centus bendrojo pelno. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (4,47 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (9,80 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, bendrasis pelningumas sumažėjo 6,82 proc. Didžiausias veiklos pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 11 centų veiklos pelno, mažiausias – 2012 metais, kai vienam pardavimų litui teko 2 centai veiklos nuostolio. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (7,75 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (7,99 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, veiklos pelningumas sumažėjo 3,25 proc. Didžiausias grynojo pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 9 centus

grynojo pelno, mažiausias – 2012 metais, kai vienam pardavimų litui teko 2 centai grynojo nuostolio. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (7,62 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (6,89 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, bendrasis pelningumas sumažėjo 1,40 proc.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

12 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurenčių pardavimų pelningumo rodiklių dinamika 2009-2013 metais (procentais)

UAB „Parama“ 2009-2013 metais bendrasis pelningumas, veiklos pelningumas ir grynas pelningumas kito netolygiai. Didžiausias bendrojo pelningumo rodiklis buvo 2009 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 34 centus bendrojo pelno, mažiausias – 2011 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 15 centų bendrojo pelno. Šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais (6,67 proc.), o didžiausias sumažėjimas – 2009-2010 metais (14,77 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, bendrasis pelningumas sumažėjo 13,44 proc. Didžiausias veiklos pelningumo rodiklis buvo 2012 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 5 centus veiklos pelno, mažiausias – 2011 metais, kai vienam pardavimų litui teko 3 centai veiklos nuostolio. Šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais (7,97 proc.), o didžiausias sumažėjimas – 2010-2011 metais (4,12 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, veiklos pelningumas padidėjo 0,17 proc. Didžiausias grynojo pelningumo rodiklis buvo 2012 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 9 centus grynojo pelno, mažiausias – 2011 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo tik 1 centą grynojo pelno. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais (7,31 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (2,21 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013

metais, bendrasis pelningumas padidėjo 4,69 proc.

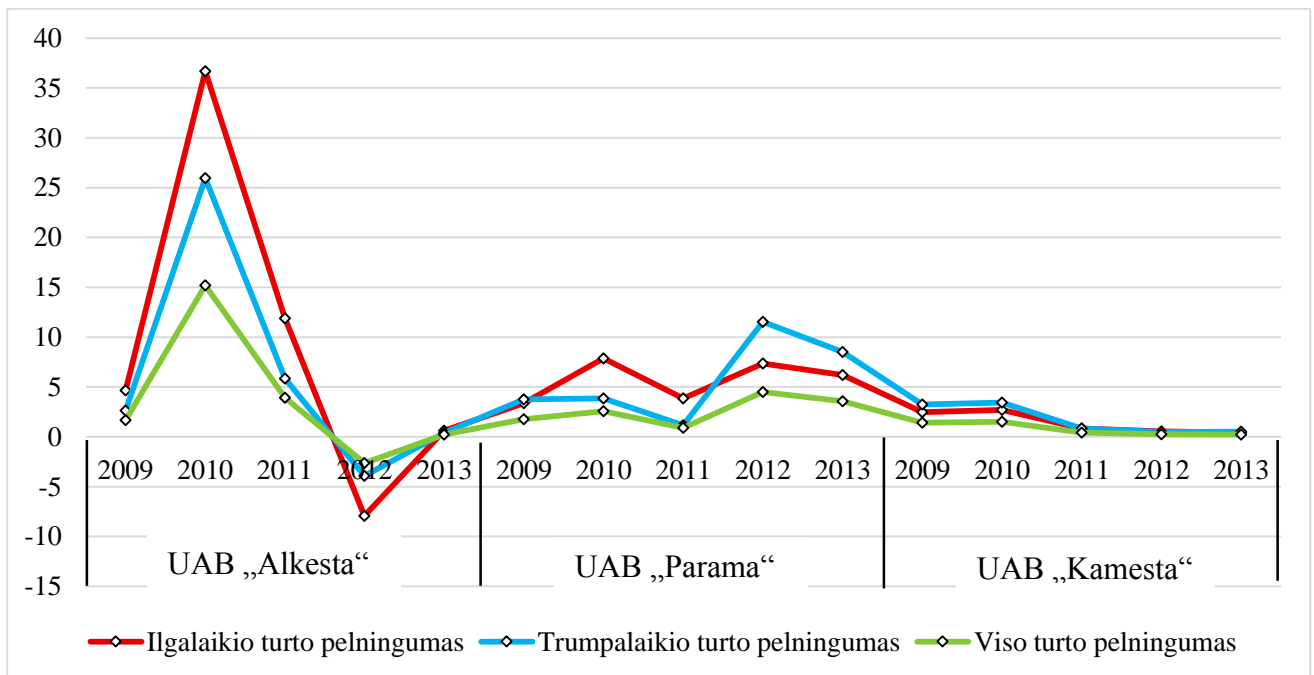
UAB „Kamesta“ 2009-2013 metais bendrasis pelningumas, veiklos pelningumas ir grynasis pelningumas kito netolygiai. Didžiausias bendrojo pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 13 centų bendrojo pelno, mažiausias – 2013 metais, kai vienam pardavimų litui teko 1 centas bendrojo nuostolio. Šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (1 proc.), o didžiausias sumažėjimas – 2012-2013 metais (7,18 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, bendrasis pelningumas sumažėjo 12,46 proc. Didžiausias veiklos pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 5 centus veiklos pelno, mažiausias – 2013 metais, kai vienam pardavimų litui teko 10 centų veiklos nuostolio. Šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (0,25 proc.), o didžiausias sumažėjimas – 2012-2013 metais (9,17 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, veiklos pelningumas sumažėjo 14,49 proc. Didžiausias grynojo pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas pardavimų litas uždirbo 2 centus grynojo pelno, mažiausias – 2013 metais, kai vienas pardavimų litas neuždirbo nei vieno cento grynojo pelno. Šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (0,24 proc.), o didžiausias sumažėjimas – 2010-2011 metais (1,52 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, bendrasis pelningumas sumažėjo 1,61 proc.

Lyginant tiriamas įmones pagal pardavimų pelningumo rodiklius 2009-2013 metais, UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“ pasižymėjo pakankamai gerais rodikliais. Todėl galima teigti, kad įmonių veikla efektyvi, jos sugeba uždirbti pelną ir kontroliuoti pardavimo pajamas, pardavimo savikainą bei veiklos sąnaudas. UAB „Kamesta“ šie rodikliai buvo prastesni. Vertinant pagal bendrojo pelningumo rodiklio pokytį analizuojamu laikotarpiu, šis rodiklis labiausiai sumažėjo UAB „Parama“ (13,44 proc.), mažiausiai – UAB „Alkesta“ (6,82 proc.). Vertinant pagal veiklos pelningumo ir bendrojo pelningumo rodiklių pokytį analizuojamu laikotarpiu, šie rodikliai padidėjo tik UAB „Parama“ (atitinkamai 0,17 proc. ir 4,69 proc.), o UAB „Alkesta“ ir UAB „Kamesta“ šie rodikliai sumažėjo.

Remiantis 3, 7 ir 11 priedų duomenimis, 13 paveiksle pavaizduota UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ turto pelningumo rodiklių pokytis 2009-2013 metais.

Kaip matyti iš 13 paveiksle pateiktos informacijos, UAB „Alkesta“ 2009-2013 metais ilgalaikio turto pelningumas, trumpalaikio turto pelningumas ir viso turto pelningumas kito netolygiai. Didžiausias ilgalaikio turto pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas turto litas uždirbo 37 centus grynojo pelno, mažiausias – 2012 metais, kai vienam turto litui teko 8 centai grynojo nuostolio. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (32 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (24,80 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, ilgalaikio turto pelningumas sumažėjo 4,08 proc. Didžiausias trumpalaikio turto pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas turto litas uždirbo 26 centus grynojo pelno, mažiausias – 2012 metais, kai vienam turto litui teko 4 centai grynojo nuostolio. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (23,32 proc.), o sumažėjimas – 2010-

2011 metais (20,12 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, trumpalaikio turto pelningumas sumažėjo 2,26 proc. Didžiausias viso turto pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas turto litas uždirbo 15 centų grynojo pelno, mažiausias – 2012 metais, kai vienam turto litui teko 3 centai grynojo nuostolio. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (13,51 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (11,29 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, viso turto pelningumas sumažėjo 1,46 proc.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

13 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų turto pelningumo rodiklių dinamika 2009-2013 metais (procentais)

UAB „Parama“ 2009-2013 metais ilgalaikio turto pelningumas, trumpalaikio turto pelningumas ir viso turto pelningumas kito netolygiai. Didžiausias ilgalaikio turto pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas turto litas uždirbo 8 centus grynojo pelno, mažiausias – 2009 metais, kai vienas turto litas uždirbo 3 centus grynojo pelno. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (4,51 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (4,02 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, ilgalaikio turto pelningumas padidėjo 2,82 proc. Didžiausias trumpalaikio turto pelningumo rodiklis buvo 2012 metais, kai vienas turto litas uždirbo 12 centų grynojo pelno, mažiausias – 2011 metais, kai vienas turto litas uždirbo tik 1 centą grynojo pelno. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais (10,36 proc.), o sumažėjimas – 2012-2013 metais (3,02 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, trumpalaikio turto pelningumas padidėjo 4,75 proc. Didžiausias viso turto pelningumo rodiklis buvo 2012 metais, kai vienas turto litas uždirbo 4 centus grynojo pelno, mažiausias – 2011

metais, kai vienas turto litas uždirbo tik 1 centą grynojo pelno. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais (3,59 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (1,69 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, viso turto pelningumas padidėjo 1,81 proc.

UAB „Kamesta“ 2009-2013 metais ilgalaikio turto pelningumas, trumpalaikio turto pelningumas ir viso turto pelningumas kito netolygiai. Didžiausias ilgalaikio turto pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas turto litas uždirbo 3 centus grynojo pelno, mažiausias – 2013 metais, kai vienas turto litas neuždirbo nei vieno cento grynojo pelno. Šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (0,23 proc.), o didžiausias sumažėjimas – 2010-2011 metais (1,86 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, ilgalaikio turto pelningumas sumažėjo 2,03 proc. Didžiausias trumpalaikio turto pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas turto litas uždirbo 3 centus grynojo pelno, mažiausias – 2012 metais, kai vienas turto litas uždirbo tik 1 centą grynojo pelno. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (0,22 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (2,63 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, trumpalaikio turto pelningumas sumažėjo 2,72 proc. Didžiausias viso turto pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas turto litas uždirbo 2 centus grynojo pelno, mažiausias – 2013 metais, kai vienas turto litas neuždirbo nei vieno cento grynojo pelno. Šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (0,11 proc.), o didžiausias sumažėjimas – 2010-2011 metais (1,10 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, viso turto pelningumas sumažėjo 1,16 proc.

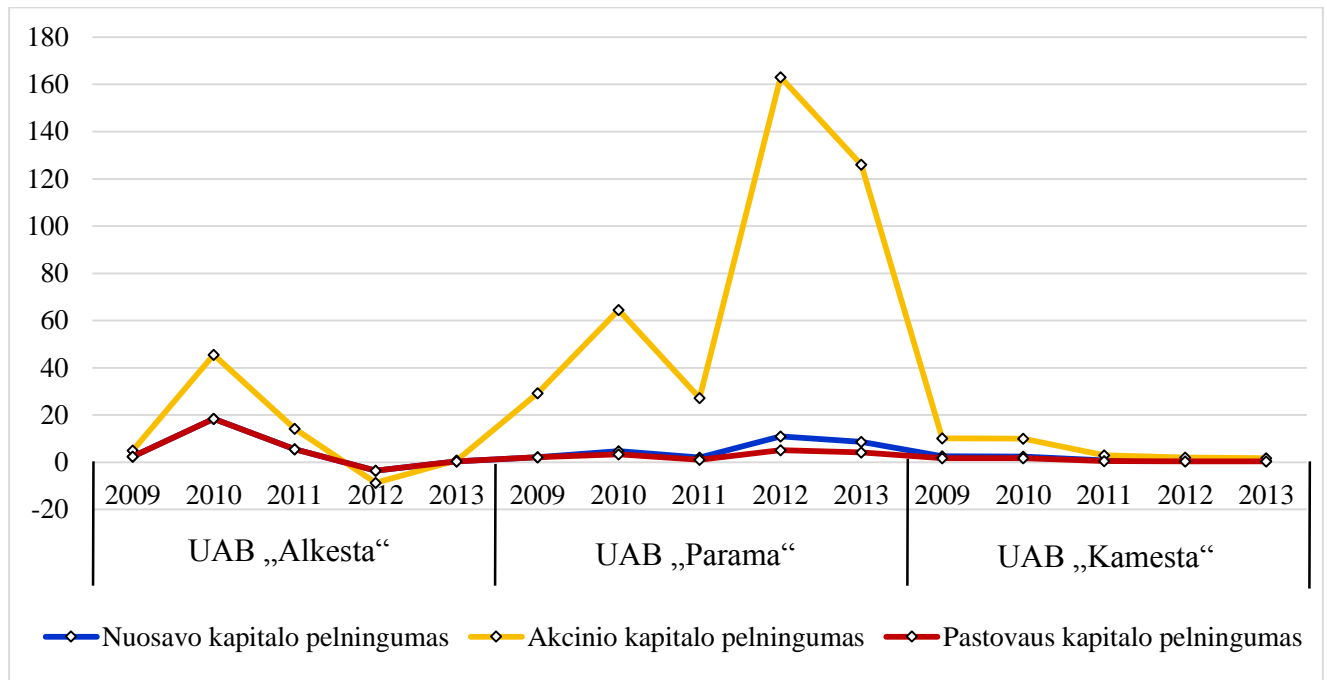
Lyginant tiriamas įmones pagal turto pelningumo rodiklius 2009-2013 metais, UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“ pasižymėjo pakankamai gerais rodikliais. Todėl galima teigti, kad įmonių turtas valdomas pakankamai efektyviai. UAB „Kamesta“ šie rodikliai buvo prastesni. Vertinant tiriamas įmones pagal visų turto pelningumo rodiklių pokytį, šie rodikliai padidėjo tik UAB „Parama“, o UAB „Alkesta“ ir UAB „Kamesta“ šie rodikliai sumažėjo.

Remiantis 3, 7 ir 11 priedų duomenimis, 14 paveiksle pavaizduota UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų UAB „Parama“ ir UAB „Kamesta“ kapitalo pelningumo rodiklių pokytis 2009-2013 metais.

Kaip matyti iš 14 paveiksle pateiktos informacijos, UAB „Alkesta“ 2009-2013 metais nuosavo kapitalo pelningumas, akcinio kapitalo pelningumas ir pastovaus kapitalo pelningumas kito netolygiai. Didžiausias nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 18 centų grynojo pelno, mažiausias – 2012 metais, kai vienam kapitalo litui teko 4 centai grynojo nuostolio. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (15,90 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (12,87 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, nuosavo kapitalo pelningumas sumažėjo 2,13 proc. Didžiausias akcinio kapitalo pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 46 centus grynojo pelno, mažiausias – 2012 metais, kai vienam kapitalo litui teko 9 centai grynojo nuostolio. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (40,51 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (31,35 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais,

akcinio kapitalo pelningumas sumažėjo 4,22 proc. Didžiausias pastovaus kapitalo pelningumo rodiklis buvo 2010 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 18 centų grynojo pelno, mažiausias – 2012 metais, kai vienam kapitalo litui teko 4 centai grynojo nuostolio. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2009-2010 metais (15,91 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (12,87 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, pastovaus kapitalo pelningumas sumažėjo 2,13 proc.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

14 pav. UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų kapitalo pelningumo rodiklių dinamika 2009-2013 metais (procentais)

UAB „Parama“ 2009-2013 metais nuosavo kapitalo pelningumas, akcinio kapitalo pelningumas ir pastovaus kapitalo pelningumas kito netolygiai. Didžiausias nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis buvo 2012 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 11 centų grynojo pelno, mažiausias – 2011 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 2 centus grynojo pelno. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais (9,02 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (2,68 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, nuosavo kapitalo pelningumas padidėjo 6,52 proc. Didžiausias akcinio kapitalo pelningumo rodiklis buvo 2012 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 1,63 Lt grynojo pelno, mažiausias – 2011 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 27 centus grynojo pelno. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais (135,87 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (37,25 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, akcinio kapitalo pelningumas padidėjo 96,81 proc. Didžiausias pastovaus kapitalo pelningumo rodiklis buvo 2012 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 5 centus grynojo pelno, mažiausias – 2011 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo tik 1 centą grynojo

pelno. Didžiausias šio rodiklio padidėjimas pastebimas 2011-2012 metais (3,98 proc.), o sumažėjimas – 2010-2011 metais (2,23 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, pastovaus kapitalo pelningumas padidėjo 2,02 proc.

UAB „Kamesta“ 2009-2013 metais nuosavo kapitalo pelningumas, akcinio kapitalo pelningumas ir pastovaus kapitalo pelningumas nuolatos mažėjo. Didžiausias nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis buvo 2009 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 3 centus grynojo pelno, mažiausias – 2013 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo tik 1 centą grynojo pelno. Didžiausias šio rodiklio sumažėjimas pastebimas 2010-2011 metais (1,73 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, nuosavo kapitalo pelningumas sumažėjo 2,08 proc. Didžiausias akcinio kapitalo pelningumo rodiklis buvo 2009 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 10 centų grynojo pelno, mažiausias – 2013 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 2 centus grynojo pelno. Didžiausias šio rodiklio sumažėjimas pastebimas 2010-2011 metais (7,05 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, akcinio kapitalo pelningumas sumažėjo 8,45 proc. Didžiausias pastovaus kapitalo pelningumo rodiklis buvo 2009 metais, kai vienas kapitalo litas uždirbo 2 centus grynojo pelno, mažiausias – 2013 metais, kai vienas kapitalo litas neuždirbo nei vieno cento grynojo pelno. Didžiausias šio rodiklio sumažėjimas pastebimas 2010-2011 metais (1,25 proc.). Lyginant 2009 metus su 2013 metais, pastovaus kapitalo pelningumas sumažėjo 1,45 proc.

Lyginant tiriamas įmones pagal kapitalo pelningumo rodiklius 2009-2013 metais, UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“ pasižymėjo pakankamai gerais rodikliais. Todėl galima teigti, kad įmonių kapitalas valdomas pakankamai efektyviai. UAB „Kamesta“ šie rodikliai buvo prastesni. Vertinant tiriamas įmones pagal visų kapitalo pelningumo rodiklių pokytį, šie rodikliai padidėjo tik UAB „Parama“, o UAB „Alkesta“ ir UAB „Kamesta“ šie rodikliai sumažėjo.

Apibendrinant galima teigti, kad 2009-2013 metais didžiausiais pelningumo rodikliais pasižymėjo UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“. Tačiau vertinant įmones pagal pelningumo rodiklių pokytį per visą analizuojamą laikotarpį, padidėjimai pastebimi tik UAB „Parama“. Todėl galima teigti, kad UAB „Alkesta“ pagrindinė konkurentė yra UAB „Parama“.

4.4. UAB „Alkesta“ pelningumo perspektyvų prognozavimas

UAB „Alkesta“ pelningumo perspektyvų prognozavimas sukuria įmonės veiklos finansinį planą. Remiantis šiuo planu bendrovė gali tikslingai planuoti savo veiklą, įgyvendinti užsibrėžtus strateginius uždavinius ir tikslus. Bendrovės pelningumo perspektyvų prognozės sudaro sąlygas analizuoti priimamus sprendimus ir jų poveikį bendrovės veiklos rezultatams, iš anksto numatyti galimas priimamų sprendimų pasekmes bei išgyvendinti įmonės veiklos galinčias kilti problemas. Pelningumo prognozavimas įgalina bendrovę įvertinti turimus finansinius išteklius, jų trūkumus, perteklius, sudaro sąlygas įvertinti galimas kreditavimo ir investavimo galimybes pagal bendrovės finansinę būklę.

Siekiant suplanuoti ir efektyviai įgyvendinti bendrovės UAB „Alkesta“ veiklą, atliekama bendrovės pardavimo pajamų, savikainos, bendrojo, grynojo pelno ir veiklos sąnaudų prognozė pagal eksponentinį eilutės išlyginimo, slenkančio vidurkio metodą, dinamikos eilučių ekstrapoliacijos būdą, pagal vidutinį didėjimo tempą.

Išskirti prognozavimo metodai leis perskaičiuoti UAB „Alkesta“ pelno (nuostolių) ir pelningumo rodiklius.

4.4.1. Pelno (nuostolių) rodiklių prognozė 2014 m.

UAB „Alkesta“ pagrindiniai pelno (nuostolių) ataskaitos straipsniai, turintys lemiamos įtakos grynajam pelnui, t. y. pardavimo pajamos, pardavimo savikaina, veiklos sąnaudos, - prognozuojami remiantis keletu skirtingų statistinių metodų: eksponentiniu eilutės išlyginimo metodu, slenkančio vidurkio metodu bei dinamikos eilučių ekstrapoliacijos būdu pagal vidutinį didėjimo tempą. Skirtingi metodai suteikia galimybę palyginti gautus rezultatus.

UAB „Alkesta“ pardavimo pajamų, savikainos, bendrojo pelno, veiklos sąnaudų ir grynojo pelno prognozė 2014 metams pateikta 6 lentelėje.

6 lentelė. UAB „Alkesta“ pelno (nuostolių) ataskaitos pagrindinių straipsnių prognozavimas 2014 metams (litais)

Rodiklis	2013 metai	EkspONENTINIS išlyginimas ($\alpha=0,2$)	Slenkantis vidurkis (n=3)	Dinamikos eilučių ekstrapoliacija pagal vidutinį didėjimo tempą
PARDAVIMO PAJAMOS	102 357 606	106 013 855	107 837 298	107 157 245
PARDAVIMO SAVIKAINA	90 718 086	94 446 254	97 649 041	96 503 991
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	11 639 520	11 567 601	10 188 257	11 092 991
VEIKLOS SĄNAUDOS	11 629 761	11 745 320	11 533 406	11 527 813
VEIKLOS PELNAS	9 759	-177 719	-1 345 149	-434 822
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	211 676	4 976	-1 018 869	147 101

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Kaip matyti iš 6 lentelėje pateiktos informacijos, UAB „Alkesta“ pelno (nuostolių) ataskaitos pagrindiniai straipsniai 2014 metams pagal pasirinktus metodus prognozuojami įvairiai.

Pagal eksponentinį eilutės išlyginimo metodą prognozuojama, kad UAB „Alkesta“ pardavimo pajamos, lyginant 2013 metus su 2014 metais, padidės 3,57 proc., pardavimo savikaina – 4,11 proc.

Kalbant apie bendrąjį pelną, pastebimas nežymus sumažėjimas (apie 1 proc.). Veiklos sąnaudos, lyginant 2013 metus su 2014 metais, nežymiai išaugs (apie 1 proc.). Sumažėjęs bendrasis pelnas ir padidėjusios veiklos sąnaudos sumažins veiklos pelną ir UAB „Alkesta“ patirs nuostolius iš pagrindinės veiklos. Nors prognozuojamas grynas pelnas sumažės 97,65 proc., tačiau įmonė 2014 metais dirbs pelningai.

Pagal slenkančio vidurkio metodą prognozuojama, kad UAB „Alkesta“ pardavimo pajamos, lyginant 2013 metus su 2014 metais, padidės 5,35 proc., pardavimo savikaina – 7,64 proc. Spartesnis pardavimo savikainos augimas lyginant su pardavimo pajamų augimu, bendrąjį pelną sumažins 12,47 proc. Veiklos sąnaudos, lyginant 2013 metus su 2014 metais, nežymiai sumažės (apie 1 proc.). UAB „Alkesta“ 2014 metais veiklos ir grynas pelnas sumažės, tai reiškia, kad įmonė 2014 metais dirbs nuostolingai.

Pagal dinamikos eilučių ekstrapoliacijos metodą prognozuojama, kad UAB „Alkesta“ pardavimo pajamos, lyginant 2013 metus su 2014 metais, padidės 4,69 proc., pardavimo savikaina – 6,38 proc. Kalbant apie bendrąjį pelną, pastebimas sumažėjimas (apie 4,70 proc.). Veiklos sąnaudos, lyginant 2013 metus su 2014 metais, nežymiai sumažės (apie 1 proc.). Nors prognozuojamas grynas pelnas sumažės 30,51 proc., tačiau UAB „Alkesta“ 2014 metais dirbs pelningai.

Apibendrinant galima teigti, kad atlikus UAB „Alkesta“ pelno (nuostolių) ataskaitos pagrindinių straipsnių prognozę 2014 metams, pastebimi nedideli pokyčiai, o įmonė dirbs pelningai arba patirs nedidelį nuostolį.

4.4.2. Pelningumo rodiklių prognozė 2014 m.

Remiantis atlikta UAB „Alkesta“ pelno (nuostolių) ataskaitos pagrindinių straipsnių prognoze 2014 metams apskaičiuojami pelningumo rodikliai: bendrasis pelningumas, veiklos pelningumas ir grynas pelningumas.

UAB „Alkesta“ pelningumo rodiklių prognozė 2014 metams pateikta 7 lentelėje.

7 lentelė. UAB „Alkesta“ pelningumo rodiklių prognozavimas 2014 metams (procentais)

Rodiklis	2013 metai	EkspONENTINIS išlyginimas	Slenkantis vidurkis	Dinamikos eilučių ekstrapoliacija pagal vidutinį didėjimo tempą
Bendrasis pelningumas	11,37	10,91	9,45	10,35
Veiklos pelningumas	0,01	-0,17	-1,25	-0,41
Grynas pelningumas	0,21	0,01	-0,94	0,14

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Kaip matyti iš 7 lentelėje pateiktos informacijos, UAB „Alkesta“ pelningumo rodikliai 2014 metais sumažės. Pagal pasirinktus metodus prognozuojama, kad UAB „Alkesta“ bendrasis pelningumas, lyginant 2013 metus su 2014 metais, sumažės 0,46-1,92 proc., tačiau išliks teigiamas. Tai rodo, kad vienas pardavimų litas uždirbs 9-11 centų bendrojo pelno. Veiklos pelningumas sumažės 0,18-1,26 proc., ir įgaus neigiamą reikšmę, o tai vertinama nepatenkinamai. Grynasis pelningumas sumažės 0,20-1,15 proc. ir tai rodo, kad vienas pardavimų litas neuždirbs nei vieno cento grynojo pelno.

Apibendrinant galima teigti, kad UAB „Alkesta“ 2014 metais pelningumo rodikliai sumažės. Tai rodo, kad įmonės veiklos efektyvumas sumažės, įmonė susidurs su sunkumais kontroliuojant pardavimo pajamas, pardavimo savikainą bei veiklos sąnaudas.

IŠVADOS IR SIŪLYMAI

1. Pelnas ir pelningumas – tai dvi skirtingos sąvokos. Pelnas yra uždirbtų pajamų ir patirtų sąnaudų rezultatas, turintis daugiau ataskaitinę nei sprendimų priėmimo funkciją, o pelningumas – rodiklis, projektuojantis, kas vyks rytoj ir apibūdinantis verslo pajėgumą.

2. Absoliutūs pelno rodikliai ne visada atspindi įmonės veiklos efektyvumą. Daug išsamesnė informacija gaunama apskaičiavus pelningumo rodiklius, kurie geriausiai atspindi galutinį įmonės veiklos rezultatą.

3. Prognozavimas yra svarbus kiekvienos įmonės veikloje, nes įgalina numatyti gaunamą pelną bei nuostolius, pagerina sprendimų priėmimą įmonėje.

4. Atlikta UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų horizontalioji pelno (nuostolių) ataskaitų analizė atskleidė, kad 2009-2013 metais didžiausiais pelno rodikliais pasižymėjo UAB „Alkesta“, mažiausiais – UAB „Kamesta“. Tačiau vertinant tiriamas įmones pagal pelno rodiklių pokyčius per visą analizuojamą laikotarpį, padidėjimai pastebimi tik UAB „Parama“. Taip pat pastebima, kad iš visų tiriamų įmonių UAB „Parama“ analizuojamu laikotarpiu dirbo stabiliausiai. Todėl galima teigti, kad UAB „Alkesta“ pagrindinė konkurentė yra UAB „Parama“.

5. Atlikta UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų vertikalioji pelno (nuostolių) ataskaitų analizė atskleidė, kad 2009-2013 metais visose tiriamose įmonėse pardavimo pajamų struktūra nuolat kito, tačiau neigiama linkme. Tai rodo, kad įmonės susidūrė su sunkumais kontroliuojant išlaidas. Veiklos sąnaudų sumažėjimas per visą analizuojamą laikotarpį pastebimas UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“. Todėl galima teigti, kad įmonės kontroliavo veiklos sąnaudas jas mažinant.

6. Atlikta UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų pardavimų pelningumo rodiklių analizė atskleidė, kad 2009-2013 metais UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“ pasižymėjo pakankamai gerais rodikliais. Todėl galima teigti, kad įmonių veikla efektyvi, jos sugeba uždirbti pelną ir kontroliuoti pardavimo pajamas, pardavimo savikainą bei veiklos sąnaudas. UAB „Kamesta“ šie rodikliai buvo prastesni. Tačiau vertinant tiriamas įmones pagal pardavimų pelningumo rodiklių pokyčius per visą analizuojamą laikotarpį, padidėjimai pastebimi tik UAB „Parama“.

7. Atlikta UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų turto pelningumo rodiklių analizė atskleidė, kad 2009-2013 metais UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“ pasižymėjo pakankamai gerais rodikliais. Todėl galima teigti, kad įmonių turtas valdomas pakankamai efektyviai. UAB „Kamesta“ šie rodikliai buvo prastesni. Tačiau vertinant tiriamas įmones pagal visų turto pelningumo rodiklių pokyčius per visą analizuojamą laikotarpį, padidėjimai pastebimi tik UAB „Parama“.

8. Atlikta UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų kapitalo pelningumo rodiklių analizė atskleidė, kad 2009-2013 metais UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“ pasižymėjo pakankamai gerais rodikliais. Todėl galima teigti, kad įmonių kapitalas valdomas pakankamai efektyviai. UAB „Kamesta“

šie rodikliai buvo prastesni. Tačiau vertinant tiriamas įmones pagal visų kapitalo pelningumo rodiklių pokyčius, padidėjimai pastebimi tik UAB „Parama“.

9. Atlikta UAB „Alkesta“ pelno (nuostolių) ir pelningumo rodiklių prognozė 2014 metams parodė, kad pastebimi nedideli rodiklių pokyčiai. Tačiau jie labai svarbūs įmonei, nes parodo, kad įmonės veiklos efektyvumas sumažės, įmonė susidurs su sunkumais kontroliuojant pardavimo pajamas, pardavimo savikainą bei veiklos sąnaudas ir patirs nuostolius.

Pasiūlymai UAB „Alkesta“ finansinei veiklai:

- Atlikti pelno ir pelningumo rodiklių analizės tyrimus ir sudaryti ateities pelno ir pelningumo prognozes;
- Planuoti, kontroliuoti bei analizuoti veiklos sąnaudų, finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų atsiradimą bei kitimą;
- Gerinti pelningumo rodiklius, sumažinant UAB „Parama“ konkurencingumą UAB „Alkesta“ atžvilgiu.

LITERATŪRA

1. **Anciūtė A., Misiūnas A.** Lietuvos pramonės finansiniai rodikliai ir efektyvumas // *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos* - Šiauliai: Šiaulių universitetas, 2006, Nr. 2(7), p. 5-12. - ISSN 1648-9098
2. **Bagdžiūnienė V.** Įmonių veiklos planavimas ir analizė: esmė ir verslo situacijos. – Vilnius: Conto litera, 2005. – 178 p. – ISBN 9986 – 836 -16-6
3. **Bath M.E., Landsman W.R., Lang M., Williams Ch.** Are IFRS-based and US GAAP-based accounting amounts comparable? // *Journal of Accounting and Economics*. – UK: Elsevier, 2013, Nr. 54(1), p. 68-93 - ISSN 0165-4101
4. **Bliekienė R., Stundžienė A.** Ekonomikos svyravimų įtaka įmonių veiklos rezultatams // *Verslas: teorija ir praktika*. – Vilnius: Vilniaus Gedimino technikos universitetas, 2012, Nr. 1, p. 5-17. – ISSN 1648-0627
5. **Christauskas Č., Kazlauskienė V.** Modernių veiklos vertinimo sistemų įtaka įmonės valdymui globalizacijos laikotarpiu // *Ekonomika ir vadyba*. – Kaunas: Kauno technologijos universitetas, 2009, Nr. 14, p. 715-722. – ISSN 1822-6515
6. **Christensen H.B., Nikolaev V.V.** Capital Versus Performance Covenants in Debt Contracts // *Journal of Accounting Research*. – UK: Wiley, 2012, Nr. 50(1), p. 75-116.- ISSN 1475-679X
7. **Cole R.A.** What Do We Know about the Capital Structure of Privately Held US Firms? Evidence from the Surveys of Small Business Finance // *Financial Management*. – UK: Wiley, 2013, Nr. 42(4), p. 777-813. – ISSN 1755-053X
8. **Čečkauskaitė S., Legenzova R.** Lietuvos akcinių bendrovių išorinio finansinio audito išvadų tyrimas // *Taikomoji ekonomika: sisteminiai tyrimai*.- Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2013, Nr.7(1), p. 157-176.- ISSN - 1822–7996
9. **Čečkutė L., Pabedinskaitė A.** Prognozavimo metodų taikymas versle informacinės visuomenės raidos sąlygomis // *Inžinerinė ekonomika*. Kaunas: Technologija, 2002, Nr. 1(27), p. 25-33. - ISSN 1392-2785
10. **Dagilienė L.** Finansinių vertinimo metodų tarpusavio priklausomybės tyrimas informacijos atskleidimo aspektu // *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*. - Šiauliai: Šiaulių universitetas, 2008, Nr. 4(13), p. 90-96. - ISSN1648-9098
11. **Das S., Shroff P.K., Zhang H.** Detection-Controlled Prediction of Accounting Irregularities: Channel Stuffing as an Illustrative Case (2012). <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1836742> [žiūrėta 2014 01 15]
12. **Demircan V., Yilmaz H., Koknaroglu H., Dernek Z., Gul M., Bal T.** Comparison of white and brown laying hen farms in terms of performance and profitability // *Macedonian Journal of*

Animal Science. – Macedonia: Institute of Animal Science, 2012, Nr. 2(1), p. 29–35. ISSN 1857 – 6907

13. **Dharmapala P.S., Edirisuriya P.** A classification method for banks' profitability using revised Thompson–Thrall profit ratios in DEA and cluster analysis with an application to South Asian banks // International Journal of Operational Research. - Australia: Inderscience Publishers, 2012, Nr. 15(2), p. 147-169. - ISSN 1745-7645

14. **Falope O.I., Ajilore O.T.** Working capital management and corporate profitability: evidence from panel data analysis of selected quoted companies in Nigeria // Research Journal of Business Management. – USA: Academic Journals Inc., 2009, Nr. 3, p. 73-84.- ISSN - 1819-193

15. **Fan Z.F., Fu B., Zhang X.** Research on Customer Segmentation Based on Profitability, Profit Growth Rate and Relationship Reliability // E-Business and E-Government (ICEE), 2010 International Conference on 7-9 May, 2010, p. 3133-3136.

<http://doi.ieeecomputersociety.org/10.1109/ICEE.2010.789> [žiūrėta 2014 01 02]

16. Finansinės analizės samprata (2009). <http://www.traders.lt/page.php?id=6283> [žiūrėta 2015 04 15]

17. Finansinių ataskaitų rengimas ir jų analizė (2011). Finansų ministerija. http://www.finmin.lt/finmin.lt/failai/apskaitos_reforma/KC/Seminaru_medziaga/FM-FAR_2011-11-29-I_dalis.pdf [žiūrėta 2015 04 15]

18. **Gabrevičienė A.** Bendroji statistika // Mokymo(si) rinkinys. – Marijampolė: Marijampolės kolegija, 2012, p. 39. - ISBN 978-609-422-066-1

19. **Gill A., Biger N., Mathur N.** The Relationship Between Working Capital Management And Profitability: Evidence From The United States // Business and Economics Journal, 2010, Nr. BEJ-10, p. 1-9. <http://astonjournals.com/bej> [žiūrėta 2014 01 02]

20. **Gudaitis T., Žagūnytė U.** Įmonių pelningumovertinimo sistemos teoriniai aspektai // Vadyba. – Klaipėda: Lietuvos verslo kolegija, 2013, Nr. 1(22), p. 89-95. – ISSN 1648-7974

21. **Hollister J., Shoaf V., Tully G.** The Effect Of Accounting Regime Characteristics On The Prediction Of Future Cash Flows: An International Comparison // International Business & Economics Research Journal. – UK: IJEER, 2008, Nr. 7(5), p. 15-30. – ISSN 1756-9850

22. **Huang Ch. F.** A hybrid stock selection model using genetic algorithms and support vector regression // Applied Soft Computing, 2012, Nr. 12, p. 807–818.

<http://dx.doi.org/10.1016/j.asoc.2011.10.009> [žiūrėta 2014 01 02]

23. Įmonių finansinė analizė. Rodiklių skaičiavimo metodika (2010). http://www.nasdaqomxbaltic.com/files/vilnius/leidiniai/Rodikliu_skaiciavimo_metodika-final.pdf [žiūrėta 2014 01 22]

24. **Jakubauskas J., Lukočienė V.** Statistikos pagrindai. - Vilnius: Biznio mašinų kompanija,

2007, p. 99. – ISBN 978-9955-701-71-2

25. **Janovič V.** Įmonių perspektyvinė finansinė analizė esant neapibrėžtumui // Business systems and economics.- Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2012, Nr. 2(1), p. 102-115. – ISSN 2029-8234

26. **Japertienė A. R. E.** Finansinė analizė. – Vilnius: Biznio mašinų kompanija, 2008. – 71 p. – ISBN 978-9955-888-22-2

27. **Jonuška M.** Fundamentalioji įmonių analizė (2012). VU studentų investicinis fondas. <http://www.vusif.lt/failai/paskaitos/sk/fundamentali2.pdf> [žiūrėta 2014 01 22]

28. **Karalevičienė J., Bužinskienė R.** Modernių bankroto modelių tinkamumo įvertinimas įmonių bankroto diagnozavimui // Vadyba. – Šiauliai: Šiaulių universitetas, 2012, Nr. 1(20), p. 45-53. –ISSN 1648-7974

29. **Kėdaitis V., Žilinskas E.** Lietuvos kredito unijų veiklos rizikingumo vertinimas // Lietuvos statistikos darbai.- Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas, 2013, Nr. 52 (1), p. 72–86. – ISSN 2029-7262

30. **Khizer A., Akhtar M.F., Ahmed H.Z.** Bank-Specific and Macroeconomic Indicators of Profitability - Empirical Evidence from the Commercial Banks of Pakistan // International Journal of Business and Social Science. - USA: IJBSR, 2011, Nr. 2(6), p. 235-242.- ISSN 2164-2559

31. **Krancevičiūtė R.** Įmonių bankroto analizė ir prognozavimas // Verslas XXI amžiuje. 15-osios Lietuvos jaunųjų mokslininkų konferencijos „Mokslas – Lietuvos ateitis“ 2012 metų teminės konferencijos straipsnių rinkinys. – Vilnius: VGTU, 2012, p.1-8. – ISSN 2029-7149

32. **Krivka A.** Research into the impact of the economic crisis on lithuanian industrines // Verslas: teorija ir praktika. - Vilnius: VGTU, 2013, Nr. 3, p. 188-199. – ISSN 1648-0627

33. **Lakis V.** Informacijos apie įmonę iškraipymo būdai ir padariniai // Informacijos mokslai. - Vilnius: Vilniaus universitetas, 2009, Nr. 49, p. 31-47.- ISSN 1392-0561

34. **Liaubienė R., Martirosianienė L.** Pelningumo rodiklių analizės problemos // Apskaitos ir finansų mokslas ir studijos: problemos ir perspektyvos. – Kauno raj.: ASU, 2008, Nr. JV91(6), p. 102-105- ISSN 2029-1175

35. **Mackevičius J.** Apgaulių gyvavimo ciklas ir sąlygos, didinančios jų atsiradimo riziką // Verslas: teorija ir praktika. – Vilnius: Vilniaus Gedimino technikos universitetas, 2012, Nr. 1, p. 50-56. – ISSN 1648-0627

36. **Mackevičius J.** Integruota įmonių bankrotų prognozavimo metodika // Verslo ir teisės aktualijos. – Vilnius: Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla, 2010, Nr. 5, p. 123-138. - ISSN 1822-9530

37. **Mackevičius J.** Ilgalaikio materialiojo turto kompleksinės analizės metodika // Verslas: teorija ir praktika.- Vilnius: Vilniaus Gedimino technikos universitetas, 2008, Nr. 9(4), p. 237-244. - ISSN 1648-0627
38. **Mackevičius J.** Įmonių veiklos analizė- informacijos rinkimo, tyrimo ir vertinimo sistema // Informacijos mokslai. – Vilnius: VU, 2008a, Nr. 46, p. 46-56. – ISSN 1392-0561
39. **Mackevičius J.** Finansinių santykinių rodiklių skaičiavimas ir grupavimas // Ekonomika. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2006 Nr. 75, p. 20-33.- ISSN 1392-1258
40. **Mackevičius J.** Įmonių veiklos rizikų rūšys ir jų vertinimo būtinumas // Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos. – Šiauliai: ŠU, 2005, Nr. 5, p. 34 - 46. – ISSN 1648-9098
41. **Mackevičius J., Molienė O., Poškaitė D.** Bendrojo pardavimo pelningumo kompleksinės analizės metodika // Ekonomika.- Vilnius: Vilniaus universitetas, 2008, Nr. 81, p. 74-90. – ISSN 1392-1258
42. **Mackevičius J., Molienė O., Poškaitė D.** Nuosavo kapitalo kompleksinės analizės metodika // Verslas: teorija ir praktika.- Vilnius: Vilniaus Gedimino technikos universitetas, 2007, Nr. VIII(2), p. 73-81. – ISSN 1648-0627
43. **Mackevičius J., Novikovas M.** Ūkio subjektų sąveika: „ištiestosios rankos“ principas ir jo įgyvendinimas // Viešasis administravimas. – Vilnius: Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacija, 2011, Nr. 3(31), p. 30-37.- ISSN1648-4541
44. **Mackevičius J. Rakšteliene A.** Altman modelių taikymas Lietuvos įmonių bankrotui prognozuoti // Pinigų studijos.- Vilnius: Lietuvos bankas, 2005, Nr. 1, p. 24 – 40. – ISSN 1392-2637
45. **Mathuva D.** The influence of working capital management components on corporate profitability: a survey on Kenyan listed firms // Research Journal of Business Management. – USA: Academic Journals Inc., 2009, Nr. 3, p. 1-11. – ISSN 1819-1932
46. **Molienė O.** Statistika. - Vilnius: Vilniaus verslo kolegija: UAB „Ciklonas“, 2004, p. 153. – ISBN 9955-497-42-4
47. **Oržekauskas P., Marčiulionytė M., Junevičius A.** Valstybinių verslo įmonių valdymo tobulinimo galimybės // Viešoji politika ir administravimas. –Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2013, Nr. 12(1), p. 36-49. – ISSN1648-2603
48. **Pabedinskaitė A.** Kiekybiniai sprendimų metodai. I dalis Koreliacinė regresinė analizė. Prognozavimas. -Vilnius: Technika, 2005, p. 102. – ISBN 9986-05-891-0
49. **Rabindra G.** Performance Evaluation of Nepal Life and LIC: A Comparative Analysis of Earnings and Profitability Indicators // Journal of Economics and Management, 2013, Nr. 1(1). <http://ssrn.com/abstract=2376028> [žiūrėta 2014 01 22]

50. **Rizvi S.N.Z., Malik S., Ziadi S.F.B.** Short Term and Long Term Impact of Sales Promotion on Organizations' Profitability: A Comparative Study between Convenience and Shopping Goods // *International Journal of Business and Management*. - Iran: IJMBR, 2012, Nr. 7(5), p. 247-255. – ISSN 2228-7027
51. **Rule N.O., Ambady N.** Face and fortune: Inferences of personality from Managing Partners' faces predict their law firms' financial success // *The Leadership Quarterly*. – UK: Elsevier, 2011, Nr. 22(4), p. 690 – 696. – ISSN 1048-9843
52. **Samaras G.D., Matsatsinis N.F., Zopounidis C.** A multicriteria DSS for stock evaluation using fundamental analysis // *European Journal of Operational Research*. – UK: Elsevier, 2008, Nr.187, p. 1380–1401. – ISSN 1435-246X
53. **Schaeck K., Cihak M.** Banking Competition and Capital Ratios // *European Financial Management*.- UK: Wiley, 2012, Nr. 18(5), p. 836-866. – ISSN 1468-036X
54. **Soininen J., Martikainen M., Puumalainen K., Kylaneiko K.** Entrepreneurial orientation: Growth and profitability of Finnish small- and medium-sized enterprises // *International Journal of Production Economics*.- UK: Elsevier, 2012, Nr. 14092), p. 614-621. – ISSN 0925-5273
55. **Šiaudytė G.** Akcinės bendrovės „Ūkio bankas“ finansinės veiklos analizė ir prognozavimas, 2011. <https://ojs.kauko.lt/index.php/stmd/article/downloadSuppFile/181/20> [žiūrėta 2014 12 17]
56. **Špicas R.** Kredito rizikos vertinimo modelis Lietuvos kredito unijoms: santykinų rodiklių ir jų analitinių kriterijų parinkimas // *Vadyba*. – Šiauliai: Šiaulių universitetas, 2013, Nr. 1(22), p. 135-142. –ISSN 1648-7974
57. **Špicas R., Nekrošiūtė G.** (2012). Įmonių kredito rizikos vertinimo modelių taikymas Lietuvos kredito unijose // *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*.- Šiauliai: Šiaulių universitetas, 2012, Nr. p. 120-132. – ISSN 1392-2785
58. **Švabovič M., Valkauskas R.** Smulkiojo ir vidutinio verslo finansinių rodiklių svorio bendrojo vidaus produkto struktūroje pokyčių analizė // *Verslas: teorija ir praktika*. – Vilnius: Vilniaus Gedimino technikos universitetas, 2012, Nr. 13(3), p. 234-241. – ISSN 1648-0627
59. Tarptautiniai vertinimo standartai (2011). http://www.atvi.lt/uploads/files/dir5/11_0.php [žiūrėta 2014 12 30]
60. **Toms J.S.** Calculating profit: A historical perspective on the development of capitalism // *Accounting Organizations and Society*. – UK: Elsevier, 2010, Nr. 35(2), p. 205-221.- ISSN 0361-3682
61. UAB „Alkesta“ informacija (2010). <http://www.alkesta.lt> [žiūrėta 2015 01 15]
62. UAB „Kamesta“ informacija (2013). <http://www.kamesta.lt/> [žiūrėta 2015 01 15]
63. UAB „Parama“ informacija (2006). <http://www.alytausparama.lt/> [žiūrėta 2015 01 15]

64. **Ushijima T., Yoshitaka F.** What Drives the Profitability of Japanese Multi-Business Corporations? A Variance Components Analysis // Journal of Japanese and International Economies, 2011, Nr. 4. <http://ssrn.com/abstract=1805516> [žiūrėta 2014 01 03]
65. **Valkauskas R., Mackevičius J.** Integruota įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų analizės metodika // Verslas: teorija ir praktika.- Vilnius: VGTU, 2010, Nr. 3, p. 213-221.- ISSN 1648-0627
66. **Young M.J., Thompson A.N., Currow M., Oldham C.M.** Whole-farm profit and the optimum maternal liveweight profile of Merino ewe flocks lambing in winter and spring are influenced by the effects of ewe nutrition on the progeny's survival and lifetime wool production // Animal Production Science. – Australia: Csiro Publishing, 2011, Nr. 51(9), p. 821-833. - ISSN 0816-1089
67. **Žilinskij G., Rutkauskas A.V.** Akcijų investicinių patrauklumu paremtas investicinio portfelio sudarymo modelis // Verslas: teorija ir praktika. – Vilnius: Vilniaus Gedimino technikos universitetas, 2012, Nr. 13(3), p. 242-252. – ISSN 1648-0627

Urbonavičienė A. *Įmonės pelningumo analizė ir prognozavimas*/ Finansų valdymo magistro baigiamasis darbas. Vadovas doc. dr. Daujotaitė D. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Ekonomikos ir finansų valdymo fakultetas, 2015

ANOTACIJA

Magistro baigiamajame darbe atlikta įmonės pelningumo analizė ir prognozavimas. Darbe apibrėžtos pelno ir pelningumo rodiklių sampratos, aptariama finansinės analizės reikšmė ir informacijos šaltiniai, atliekama pelną (pelningumą) lemiančių veiksnių ir pelno (pelningumo) vertinimo metodų analizė. Apžvelgti pelno ir pelningumo rodiklių prognozavimo teoriniai aspektai. Pristatyta prognozavimo samprata ir metodai, analizuojamas pelno ir pelningumo prognozavimo poreikis ir svarba įmonių veikloje. Pristatytos finansinių ataskaitų horizontalios ir vertikalios analizės, santykinų finansinių rodiklių tyrimo metodikos bei aptariami pelno ir pelningumo rodiklių prognozavimo metodai. Praktinėje dalyje pristatoma tyrimui pasirinkta įmonė UAB „Alkesta“. Pristatomi ir apskaičiuojami įmonės pelno ir pelningumo rodikliai, atliekamas gautų rezultatų palyginimas su pagrindinių konkurentų rinkoje (UAB „Parama“, UAB „Kamesta“) finansiniais rodikliais bei atliekama perspektyvinė šių rodiklių prognozė.

Pagrindiniai žodžiai: įmonė, pelningumo analizė, prognozavimas.

Urbonavičienė A. *Analysis and forecasting of profitability of a company/* Financial management master thesis. Supervisor doc. dr. Daujotaitė D – Vilnius: University of Mykolas Romeris, Department of Economics and Finance Management, 2015

ANNOTATION

The analysis and forecasting of profitability of a company have been presented in this master thesis. In the paper, the concepts of indices of profit and profitability have been defined, the importance of financial analysis as well as the sources of information discussed, the analysis of factors determining the profit (profitability) and methods for assessment of the profit (profitability) carried out. Theoretical aspects related to the forecasting of indices of profit and profitability have been reviewed. The concept and methods of the forecasting have been presented, the need for forecasting of profit and profitability as well as the importance of forecasting for the activities of companies have been analysed. Horizontal and vertical analyses of financial statements next to the methodologies used for the research of relative financial indices have been presented and the methods for forecasting of the indices of profit and profitability discussed. In the practical part, the company chosen for the research, UAB “Alkesta”, has been introduced. Besides, the indices of profit and profitability of the company have been presented and calculated, comparison of the received results with the financial indices of the key competitors in the market (UAB “Parama” and UAB “Kamesta”) has been performed as well as the long-term forecasting of these indices provided.

Key words: company, profit analysis, forecasting.

Urbonavičienė A. *Įmonės pelningumo analizė ir prognozavimas*/ Finansų valdymo magistro baigiamasis darbas. Vadovas doc. dr. Daujotaitė D. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Ekonomikos ir finansų valdymo fakultetas, 2015

SANTRAUKA

Globali ekonomika skatina spartų įmonių veiklos vystymą ir plėtrą. Tačiau šioje spartoje įmonės dažnai nepakankamai dėmesio skiria atskirų finansinių rodiklių, tokių kaip pelnas ir pelningumas analizei ir jų prognozavimui. Šių rodiklių analizė ir prognozavimas yra svarbūs kiekvienos įmonės veikloje, nes atskleidžia ne tik realią įmonės finansinę situaciją, bet ir padeda nustatyti įmonės veiklos tobulinimo kryptis. Darbe keliama problema - kokios yra galimos UAB „Alkesta“ pelno ir pelningumo rodiklių analizės ir prognozavimo alternatyvos, kurios būtų finansiškai naudingos įmonei ateityje? Tyrimo objektas - įmonių pelningumo analizė ir šių rodiklių prognozės. Tyrimo tikslas - įvertinti UAB „Alkesta“ pelno ir pelningumo rodiklius, gautus rezultatus palyginti su pagrindinių konkurentų rinkoje analogiškais rodikliais ir atlikti įmonės finansinių rodiklių perspektyvinę prognozę. Tyrimo uždaviniai: išanalizuoti pelno ir pelningumo rodiklių bei jų prognozavimo teorinius aspektus; pateikti pelningumo rodiklių vertinimo ir prognozavimo metodikas; įvertinti UAB „Alkesta“ pelno ir pelningumo rodiklius ir gautus rezultatus palyginti su pagrindinių konkurentų rinkoje analogiškais rodikliais; atlikti UAB „Alkesta“ pelno ir pelningumo rodiklių perspektyvų analizę. Tyrimo metodai: mokslinės literatūros ir kitų informacijos šaltinių analizė, lyginimo metodas, teorinės informacijos sintezė ir apibendrinimas, finansinių rodiklių analizė (horizontalioji ir vertikalioji pelno (nuostolių) ataskaitų analizė, pelningumo rodiklių analizė), prognozavimo metodai (pelno ir pelningumo rodiklių prognozavimas), duomenų lyginamoji analizė, grafinis duomenų atvaizdavimas, apibendrinimas.

UAB „Alkesta“ ir jos pagrindinių konkurentų horizontalioji pelno (nuostolių) ataskaitų analizė atskleidė, kad 2009-2013 metais didžiausiais pelno rodikliais pasižymėjo UAB „Alkesta“, mažiausiais – UAB „Kamesta“. Vertikalioji pelno (nuostolių) ataskaitų analizė atskleidė, kad visose tiriamose įmonėse pardavimo pajamų struktūra nuolat kito, tačiau neigiama linkme. Tai rodo, kad įmonės susidūrė su sunkumais kontroliuojant išlaidas. Veiklos sąnaudų sumažėjimas pastebimas UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“. Todėl galima teigti, kad įmonės kontroliavo veiklos sąnaudas jas mažinant. Pelningumo rodiklių analizė atskleidė, kad UAB „Alkesta“ ir UAB „Parama“ pasižymėjo pakankamai gerais rodikliais. Todėl galima teigti, kad įmonių veikla pakankamai efektyvi, jos sugeba uždirbti pelną, kontroliuoti pardavimo pajamas, pardavimo savikainą bei veiklos sąnaudas, pakankamai efektyviai valdomas įmonių turtas ir kapitalas. UAB „Kamesta“ šie rodikliai buvo prastesni. Tačiau vertinant tiriamas įmones pagal pelno ir pelningumo rodiklių pokyčius per visą analizuojamą laikotarpį, padidėjimai pastebimi tik UAB „Parama“. Taip pat pastebima, kad iš visų tiriamų įmonių UAB

„Parama“ analizuojamu laikotarpiu dirbo stabiliausiai. Todėl galima teigti, kad UAB „Alkesta“ pagrindinė konkurentė yra UAB „Parama“. UAB „Alkesta“ pelno (nuostolių) ir pelningumo rodiklių prognozė 2014 metams parodė, kad pastebimi nedideli rodiklių pokyčiai. Tačiau jie labai svarbūs įmonei, nes parodo, kad įmonės veiklos efektyvumas sumažės, įmonė susidurs su sunkumais kontroliuojant pardavimo pajamas, pardavimo savikainą bei veiklos sąnaudas ir gali patirti nuostolius.

Darbo pabaigoje pateikiamos apibendrinančios išvados ir siūlymai, literatūros sąrašas, anotacijos, santraukos ir priedai.

Urbonavičienė A. *Analysis and forecasting of profitability of a company/* Financial Management master thesis. Supervisor doc. dr. Daujotaitė D – Vilnius: University of Mykolas Romeris, Department of Economics and Finance Management, 2015

SUMMARY

The global economy serves as a stimulus for rapid development of activities of companies. However, insufficient attention is often paid by companies to the analysis and forecasting of different financial indices, such as profit and profitability indices, due to the rapid pace. The analysis and forecasting of such indices are important for the activities of any company as they not only reveal the actual financial position of companies, but also help to establish the directions for improvement of their activities. Problem presented in the paper - what are the potential alternatives for UAB “Alkesta” to analysis and forecasting of the indices of profit and profitability, which would bring financial benefit to the company in the future? Subject of the paper: analysis of profitability of companies and forecasting of the respective indices. Objective of the paper - to assess the indices of profit and profitability of UAB “Alkesta”, compare the received results with the respective indices of the key competitors in the market and present the long-term forecasting of the financial indices of the company. Tasks of the paper: to analyse theoretical aspects related to the indices of profit and profitability and forecasting of such indices; to present methodologies for assessment and forecasting of profitability indices; to assess the indices of profit and profitability of UAB “Alkesta” and compare the received results with the respective indices of the key competitors in the market; to carry out the analysis of perspectives concerning the indices of profit and profitability of UAB “Alkesta”. Methods used in the paper: analysis of scientific literature and other sources of information, method of comparison, synthesis and summary of theoretical information, analysis of financial indices (horizontal and vertical analysis of profit and loss statements, analysis of profitability indices), methods of forecasting (forecasting of the indices of profit and profitability), comparative analysis of data, graphical presentation of data, summary.

It has been revealed from the horizontal analysis of profit and loss statements of UAB “Alkesta” and its key competitors that the highest indices of profit during the period 2009 to 2013 belonged to UAB “Alkesta”, while the lowest ones to UAB “Kamesta”. The vertical analysis of profit and loss statements has shown that the structure of income from sales was changing in the negative direction in all the target companies. This indicates that the companies have encountered some difficulties in controlling their expenditure. The decrease of operating costs has been noticed with respect to UAB “Alkesta” and UAB “Parama”. Therefore, it can be stated that the companies were controlling their operating costs by decreasing them. The analysis of indices of profitability has shown that the indices of UAB “Alkesta” and UAB “Parama” were rather high. Therefore, it can be stated that the activity of these companies is rather effective; they manage to gain profit and control their income from

sales, control their sales cost and their operating costs; their assets and capital are managed in a sufficiently effective way. The respective indices of UAB “Kamesta” were worse. Nevertheless, when assessing the target companies on the basis of changes of the indices of profit and profitability during the entire period of analysis, it has been noted that only the indices of UAB “Parama” were improving. Besides, it has been noted that the most stable company of all the target companies during the period of analysis was UAB “Parama”. Thus, one can say that the major competitor for UAB “Alkesta” is UAB “Parama”. The forecasting of the indices of profit /loss and profitability of UAB “Alkesta” for 2014 has shown relatively small changes in the values of the indices. However, these changes are very important for the company as they show that the effectiveness of activity is going to decrease, the company is going to encounter some difficulties in controlling their income from sales, controlling their sales cost and operating costs and may experience losses.

The summary of conclusions as well as suggestions, bibliography, abstract, summary (the abstract and summary presented in the Lithuanian and English languages) and annexes have been provided at the end of the paper.

PRIEDAI

UAB „ALKESTA“ 2009-2013 METŲ HORIZONTALIOJI PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS ANALIZĖ

Straipsniai	Suma, Lt					Pokytis lyginant 2010 m. su 2009 m.		Pokytis lyginant 2011 m. su 2010 m.		Pokytis lyginant 2012 m. su 2011 m.		Pokytis lyginant 2013 m. su 2012 m.		Pokytis lyginant 2013 m. su 2009 m.	
	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.
PARDAVIMO PAJAMOS	102 357 606	113 316 989	157 712 515	128 127 357	81 397 868	46 729 489	57,41	29 585 158	23,09	-44 395 526	-28,15	-10 959 383	-9,67	20 959 738	25,75
PARDAVIMO SAVIKAINA	90 718 086	104 579 996	137 443 441	99 100 742	66 594 277	32 506 465	48,81	38 342 699	38,69	-32 863 445	-23,91	-13 861 910	-13,25	24 123 809	36,23
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	11 639 520	8 736 993	20 269 074	29 026 615	14 803 591	14 223 024	96,08	-8 757 541	-30,17	-11 532 081	-56,89	2 902 527	33,22	-3 164 071	-21,37
VEIKLOS SĄNAUDOS	11 629 761	11 437 051	15 518 687	14 928 090	12 153 185	2 774 905	22,83	590 597	3,96	-4 081 636	-26,30	192 710	1,68	-523 424	-4,31
Pardavimo	1 668 487	1 561 946	1 841 506	1 660 505	1 055 724	604 781	57,29	181 001	10,90	-279 560	-15,18	106 541	6,82	612 763	58,04
Bendrosios ir administracinės	9 961 274	9 875 105	13 677 181	13 267 585	11 097 461	2 170 124	19,56	409 596	3,09	-3 802 076	-27,80	86 169	0,87	-1 136 187	-10,24
TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	9 759	-2 700 058	4 750 387	14 098 525	2 650 406	11 448 119	431,94	-9 348 138	-66,31	-7 450 445	-156,84	2 709 817	-100,36	-2 640 647	-99,63
KITA VEIKLA	582 751	242 922	77 430	396 480	232 070	164 410	70,85	-319 050	-80,47	165 492	213,73	339 829	139,89	350 681	151,11
Pajamos	712 380	318 622	77 430	396 480	232 070	164 410	70,85	-319 050	-80,47	241 192	311,50	393 758	123,58	480 310	206,97
Sąnaudos	129 629	75 700	0	0	0	0	0	0	0	75 700		53 929	71,24	129 629	
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-263 192	-32 994	-270 410	-441 865	-768 441	326 576	-42,50	171 455	-38,80	237 416	-87,80	-230 198	697,70	505 249	-65,75
Pajamos	190 242	462 606	72 976	41 536	33 783	7 753	22,95	31 440	75,69	389 630	533,92	-272 364	-58,88	156 459	463,13
Sąnaudos	453 434	495 600	343 386	483 401	802 224	-318 823	-39,74	-140 015	-28,96	152 214	44,33	-42 166	-8,51	-348 790	-43,48
ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	329 318	-2 490 130	4 557 407	14 053 140	2 114 035	11 939 105	564,75	-9 495 733	-67,57	-7 047 537	-154,64	2 819 448	-113,22	-1 784 717	-84,42
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	329 318	-2 490 130	4 557 407	14 053 140	2 114 035	11 939 105	564,75	-9 495 733	-67,57	-7 047 537	-154,64	2 819 448	-113,22	-1 784 717	-84,42
PELNO MOKESTIS	117 642	-240 717	875 083	2 238 000	808 000	1 430 000	176,98	-1 362 917	-60,90	-1 115 800	-127,51	358 359	-148,87	-690 358	-85,44
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	211 676	-2 249 413	3 682 324	11 815 140	1 306 035	10 509 105	804,66	-8 132 816	-68,83	-5 931 737	-161,09	2 461 089	-109,41	-1 094 359	-83,79

2 PRIEDAS

UAB „ALKESTA“ 2009-2013 METŲ VERTIKALIOJI PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS ANALIZĖ

Straipsniai	2013 m.		2012 m.		2011 m.		2010 m.		2009 m.		Pokytis lyginant 2010 m. su 2009 m.	Pokytis lyginant 2011 m. su 2010 m.	Pokytis lyginant 2012 m. su 2011 m.	Pokytis lyginant 2013 m. su 2012 m.	Pokytis lyginant 2013 m. su 2009 m.
	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.
PARDAVIMO PAJAMOS	102 357 606	100,00	113 316 989	100,00	157 712 515	100,00	128 127 357	100,00	81 397 868	100,00					
PARDAVIMO SAVIKAINA	90 718 086	88,63	104 579 996	92,29	137 443 441	87,15	99 100 742	77,35	66 594 277	81,81	-4,47	9,80	5,14	-3,66	6,82
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	11 639 520	11,37	8 736 993	7,71	20 269 074	12,85	29 026 615	22,65	14 803 591	18,19	4,47	-9,80	-5,14	3,66	-6,82
VEIKLOS SĄNAUDOS	11 629 761	11,36	11 437 051	10,09	15 518 687	9,84	14 928 090	11,65	12 153 185	14,93	-3,28	-1,81	0,25	1,27	-3,57
Pardavimo	1 668 487	1,63	1 561 946	1,38	1 841 506	1,17	1 660 505	1,30	1 055 724	1,30	0,00	-0,13	0,21	0,25	0,33
Bendrosios ir administracinės	9 961 274	9,73	9 875 105	8,71	13 677 181	8,67	13 267 585	10,35	11 097 461	13,63	-3,28	-1,68	0,04	1,02	-3,90
TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	9 759	0,01	-2 700 058	-2,38	4 750 387	3,01	14 098 525	11,00	2 650 406	3,26	7,75	-7,99	-5,39	2,39	-3,25
KITA VEIKLA	582 751	0,57	242 922	0,21	77 430	0,05	396 480	0,31	232 070	0,29	0,02	-0,26	0,17	0,35	0,28
Pajamos	712 380	0,70	318 622	0,28	77 430	0,05	396 480	0,31	232 070	0,29	0,02	-0,26	0,23	0,41	0,41
Sąnaudos	129 629	0,13	75 700	0,07	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,07	0,06	0,13
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-263 192	-0,26	-32 994	-0,03	-270 410	-0,17	-441 865	-0,34	-768 441	-0,94	0,60	0,17	0,14	-0,23	0,69
Pajamos	190 242	0,19	462 606	0,41	72 976	0,05	41 536	0,03	33 783	0,04	-0,01	0,01	0,36	-0,22	0,14
Sąnaudos	453 434	0,44	495 600	0,44	343 386	0,22	483 401	0,38	802 224	0,99	-0,61	-0,16	0,22	0,01	-0,54
ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	329 318	0,32	-2 490 130	-2,20	4 557 407	2,89	14 053 140	10,97	2 114 035	2,60	8,37	-8,08	-5,09	2,52	-2,28
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	329 318	0,32	-2 490 130	-2,20	4 557 407	2,89	14 053 140	10,97	2 114 035	2,60	8,37	-8,08	-5,09	2,52	-2,28
PELNO MOKESTIS	117 642	0,11	-240 717	-0,21	875 083	0,55	2 238 000	1,75	808 000	0,99	0,75	-1,19	-0,77	0,33	-0,88
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	211 676	0,21	-2 249 413	-1,99	3 682 324	2,33	11 815 140	9,22	1 306 035	1,60	7,62	-6,89	-4,32	2,19	-1,40

3 PRIEDAS

UAB „ALKESTA“ 2009-2013 METŲ PELNINGUMO RODIKLIŲ ANALIZĖ

Rodikliai	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.	Pokytis lyginant 2013 m. su 2012 m.	Pokytis lyginant 2012 m. su 2011 m.	Pokytis lyginant 2011 m. su 2010 m.	Pokytis lyginant 2010 m. su 2009 m.	Pokytis lyginant 2013 m. su 2009 m.
Bendrasis pelningumas	11,37	7,71	12,85	22,65	18,19	3,66	-5,14	-9,80	4,47	-6,82
Veiklos pelningumas	0,01	-2,38	3,01	11,00	3,26	2,39	-5,39	-7,99	7,75	-3,25
Grynasis pelningumas	0,21	-1,99	2,33	9,22	1,60	2,19	-4,32	-6,89	7,62	-1,40
Ilgalaikio turto pelningumas	0,60	-7,93	11,87	36,67	4,67	8,52	-19,79	-24,80	32,00	-4,08
Trumpalaikio turto pelningumas	0,37	-3,93	5,83	25,95	2,63	4,30	-9,76	-20,12	23,32	-2,26
Viso turto pelningumas	0,23	-2,63	3,91	15,20	1,68	2,86	-6,54	-11,29	13,51	-1,46
Nuosavo kapitalo pelningumas	0,34	-3,59	5,51	18,37	2,47	3,92	-9,09	-12,87	15,90	-2,13
Akcinio kapitalo pelningumas	0,82	-8,67	14,19	45,55	5,03	9,49	-22,87	-31,35	40,51	-4,22
Pastovaus kapitalo pelningumas	0,34	-3,59	5,51	18,37	2,47	3,92	-9,09	-12,87	15,91	-2,13

4 PRIEDAS

UAB „ALKESTA“ 2009-2013 METŲ BALANSO DUOMENYS

Straipsniai	Suma, Lt				
	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.
ILGALAIKIS TURTA	35 540 520	28 381 515	31 027 629	32 219 389	27 954 434
<i>Nematerialusis turtas</i>	<i>46 412</i>	<i>36 571</i>	<i>28 068</i>	<i>14 668</i>	<i>34 234</i>
Programinė įranga	46 412	36 571	28 068	14 668	34 234
Materialusis turtas	21 472 199	23 730 677	25 580 508	26 187 157	27 478 311
Žemė	765 082	764 191	719 406	659 879	659 879
Pastatai ir statiniai	11 731 103	9 277 405	10 531 585	11 581 191	12 383 235
Mašinos ir įrengimai	3 201 461	3 587 815	4 558 580	5 479 149	7 202 778
Transporto priemonės	3 160 864	3 878 530	4 085 497	3 943 410	3 692 579
Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	1 000 878	1 069 422	1 024 972	691 319	967 167
Nebaigta statyba	1 483 478	4 782 455	4 412 116	3 561 097	2 325 856
Kitas materialusis turtas	0	222 600	81 166	85 000	41 779
Investicinis turtas	129 333	148 259	167 186	186 112	205 038
Finansinis turtas	13 626 836	4 167 928	4 709 020	5 791 204	280 281
Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones	10 370 000	370 000	370 000	370 000	270 000
Po vienerių metų gautinos sumos	3 246 555	3 787 647	4 328 739	5 410 923	0
Kitas finansinis turtas	10 281	10 281	10 281	10 281	10 281
Kitas ilgalaikis turtas	395 073	446 339	710 033	226 360	161 608
Atidėtojo mokesčio turtas	208 374	326 015	186 308	203 360	124 808
Kitas ilgalaikis turtas	186 699	120 324	523 725	23 000	36 800
TRUMPALAIKIS TURTA	57 404 037	57 166 976	63 182 673	45 526 584	49 637 953
<i>Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys</i>	<i>25 930 801</i>	<i>20 153 692</i>	<i>13 722 814</i>	<i>11 034 274</i>	<i>8 649 009</i>
Atsargos	16 713 037	17 200 772	11 853 694	9 826 359	7 632 768
Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	11 782 554	14 343 158	9 374 941	7 371 619	5 581 905
Pagaminta produkcija	2 989 078	1 840 355	1 002 220	623 297	672 656
Pirktos prekės, skirtos perparduoti	1 941 405	1 017 259	1 476 533	1 831 443	1 378 207
Išankstiniai apmokėjimai	9 217 764	2 952 920	1 869 120	1 207 915	1 016 241
Per vienerius metus gautinos sumos	31 200 468	33 955 983	46 637 515	22 805 056	39 566 088
Pirkėjų įsiskolinimas	29 896 660	32 695 183	43 197 849	22 756 479	37 560 516
Kitos gautinos sumos	1 303 808	1 260 800	3 439 666	48 577	2 005 572
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	272 768	3 057 301	2 822 344	11 687 254	1 422 856
TURTO IŠ VISO	92 944 557	85 548 491	94 210 302	77 745 973	77 592 387

Straipsniai	Suma, Lt				
	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.
NUOSAVAS KAPITALAS	62 943 378	62 731 701	66 888 728	64 309 330	52 895 253
<i>Kapitalas</i>	<i>-5 182 740</i>	<i>-5 182 740</i>	<i>-5 182 740</i>	<i>-5 182 740</i>	<i>-5 182 740</i>
Įstatinis (pasirašytasis)	25 941 000	25 941 000	25 941 000	25 941 000	25 941 000
Savoms akcijos (-)	-31 123 740	-31 123 740	-31 123 740	-31 123 740	-31 123 740
Rezervai	34 385 986	34 688 740	35 203 740	36 698 244	11 724 372
Privalomasis	2 600 000	2 600 000	2 600 000	5 204 504	2 602 252
Savoms akcijoms įsigyti	31 123 740	31 123 740	31 123 740	31 123 740	7 872 120
Kiti rezervai	662 246	965 000	1 480 000	370 000	1 250 000
Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	33 740 132	33 225 701	36 867 728	32 793 826	46 353 621
Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	211 676	-2 249 413	3 682 324	11 815 140	1 306 033
Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	33528456	35 475 114	33 185 404	20 978 686	45 047 588
MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	30 001 179	22 816 790	27 321 574	13 436 643	24 697 134
<i>Po vienerių metų mokėtinos sumos ir įsipareigojimai</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>50 075</i>
Finansinės skolos	0	0	0	0	50 075
Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai	0	0	0	0	50 075
Per vienerius metus mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	30 001 179	22 816 790	27 321 574	13 436 643	24 647 059
Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	0	0	0	0	160 213
Finansinės skolos	8 400 076	215 000	0	0	12 131 520
Kredito įstaigoms	8 400 076	215 000	0	0	12 131 520
Skolos tiekėjams	8 870 256	13 740 370	17 732 385	3 808 419	4 703 163
Gauti išankstiniai apmokėjimai	1 594 811	2 186 338	2 233 249	2 038 886	723 131
Pelno mokesčio įsipareigojimai	0	0	0	441 552	0
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	4 129 270	3 867 448	5 807 419	5 749 915	5 039 861
Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	7 006 766	2 807 634	1 548 521	1 397 871	1 889 171
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	92 944 557	85 548 491	94 210 302	77 745 973	77 592 387

UAB „PARAMA“ 2009-2013 METŲ HORIZONTALIOJI PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS ANALIZĖ

Straipsniai	Suma, Lt					Pokytis lyginant 2010 m. su 2009 m.		Pokytis lyginant 2011 m. su 2010 m.		Pokytis lyginant 2012 m. su 2011 m.		Pokytis lyginant 2013 m. su 2012 m.		Pokytis lyginant 2013 m. su 2009 m.	
	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.
	PARDAVIMO PAJAMOS	41 441 585	47 645 725	54 548 851	46 658 248	25 110 826	21 547 422	85,81	7 890 603	16,91	-6 903 126	-12,65	-6 204 140	-13,02	16 330 759
PARDAVIMO SAVIKAINA	32 718 804	36 970 647	45 965 628	37 458 293	16 451 127	21 007 166	127,69	8 507 335	22,71	-8 994 981	-19,57	-4 251 843	-11,50	16 267 677	98,88
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	8 722 781	10 675 078	8 583 223	9 199 955	8 659 699	540 256	6,24	-616 732	-6,70	2 091 855	24,37	-1 952 297	-18,29	63 082	0,73
VEIKLOS SĄNAUDOS	7 752 160	8 154 847	10 044 378	8 528 247	8 113 981	414 266	5,11	1 516 131	17,78	-1 889 531	-18,81	-402 687	-4,94	-361 821	-4,46
Pardavimo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bendrosios ir administracinės	7 752 160	8 154 847	10 044 378	8 528 247	8 113 981	414 266	5,11	1 516 131	17,78	-1 889 531	-18,81	-402 687	-4,94	-361 821	-4,46
TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	970 621	2 520 231	-1 461 155	671 708	545 718	125 990	23,09	-2 132 863	-317,53	3 981 386	-272,48	-1 549 610	-61,49	424 903	77,86
KITA VEIKLA	677 340	886 863	183 222	123 783	31 708	92 075	290,38	59 439	48,02	703 641	384,04	-209 523	-23,63	645 632	2036,18
Pajamos	862 371	1 170 747	227 966	174 368	92 983	81 385	87,53	53 598	30,74	942 781	413,56	-308 376	-26,34	769 388	827,45
Sąnaudos	185 031	283 884	44 744	50 585	61 275	-10 690	-17,45	-5 841	-11,55	239 140	534,46	-98 853	-34,82	123 756	201,97
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	1 795 973	1 231 378	1 991 117	944 223	337 644	606 579	179,65	1 046 894	110,87	-759 739	-38,16	564 595	45,85	1 458 329	431,91
Pajamos	3 870 182	2 918 611	3 041 453	1 157 982	361 453	796 529	220,37	1 883 471	162,65	-122 842	-4,04	951 571	32,60	3 508 729	970,73
Sąnaudos	2 074 209	1 687 233	1 050 336	213 759	23 809	189 950	797,81	836 577	391,36	636 897	60,64	386 976	22,94	2 050 400	8611,87
ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	3 443 934	4 638 472	713 184	1 739 714	915 070	824 644	90,12	-1 026 530	-59,01	3 925 288	550,39	-1 194 538	-25,75	2 528 864	276,36
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	3 443 934	4 638 472	713 184	1 739 714	915 070	824 644	90,12	-1 026 530	-59,01	3 925 288	550,39	-1 194 538	-25,75	2 528 864	276,36
PELNO MOKESTIS	292 587	561 601	33 105	128 430	184 042	-55 612	-30,22	-95 325	-74,22	528 496	1596,42	-269 014	-47,90	108 545	58,98
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	3 151 347	4 076 871	680 079	1 611 284	731 028	880 256	120,41	-931 205	-57,79	3 396 792	499,47	-925 524	-22,70	2 420 319	331,08

6 PRIEDAS

UAB „PARAMA“ 2009-2013 METŲ VERTIKALIOJI PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS ANALIZĖ

Straipsniai	2013 m.		2012 m.		2011 m.		2010 m.		2009 m.		Pokytis lyginant 2010 m. su 2009 m.	Pokytis lyginant 2011 m. su 2010 m.	Pokytis lyginant 2012 m. su 2011 m.	Pokytis lyginant 2013 m. su 2012 m.	Pokytis lyginant 2013 m. su 2009 m.
	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.
PARDAVIMO PAJAMOS	41 441 585	100,00	47 645 725	100,00	54 548 851	100,00	46 658 248	100,00	25 110 826	100,00					
PARDAVIMO SAVIKAINA	32 718 804	78,95	36 970 647	77,59	45 965 628	84,27	37 458 293	80,28	16 451 127	65,51	14,77	3,98	-6,67	1,36	13,44
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	8 722 781	21,05	10 675 078	22,41	8 583 223	15,73	9 199 955	19,72	8 659 699	34,49	-14,77	-3,98	6,67	-1,36	-13,44
VEIKLOS SĄNAUDOS	7 752 160	18,71	8 154 847	17,12	10 044 378	18,41	8 528 247	18,28	8 113 981	32,31	-14,03	0,14	-1,30	1,59	-13,61
Pardavimo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bendrosios ir administracinės TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	7 752 160	18,71	8 154 847	17,12	10 044 378	18,41	8 528 247	18,28	8 113 981	32,31	-14,03	0,14	-1,30	1,59	-13,61
970 621	2,34	2 520 231	5,29	-1 461 155	-2,68	671 708	1,44	545 718	2,17		-0,73	-4,12	7,97	-2,95	0,17
KITA VEIKLA	677 340	1,63	886 863	1,86	183 222	0,34	123 783	0,27	31 708	0,13	0,14	0,07	1,53	-0,23	1,51
Pajamos	862 371	2,08	1 170 747	2,46	227 966	0,42	174 368	0,37	92 983	0,37	0,00	0,04	2,04	-0,38	1,71
Sąnaudos	185 031	0,45	283 884	0,60	44 744	0,08	50 585	0,11	61 275	0,24	-0,14	-0,03	0,51	-0,15	0,20
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	1 795 973	4,33	1 231 378	2,58	1 991 117	3,65	944 223	2,02	337 644	1,34	0,68	1,63	-1,07	1,75	2,99
Pajamos	3 870 182	9,34	2 918 611	6,13	3 041 453	5,58	1 157 982	2,48	361 453	1,44	1,04	3,09	0,55	3,21	7,90
Sąnaudos	2 074 209	5,01	1 687 233	3,54	1 050 336	1,93	213 759	0,46	23 809	0,09	0,36	1,47	1,62	1,46	4,91
IPRAŠTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	3 443 934	8,31	4 638 472	9,74	713 184	1,31	1 739 714	3,73	915 070	3,64	0,08	-2,42	8,43	-1,43	4,67
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	3 443 934	8,31	4 638 472	9,74	713 184	1,31	1 739 714	3,73	915 070	3,64	0,08	-2,42	8,43	-1,43	4,67
PELNO MOKESTIS	292 587	0,71	561 601	1,18	33 105	0,06	128 430	0,28	184 042	0,73	-0,46	-0,21	1,12	-0,47	-0,03
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	3 151 347	7,60	4 076 871	8,56	680 079	1,25	1 611 284	3,45	731 028	2,91	0,54	-2,21	7,31	-0,95	4,69

7 PRIEDAS

UAB „PARAMA“ 2009-2013 METŲ PELNINGUMO RODIKLIŲ ANALIZĖ

Rodikliai	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.	Pokytis lyginant 2013 m su 2012 m	Pokytis lyginant 2012 m su 2011 m	Pokytis lyginant 2011 m su 2010 m	Pokytis lyginant 2010 m su 2009 m	Pokytis lyginant 2013 m su 2009 m
Bendrasis pelningumas	21,05	22,41	15,73	19,72	34,49	-1,36	6,67	-3,98	-14,77	-13,44
Veiklos pelningumas	2,34	5,29	-2,68	1,44	2,17	-2,95	7,97	-4,12	-0,73	0,17
Grynasis pelningumas	7,60	8,56	1,25	3,45	2,91	-0,95	7,31	-2,21	0,54	4,69
Ilgalaikio turto pelningumas	6,19	7,34	3,86	7,88	3,37	-1,15	3,49	-4,02	4,51	2,82
Trumpalaikio turto pelningumas	8,51	11,53	1,17	3,85	3,76	-3,02	10,36	-2,68	0,09	4,75
Viso turto pelningumas	3,58	4,49	0,90	2,58	1,78	-0,90	3,59	-1,69	0,81	1,81
Nuosavo kapitalo pelningumas	8,65	11,00	1,99	4,66	2,13	-2,36	9,02	-2,68	2,54	6,52
Akcinio kapitalo pelningumas	126,05	163,07	27,20	64,45	29,24	-37,02	135,87	-37,25	35,21	96,81
Pastovaus kapitalo pelningumas	4,14	5,06	1,08	3,31	2,12	-0,92	3,98	-2,23	1,19	2,02

8 PRIEDAS

UAB „PARAMA“ 2009-2013 METŲ BALANSO DUOMENYS

Straipsniai	Suma, Lt				
	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.
ILGALAIKIS TURTAS	50 916 169	55 511 318	17 626 216	20 451 458	21 674 092
<i>Nematerialusis turtas</i>	<i>4</i>	<i>3 920</i>	<i>11 237</i>	<i>19 550</i>	<i>2 610</i>
Programinė įranga	4	3 920	11 237	19 550	2 610
<i>Materialusis turtas</i>	<i>6 732 547</i>	<i>6 937 362</i>	<i>8 470 088</i>	<i>10 236 027</i>	<i>11 820 601</i>
Žemė	698 153	423 564	293 597	293 597	293 597
Pastatai ir statiniai	2 580 152	3 129 392	3 741 667	4 004 789	4 433 955
Mašinos ir įrengimai	2 190 845	1 897 088	2 835 077	3 579 897	3 835 858
Transporto priemonės	933 837	1 164 010	1 202 043	1 725 338	2 591 740
Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	63 839	56 217	125 381	198 296	232 873
Nebaigta statyba	244 053	244 053	244 053	387 747	387 747
Kitas materialusis turtas	21668	23 038	28 270	46 363	44 831
Finansinis turtas	44 183 618	48 570 036	9 144 891	10 195 881	9 850 881
Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones	6 203 948	6 203 948	6 203 948	7 254 938	6 909 938
Paskolos asocijuotoms ir dukterinėms įmonėms	2 756 443	2 756 443	2 756 443	2 756 443	2 756 443
Po vienerių metų gautinos sumos	35 223 227	39 609 645	0	0	0
Kitas finansinis turtas	0	0	184 500	184 500	184 500
TRUMPALAIKIS TURTAS	37 039 532	35 356 082	58 260 993	41 896 326	19 466 355
<i>Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys</i>	<i>3 090 425</i>	<i>2 753 829</i>	<i>2 453 349</i>	<i>2 553 754</i>	<i>2 528 263</i>
Atsargos	2 543 899	2 043 894	1 919 501	1 802 125	2 004 339
Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	2 516 789	2 016 784	1 892 391	1 796 583	1 998 797
Pirktos prekės, skirtos perparduoti	27 110	27 110	27 110	5 542	5 542
Išankstiniai apmokėjimai	546 526	709 935	533 848	751 629	523 924
<i>Per vienerius metus gautinos sumos</i>	<i>16 954 735</i>	<i>15 930 518</i>	<i>42 889 847</i>	<i>28 596 960</i>	<i>11 999 642</i>
Pirkėjų įsiskolinimas	16 005 732	15 483 797	42 064 622	27 600 875	11 656 253
Kitos gautinos sumos	949 003	446 721	825 225	996 085	343 389
Kitas trumpalaikis turtas	7 707 565	8 208 652	8 409 740	3 900 000	2 315 958
Terminuoti indėliai	3 507 565	4 008 652	4 509 740	0	2 000 000
Kitas trumpalaikis turtas	4 200 000	4 200 000	3 900 000	3 900 000	315 958
P pinigai ir pinigų ekvivalentai	9 286 807	8 463 083	4 508 057	6 845 612	2 622 492
TURTO IŠ VISO	87 955 701	90 867 400	75 887 209	62 347 784	41 140 447

Straipsniai	Suma, Lt				
	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.
NUOSAVAS KAPITALAS	36 451 560	37 050 213	34 223 342	34 543 263	34 351 979
<i>Kapitalas</i>	<i>2 500 000</i>	<i>2 500 000</i>	<i>2 500 000</i>	<i>2 500 000</i>	<i>2 500 000</i>
Istatinis (pasirašytasis)	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
<i>Rezervai</i>	<i>250 000</i>	<i>250 000</i>	<i>250 000</i>	<i>250 000</i>	<i>250 000</i>
Privalomasis	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
<i>Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)</i>	<i>33 701 560</i>	<i>34 300 213</i>	<i>31 473 342</i>	<i>31 793 263</i>	<i>31 601 979</i>
Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	3 151 347	4 076 871	-319 921	191 284	-4 674 377
Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	30550213	30 223 342	31 793 263	31 601 979	36 276 356
DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	221 282	276 601	331 920	775 306	1 380 267
MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	44 032 577	53 530 586	41 331 947	27 029 215	5 408 201
<i>Po vienerių metų mokėtinos sumos ir įsipareigojimai</i>	<i>39 612 174</i>	<i>43 462 359</i>	<i>28 600 772</i>	<i>14 125 720</i>	<i>73 141</i>
Finansinės skolos	39 612 174	43 462 359	28 600 772	14 125 720	73 141
Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai	0	0	0	21 754	73 141
Kredito įstaigoms	36 289 333	39 674 713	24 272 033	14 103 966	0
Skolos tiekėjams	3 322 841	3 787 646	4 328 739	0	0
<i>Per vienerius metus mokėtinos sumos ir įsipareigojimai</i>	<i>4 420 403</i>	<i>10 068 227</i>	<i>12 731 175</i>	<i>12 903 495</i>	<i>5 335 060</i>
Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	0	0	21 787	51 147	49 514
Finansinės skolos	2 329 274	3 214 562	1 249 002	700 000	0
Kredito įstaigoms	2 329 274	3 214 562	1 249 002	700 000	0
Skolos tiekėjams	0	6 169 509	9 755 924	11 353 096	4 886 605
Gauti išankstiniai apmokėjimai	1 125 517	0	356	135 133	4 114
Pelno mokesčio įsipareigojimai	0	61601	0	0	0
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	31 903	50 620	160 350	6 862	11 735
Atidėjiniai	250 267	238 588	489 389	281 335	244 448
Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	683 442	333 347	1 054 367	375 922	138 644
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	80 705 419	90 857 400	75 887 209	62 347 784	41 140 447

UAB „KAMESTA“ 2009-2013 METŲ HORIZONTALIOJI PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS ANALIZĖ

Straipsniai	Suma, Lt					Pokytis lyginant 2010 m. su 2009 m.		Pokytis lyginant 2011 m. su 2010 m.		Pokytis lyginant 2012 m. su 2011 m.		Pokytis lyginant 2013 m. su 2012 m.		Pokytis lyginant 2013 m. su 2009 m.	
	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.	Suma, Lt	Proc.
PARDAVIMO PAJAMOS	56 827 768	60 024 316	46 335 675	47 873 535	55 272 265	-7 398 730	-13,39	-1 537 860	-3,21	13 688 641	29,54	-3 196 548	-5,33	1 555 503	2,81
PARDAVIMO SAVIKAINA	57 202 173	56 108 661	42 148 373	41 744 874	48 748 640	-7 003 766	-14,37	403 499	0,97	13 960 288	33,12	1 093 512	1,95	8 453 533	17,34
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-374 405	3 915 655	4 187 302	6 128 661	6 523 625	-394 964	-6,05	-1 941 359	-31,68	-271 647	-6,49	-4 290 060	-109,56	-6 898 030	-105,74
VEIKLOS SĄNAUDOS	5 189 820	4 286 599	3 895 625	3 760 343	3 928 430	-168 087	-4,28	135 282	3,60	390 974	10,04	903 221	21,07	1 261 390	32,11
Pardavimo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bendrosios ir administracinės	5 189 820	4 286 599	3 895 625	3 760 343	3 928 430	-168 087	-4,28	135 282	3,60	390 974	10,04	903 221	21,07	1 261 390	32,11
TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-5 564 225	-370 944	291 677	2 368 318	2 595 195	-226 877	-8,74	-2 076 641	-87,68	-662 621	-227,18	-5 193 281	1400,02	-8 159 420	-314,40
KITA VEIKLA	5 325 674	524 704	645 975	249 642	174 214	75 428	43,30	396 333	158,76	-121 271	-18,77	4 800 970	914,99	5 151 460	2956,97
Pajamos	5 458 917	633 493	913 736	299 454	281 835	17 619	6,25	614 282	205,13	-280 243	-30,67	4 825 424	761,72	5 177 082	1836,92
Sąnaudos	133 243	108 789	267 761	49 812	107 621	-57 809	-53,72	217 949	437,54	-158 972	-59,37	24 454	22,48	25 622	23,81
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	412 267	23 765	-711 244	-1 430 921	-1 560 176	129 255	-8,28	719 677	-50,29	735 009	-103,34	388 502	1634,77	1 972 443	-126,42
Pajamos	1 086 969	852 704	6 610	104 830	46 327	58 503	126,28	-98 220	-93,69	846 094	12800,21	234 265	27,47	1 040 642	2246,30
Sąnaudos	674 702	828 939	717 854	1 535 751	1 606 503	-70 752	-4,40	-817 897	-53,26	111 085	15,47	-154 237	-18,61	-931 801	-58,00
ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	173 716	177 525	226 408	1 187 039	1 209 233	-22 194	-1,84	-960 631	-80,93	-48 883	-21,59	-3 809	-2,15	-1 035 517	-85,63
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	173 716	177 525	226 408	1 187 039	1 209 233	-22 194	-1,84	-960 631	-80,93	-48 883	-21,59	-3 809	-2,15	-1 035 517	-85,63
PELNO MOKESTIS	-9 000	-35 000	-77 000	147 303	144 026	3 277	2,28	-224 303	-152,27	42 000	-54,55	26 000	-74,29	-153 026	-106,25
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	182 716	212 525	303 408	1 039 736	1 065 207	-25 471	-2,39	-736 328	-70,82	-90 883	-29,95	-29 809	-14,03	-882 491	-82,85

10 PRIEDAS

UAB „KAMESTA“ 2009-2013 METŲ VERTIKALIOJI PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS ANALIZĖ

Straipsniai	2013 m.		2012 m.		2011 m.		2010 m.		2009 m.		Pokytis lyginant 2010 m. su 2009 m.	Pokytis lyginant 2011 m. su 2010 m.	Pokytis lyginant 2012 m. su 2011 m.	Pokytis lyginant 2013 m. su 2012 m.	Pokytis lyginant 2013 m. su 2009 m.
	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Lt	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.
PARDAVIMO PAJAMOS	56 827 768	100,00	60 024 316	100,00	46 335 675	100,00	47 873 535	100,00	55 272 265	100,00					
PARDAVIMO SAVIKAINA	57 202 173	100,66	56 108 661	93,48	42 148 373	90,96	41 744 874	87,20	48 748 640	88,20	-1,00	3,76	2,51	7,18	12,46
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-374 405	-0,66	3 915 655	6,52	4 187 302	9,04	6 128 661	12,80	6 523 625	11,80	1,00	-3,76	-2,51	-7,18	-12,46
VEIKLOS SĄNAUDOS	5 189 820	9,13	4 286 599	7,14	3 895 625	8,41	3 760 343	7,85	3 928 430	7,11	0,75	0,55	-1,27	1,99	2,03
Pardavimo	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bendrosios ir administracinės TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	5 189 820	9,13	4 286 599	7,14	3 895 625	8,41	3 760 343	7,85	3 928 430	7,11	0,75	0,55	-1,27	1,99	2,03
-5 564 225	-9,79	-370 944	-0,62	291 677	0,63	2 368 318	4,95	2 595 195	4,70	0,25	-4,32	-1,25	-9,17	-14,49	
KITA VEIKLA	5 325 674	9,37	524 704	0,87	645 975	1,39	249 642	0,52	174 214	0,32	0,21	0,87	-0,52	8,50	9,06
Pajamos	5 458 917	9,61	633 493	1,06	913 736	1,97	299 454	0,63	281 835	0,51	0,12	1,35	-0,92	8,55	9,10
Sąnaudos	133 243	0,23	108 789	0,18	267 761	0,58	49 812	0,10	107 621	0,19	-0,09	0,47	-0,40	0,05	0,04
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	412 267	0,73	23 765	0,04	-711 244	-1,53	-1 430 921	-2,99	-1 560 176	-2,82	-0,17	1,45	1,57	0,69	3,55
Pajamos	1 086 969	1,91	852 704	1,42	6 610	0,01	104 830	0,22	46 327	0,08	0,14	-0,20	1,41	0,49	1,83
Sąnaudos	674 702	1,19	828 939	1,38	717 854	1,55	1 535 751	3,21	1 606 503	2,91	0,30	-1,66	-0,17	-0,19	-1,72
ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	173 716	0,31	177 525	0,30	226 408	0,49	1 187 039	2,48	1 209 233	2,19	0,29	-1,99	-0,19	0,01	-1,88
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	173 716	0,31	177 525	0,30	226 408	0,49	1 187 039	2,48	1 209 233	2,19	0,29	-1,99	-0,19	0,01	-1,88
PELNO MOKESTIS	-9 000	-0,02	-35 000	-0,06	-77 000	-0,17	147 303	0,31	144 026	0,26	0,05	-0,47	0,11	0,04	-0,28
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	182 716	0,32	212 525	0,35	303 408	0,65	1 039 736	2,17	1 065 207	1,93	0,24	-1,52	-0,30	-0,03	-1,61

11 PRIEDAS

UAB „KAMESTA“ 2009-2013 METŲ PELNINGUMO RODIKLIŲ ANALIZĖ

Rodikliai	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.	Pokytis lyginant 2013 m su 2012 m	Pokytis lyginant 2012 m su 2011 m	Pokytis lyginant 2011 m su 2010 m	Pokytis lyginant 2010 m su 2009 m	Pokytis lyginant 2013 m su 2009 m
Bendrasis pelningumas	-0,66	6,52	9,04	12,80	11,80	-7,18	-2,51	-3,76	1,00	-12,46
Veiklos pelningumas	-9,79	-0,62	0,63	4,95	4,70	-9,17	-1,25	-4,32	0,25	-14,49
Grynasis pelningumas	0,32	0,35	0,65	2,17	1,93	-0,03	-0,30	-1,52	0,24	-1,61
Ilgalaikio turto pelningumas	0,43	0,56	0,83	2,69	2,46	-0,12	-0,28	-1,86	0,23	-2,03
Trumpalaikio turto pelningumas	0,50	0,49	0,82	3,45	3,23	0,01	-0,33	-2,63	0,22	-2,72
Viso turto pelningumas	0,23	0,26	0,41	1,51	1,40	-0,03	-0,15	-1,10	0,11	-1,16
Nuosavo kapitalo pelningumas	0,45	0,51	0,73	2,46	2,52	-0,06	-0,22	-1,73	-0,07	-2,08
Akcinio kapitalo pelningumas	1,75	2,04	2,91	9,96	10,20	-0,29	-0,87	-7,05	-0,24	-8,45
Pastovaus kapitalo pelningumas	0,33	0,37	0,52	1,77	1,77	-0,04	-0,15	-1,25	0,00	-1,45

12 PRIEDAS

UAB „KAMESTA“ 2009-2013 METŲ BALANSO DUOMENYS

Straipsniai	Suma, Lt				
	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.
ILGALAIKIS TURTA	42 011 423	38 289 216	36 483 507	38 644 903	43 267 679
<i>Nematerialusis turtas</i>	<i>3 474</i>	<i>6 461</i>	<i>11 003</i>	<i>8 238</i>	<i>10 170</i>
Programinė įranga	3 474	6 461	11 003	8 238	10 170
Materialusis turtas	36 410 278	36 805 084	34 990 061	37 154 222	41 775 066
Žemė	2 701 405	2 660 152	2 660 152	2 660 152	2 660 152
Pastatai ir statiniai	23 934 112	23 786 389	23 867 204	24 114 658	24 956 113
Mašinos ir įrengimai	4 041 197	5 272 028	5 021 493	6 968 554	9 850 247
Transporto priemonės	2 651 603	3 412 006	2 333 215	2 405 094	3 780 021
Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	87 799	103 245	122 629	200 195	277 936
Nebaigta statyba	2 986 039	1 556 347	963 507	782 167	218 630
Kitas materialusis turtas	8123	14 917	21 861	23 402	31 967
Finansinis turtas	5 597 671	1 477 671	1 482 443	1 482 443	1 482 443
Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones	1 477 671	1 477 671	1 482 443	1 482 443	1 482 443
Po vienerių metų gautinos sumos	4 120 000	0	0	0	0
TRUMPALAIKIS TURTA	36 248 041	43 345 310	37 085 276	30 153 326	32 990 369
<i>Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys</i>	<i>13 088 580</i>	<i>10 814 724</i>	<i>8 727 483</i>	<i>4 750 932</i>	<i>4 169 008</i>
Atsargos	6 325 848	6 740 655	7 199 911	3 512 562	2 921 556
Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	6 325 848	6 740 655	7 199 911	3 512 562	2 921 556
Išankstiniai apmokėjimai	6 762 732	4 074 069	1 527 572	1 238 370	1 247 452
Per vienerius metus gautinos sumos	21 544 851	28 303 035	23 778 773	17 186 585	19 924 843
Pirkėjų įsiskolinimas	18 791 514	26 445 755	20 286 596	17 134 345	18 691 448
Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos	799 772	691 272	666 784	0	321 158
Kitos gautinos sumos	1 953 565	1 166 008	2 825 393	52 240	912 237
Kitas trumpalaikis turtas	1 339 658	1 352 821	3 252 754	1 128 733	30 974
Kitas trumpalaikis turtas	1 339 658	1 352 821	3 252 754	1 128 733	30 974
P pinigai ir pinigų ekvivalentai	274 952	2 874 730	1 326 266	7 087 076	8 865 544
TURTO IŠ VISO	78 259 464	81 634 526	73 568 783	68 798 229	76 258 048

Straipsniai	Suma, Lt				
	2013 m.	2012 m.	2011 m.	2010 m.	2009 m.
NUOSAVAS KAPITALAS	40 977 309	41 736 093	41 523 568	42 319 985	42 222 858
<i>Kapitalas</i>	<i>9 340 175</i>	<i>9 340 175</i>	<i>9 340 175</i>	<i>10 440 000</i>	<i>10 440 000</i>
Įstatinis (pasirašytasis)	10 440 000	10 440 000	10 440 000	10 440 000	10 440 000
Savos akcijos (-)	-1 099 825	-1 099 825	-1 099 825	0	0
Rezervai	2 186 330	2 143 825	2 143 825	1 044 000	1 044 000
Privalomasis	1 044 000	1 044 000	1 044 000	1 044 000	1 044 000
Savoms akcijoms įsigyti	1 099 825	1 099 825	1 099 825	0	0
Kiti rezervai	42 505	0	0	0	0
<i>Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)</i>	<i>29 450 804</i>	<i>30 252 093</i>	<i>30 039 568</i>	<i>30 835 985</i>	<i>30 738 858</i>
Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	182 716	212 525	303 408	1 039 736	1 065 207
Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	29268088	30 039 568	29 736 160	29 796 249	29 673 651
MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	37 282 155	39 898 433	32 045 215	26 478 244	34 035 190
<i>Po vienerių metų mokėtinos sumos ir įsipareigojimai</i>	<i>14 988 576</i>	<i>15 516 872</i>	<i>16 446 992</i>	<i>16 343 288</i>	<i>17 852 471</i>
Finansinės skolos	8 256 000	8 772 000	9 288 000	9 804 000	10 320 000
Kredito įstaigoms	8 256 000	8 772 000	9 288 000	9 804 000	10 320 000
Gauti išankstiniai apmokėjimai	6 228 576	6 231 872	6 610 992	5 914 288	6 857 471
Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	504 000	513 000	548 000	625 000	675 000
Per vienerius metus mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	22 293 579	24 381 561	15 598 223	10 134 956	16 182 719
Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	516 000	516 000	516 000	516 000	516 000
Finansinės skolos	3 248 053	6 316 532	2 009 589	142 400	142 400
Kredito įstaigoms	3 248 053	6 316 532	2 009 589	0	0
Kitos skolos	0	0	0	142 400	142 400
Skolos tiekėjams	10 445 073	8 810 700	8 197 374	3 747 599	8 581 894
Gauti išankstiniai apmokėjimai	5 837 417	6 802 854	3 087 079	3 833 364	5 664 924
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1 598 836	1 488 447	1 478 112	1 275 947	1 141 611
Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	648 200	447 028	310 069	619 646	135 890
NUOSA VO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	78 259 464	81 634 526	73 568 783	68 798 229	76 258 048